

J e g y z ő k ö n y v

az Országos Köznevelési Tanács

2003. február 13-án, csütörtökön, 10 órai kezdettel
az Oktatási Minisztérium (Budapest V., Szalay u. 10-14.)

101. számú tárgyalójában megtartott
ülésétől

Napirend:

1. Javaslat a közoktatási törvény módosítására
Előadó: Dr. Szüdi János közigazgatási államtitkár
2. Tájékoztató az idegennyelv-tudás fejlesztési stratégiájáról
Előadó: Medgyes Péter nemzetközi helyettes államtitkár
3. Tájékoztató az érettségi tantárgyak akkreditációs rendjéről
Előadó: Horn György, az OÉVB elnöke

Elnököl: Dr. Loránd Ferenc, az OKNT elnöke

Jegyzőkönyvvezetők: Ipacs Tiborné és Varga Erzsébet (Magyar Gyorsírók és Gépírók Országos Szövetségének beszédgyorsíró szolgálata)

Az ülés résztvevői

Az Országos Köznevelési Tanács részéről:

Dr. Báthory Zoltán

Dr. Brezsnayánszky László

Dr. Dobos Krisztina

Dr. Hadházy Tibor

Dr. Hoffmann Rózsa

Horn György

Dr. Karlovitz János

Dr. Kelemen Elemér

Kompaktor Emília

Liskó Ilona

Dr. Loránd Ferenc

Mészáros Gáborné

Nagy József

Dr. Szabados Lajos

Szakács Mihályné dr.

Dr. Szenes György

Dr. Trencsényi László

Dr. Vágó Irén

Dr. Vass Miklós

Dr. Vekerdy Tamás

Meghívottként:

Dr. Szüdi János közigazgatási államtitkár

Sipos János közoktatási helyettes államtitkár

Medgyes Péter nemzetközi helyettes államtitkár

Pósfai Péter, az OKÉV főigazgatója

Dr. Pála Károly, az OKÉV főigazgató-helyettese

(Az ülés kezdetének időpontja: 10 óra 10 perc)

DR. LORÁND FERENC, a Tanács elnöke, az ülés levezető elnöke, a továbbiakban ELNÖK: Jó reggelt kívánok! Tisztelettel köszöntöm az államtitkár urat, kedves vendégeinket, a sajtó képviselőit, a minisztériumból jelen lévő érdeklődőket, nem utolsósorban az OKNT tagjait.

Szüdi úr még nincs itt. Szeretném kihasználni ezt a pár percet, míg jön, részben néhány napirend előtti bejelentésre, részben majd javaslattételre.

A bejelentésem a következő. Lévén, bokrossá nőttek a teendőink, feladataink terebélyesedtek, hogy Kosinszky Zsuzsa szinte kizárólagosan a miénk lehessen... Na, nem osztom - mert felcsillant nagyon a Horn Gyuri szeme -, erről szó sincs (*Derültség. - Horn György: Csak fejedelmi többs?*) Fejedelmi többs.

Mindjárt szeretném elmondani, hogy ennek a felkérésnek nemcsak az irányában meglévő, régi közös munkánkból táplálkozó rokonszenv az oka, hanem kizárólag ez a munkamegosztás, és nem is az az oka, mintha nem lett volna kifogástalan az együttműködésünk Ambrus Pistával. Azért szaladtam most fel, hogy lehívjam, mert szeretném, hogyha nemcsak a jegyzőkönyvből értesülne arról, hogy én kérem jegyzőkönyvbe foglalni azt, hogy a magam nevében köszönöm - és a bólogatásokból látom, hogy köszönhetem a bizottság tagjainak nevében is - az ő eddigi segítségét, és változatlanul számítunk arra, hogy jóindulatából nem vet ki bennünket. Ennyi - és örömmel látunk, ha tovább is érdekel téged ez a szeánsz.

A másik, amit szeretnék bejelenteni, hogy az ülés előtt Trencsényi László bizottsági elnök úr, aki a tartalmi szabályozást követő bizottságnak - legkisebb bizottságunknak - a megválasztott elnöke, közölte, hogy Szakácsné kolléganőnk szívesen venne részt ebben a munkában. Ez annál is öröndetesebb, mert akkor az óvodai program szakmai lefedettségére a bizottság részéről megtörténne. Lévén azonban, hogy bizottságunk tagjainak megválasztását az SZMSZ szerint „le kell játszani”, és ez nem intézhető el fejbólintással, arra kérem majd Kosinszky Zsuzsát, hogy a szünetre készítsen elő, legyen szíves, ezzel kapcsolatosan egy cédulát, Nagy Jóskát pedig - nehogy kijöjjön a gyakorlatból -, hogy majd legyen szíves megállapítani, hogy a választás eredménye egyhangú igen volt. Kissé prejudikáltam, de inkább jósolok.

Ez volt a második bejelentésem. Használjuk ki most az időt arra, hogy a következő ülés napirendjében állapotunk meg.

Két dolgot szeretnék javasolni. Szeretném, ha meghívnánk Vass Vilmost, részben, hogy számoljon be nekünk, hol tart a NAT-felülvizsgálattal kapcsolatos munkálatok sora, részben pedig, hogy adjon tájékoztatást a tananyagcsökkentéssel kapcsolatos munkálatokról - lévén, hogy tudunkkal ez párhuzamosan zajlik. Legyen tehát egy előzetes képünk, ne akkor találkozzunk a problematikával, amikor már dokumentumok vannak előttünk.

Látom, hogy ti konzultáltok egymással, Gyuri. Ezzel kapcsolatos?

NAGY JÓZSEF: A dátumról beszéltünk.

HORN GYÖRGY: Március 13-a, ugye?

ELNÖK: Igen.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A tananyagcsökkentésről ne Vass Vilmost kérdezzük, mert annyit tud róla, mint mi. Címezzük a felkérést Sipos államtitkárúrnak, és ő bízza meg azt a munkatársát - vagy önmagát -, aki ezen az ülésen részt vesz.

Akkor már azt is mondanám, hogy olyan megegyezés született a bizottságban - ha már János itt van, legalább hallja -, hogy az előtte való héten a bizottság előzetesen mindkettejüket meghallgatná, és felkészítené az OKNT ülésére, meg felkészítenék az OKNT-t is erre az ülésre. Tehát két meghívást fog kapni az államtitkár úr és Vass Vilmos is.

ELNÖK: Tehát a dolog tartalmilag érdekes, hogy egyszerre kapjunk mindkét, egymással összefüggő dolgról tájékoztatást.

Gondolom, eléggé izgalmas pontot érintek most, ha azt is kérem, arról is ejtsünk majd szót, hogy ezeknek a változtatásoknak a következtében a nevelőtestületeknek hányszor kell átdolgozniuk majd a helyi tantervüket. Merthogy ezek mind olyan dokumentumok, amelyek érintik a helyi tantervet. Van-e ezzel kapcsolatban valamilyen elképzelés, hogy látjuk ezt a gondot, hogy lehet elébe menni vagy könnyíteni a nevelőtestületeknek ebben a kérdésben.

Most szavazóképesek vagyunk.

Van-e még valakinek más javaslata a következő ülés napirendjére?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Miért nem vesszük egybe ezt a két témát: amit Laci mondott és az érettségit? Illetve jó lenne, hogyha például az alapképzési vizsgáról, illetve a vizsgákról is lehetne valamit hallani.

SIPOS JÁNOS: Épp ezt akartam javasolni én is, hogy az érettséggel kapcsolatos munkálatokról is kapjon tájékoztatást az OKNT, már csak azért is, mert előtte, 6-án, az OÉVB ülésezik, és ott még születnek fontos állásfoglalások. Tehát a kerettantervi tananyagcsökkentés mellett, azt kiegészítve, az érettségi követelmények csökkentéséről, illetve az érettségi kétszintűségével kapcsolatos akkori álláspontokról is kaphasson tájékoztatást a bizottság, hiszen a felsőoktatással zajlik az egyeztetés szakcsoportonként, és addigra befejeződik. Lehet tehát teljes tájékoztatást adni arról, hogy 2005-re mit vár a felsőoktatás.

ELNÖK: Azt hiszem, hogy ez teljesen logikus.

Globálisan mondva tehát, a tartalmi szabályozás minden pólusáról, amelyben változtatások, illetve döntések várhatók, kapunk egy tájékoztatást. Ez lenne az egyik blokk, amivel foglalkoznunk kellene.

A másik: emlékeztetünkbe szeretném idézni, hogy volt egy vállalásunk, amikor a Btk. droggal kapcsolatos módosítását tárgyaltuk, hogy az OKNT védnöksége alatt mi szakmai konzultációkat szervezünk arról, hogy ennek a problémának a pedagógiai kezelésében mi várható, mit javasolunk.

Én voltam Buda Bélánál, előzetesen már beszéltem Brassói Sándor úrral a minisztériumból. A minisztériumban komoly munkálatok folytak drogügyben, amik Brassói nevéhez fűződnek, ő ebben sokat tevékenykedett, és örömmel áll rendelkezésünkre, és Buda Béla is. Én tehát azt javaslom, hogy készüljön egy anyag - most nem tudom pontosan a szerzőjét -, amelyik ezzel a szélesebb megközelítéssel próbál ennek a problémának nekimenni, tehát inkább az okokról beszél: az elmagányosodásról, az iskola belső világának elszemélytelenedéséről, a gyerekek elmagányosodási folyamatairól, amiről több kutatás is beszámol, és ami feltehetően a fő okok között szerepel - mint ez a drogról szóló kiadványokban is mindig olvasható -, ha azt kérdezzük, miért nyúlnak a gyerekek ezekhez az eszközökhöz. Tehát azt szeretném még kérni a kollégáktól, hogy aki az OKNT részéről szívesen részt venne egy ilyen valamiféle anyagnak, valamiféle elaborátumnak - nem tanulmánynak gondolom, csak egyszerűen kicsit átgondoltabb ötletsorozatnak vagy cselekvéssorozatnak - az elkészítésében, hogy még a tanév folyamán megtarthassunk egy-két találkozót. A kidolgozásában nagy örömmel venném, ha a két külső munkatárs mellett az OKNT részéről lenne valaki, aki szívesen részt venne egy ilyen holisztikusabb megközelítésű prevenció program kidolgozásában. Nem mondom, hogy most kell ezt eldönteni: ez egy nyitott kérdés. Ha azt elfogadja a Tanács, hogy erről beszéljünk a következő ülésen, akkor még tudunk egyezkedni, hogy ki volna ez a személy.

DR. SZENES GYÖRGY: Azt szeretném kérni, hogy ne a következő ülésen, mert az eléggé nagy jelentőségű program, és eléggé átfogó probléma, és ahogy én itt érzékelem, a tartalmi szabályozással kapcsolatos minden kérdés megvitatása annyi időt fog igénybe venni, ez

annyi napirend, hogy emellett a drogot már nem javasolnám. *(Megérkezik dr. Szüdi János.)* Ez nekünk bőven elég, hogy kerettanterv, nemzeti alaptanterv, érettségi, alapműveltségi vizsga, szerintem még ezt se fogjuk tudni végigbeszélni. Tehát ne erre az ülésre tegyük, ha lehetne.

NAGY JÓZSEF: Az a félelmem, bár nem tudom, hogy ez másokat miért érdekelne, hogy nem tudok itt lenni 13-án, de nagyon szeretnék részt venni azon a vitán, amikor az alapműveltségi vizsgáról lesz szó. Egyben kell ezt tartani? Jó, ez csak az én problémám.

DR. HADHÁZY TIBOR: Most egy pillanatra átcúsztunk az időpontok kérdésére is, így kérdezem tisztelettel, hogy eltér-e az Országos Köznevelési Tanács a hagyományaitól, ami azt jelenti, hogy a hónap első csütörtökjén tartotta az üléseit. *(Zaj, közbeszólások: Mindig a második csütörtökön!)* Elnézést, akkor az én emlékezetemmel van baj.

ELNÖK: Nem vagy egyedül. *(Derültség.)*

DR. HADHÁZY TIBOR: Hozzászólásra az késztet most, hogy 13-án nálunk is ünnepi tanácsülés van március 15-e kapcsán, tehát nem tudok eljönni.

ELNÖK: Akkor nagyon praktikusán kérdezem, hogy helyezzük-e át, keressünk-e egy csütörtököt, vagy előtte egy héttel vagy utána egy héttel.

NAGY JÓZSEF: Elnézést kérek, hogy közbeszóló, nekem 12-e van valamiért a naptáramba beírva, ez szerda. Hogy miért, nem tudom, és emiatt adtam el a 13-át.

ELNÖK: Nem akarok humorizálni, de ez egy pszichológusra tartozó kérdés. *(Derültség, zaj.)*

HORN GYÖRGY: Lenne egy javaslatom. Tudomásom szerint legalábbis két bizottság biztosan ülésezik 6-án, az érettségi vizsgabizottság is. Azt javasoltam volna, hogy cseréljük meg a 6-ával, de nem lehet, mert mind a két bizottság ennek az ülésnek az előzményeként ül.

ELNÖK: Akkor egy héttel később. Nézzétek meg a naptárt! *(Dr. Báthory Zoltán: Nem lehet felborítani a rendet, ha a második csütörtök, akkor a második csütörtök!)*

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök Úr! Szeretném jelezni, hogy áprilisban vélhetően az OKNT teljes ülésben egyetértési jogát kívánja majd gyakorolni magával a tananyag-csökkentési előterjesztéssel, tehát indokoltnak tartom, hogy előtte a tananyag-csökkentési folyamat mechanizmusával ismerkedjünk, mert áprilisban már magával a „benne marad a Pitagorasz-tétel vagy nem marad”, ezzel fogjuk egymás idegeit őrölni. *(Horn György: Ezt is meg fogjuk beszélni? Úristen!)* Egyetértési jogunk van.

ELNÖK: Most akkor Báthory Zoltántól kérdezem, hogy ez a folytonosan lebegő határidő, amely a nemzeti alaptanterv felülvizsgálatával kapcsolatosan a közbeszédben nem is illegitim módon folyik, ez nem késztet bennünket arra, hogy ne áprilisban találkozzunk először ezzel a problémával? Terveitek szerint mikor kerülhet hozzánk már egy olyan dokumentum, ami fölött egyetértési jogot kell gyakorolni, mert én ahhoz szeretnék ragaszkodni, hogy előtte mi kapjunk információkat. Ha ugyanis véletlenül keresztbe fekszik az OKNT egy kidolgozott javaslatnak, akkor ebből határidőcsúsztatások lesznek. Jobb volna korábban hozni egy előzetes vitát.

SIPOS JÁNOS: Azt javasolnám, hogy március 13-án vagy legkésőbb egy héttel később legyen OKNT-ülés a felvetett témákkal kapcsolatban, esetleg az alapműveltségi vizsgát lehetne

későbbre halasztani vita tárgyául, de a NAT-ról való anyagról a döntést nem kell a márciusi ülésen meghozni, és az április eleji ülésen sem nagy valószínűséggel, viszont az érettségi-ügyben feltétlenül kell a márciusi ülésen minden fontos döntés és a tananyag-csökkentésről. *(Dr. Szüdi János: Az a legfontosabb!)* Az áprilisi ülésre olyan anyag kerül be, amiről az OKNT-nek egyetértési joga van, az áprilisi ülésen arról kell döntenie, hogy az anyag elfogadásra kerülhessen. Hamarabb nem tud, mert a kerettantervi tananyag csökkentése és a részletes érettségi követelmények csökkentése egymással összefüggő kérdés, és most február végére készül el először az érettségi követelmény-csökkentés, és ezt látva történik egyeztetés a kerettantervi tananyag-csökkentő csapattal.

Tehát olyan anyagot, amivel kapcsolatban az OKNT egyetértési jogát gyakorolhatja, az áprilisi ülésre tudunk bevinni, de ott feltétlenül döntést kell hozni.

ELNÖK: Akkor viszont előtte kell valami tájékoztatást kapnunk, hogy ne először akkor találkozzunk ezzel az anyaggal.

SIPOS JÁNOS: Az érettségi anyaggal az OÉVB találkozik korábban, már a március 6-i ülésen tárgyalja, az érettséggel kapcsolatban lesz ilyen előzetes, a másiktól nem tud lenni a március 13-i ülésre érdemi tájékoztatás a kerettantervi tananyag-csökkentés tartalmáról.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A múlt héten egyeztetés volt a miniszter úrnál a NAT-határidőkkel kapcsolatban, és abban maradtunk - ez a miniszter úrnak is elfogadható volt -, hogy május végére készítik el a bizottságok, tehát a műveltségi területi bizottságok a vitaanyagot, tehát május 31-ére mind a tíz műveltségi terület leteszi a maga részéről teljesnek tartott változatot. Ez megy ki vitára és a vita alapján szeptember végére elkészül az a változat, amit államigazgatási egyeztetésre lehet kiadni, és akkor van remény arra, hogy novemberben a revideált NAT megjelenhet. Ez azt jelenti, hogy a NAT valóságos tartalmáról júniusban lenne érdemes egy egész napos paláverter rendezni, és bármikor közben, tehát 13-án, bármikor, Vass Vilmos rendelkezésre áll, hogy elmondja, hogy hogyan állnak a bizottságok, mi a helyzet. Tehát tájékoztatást addig bármikor adunk, mint ahogy volt tájékoztatás a legelején is, amikor a dolog elindult. Úgy gondolom, hogy a NAT-vitát júniusra érdemes időzíteni, addig lezajlik a tananyag-csökkentés és rendeződik az érettségi, és úgy mehetünk nyaralni, hogy mindent fogunk tudni a tartalmi szabályozásról.

ELNÖK: Remek. Akkor visszafelé tervezem: a június 12-i OKNT-ülésre, ami egész napos ülés természetesen, a NAT tartalmi kérdéseinek első körös vitája zajlik. Tehát ott még nem gyakorolunk egyetértési jogot, hanem megvitátjuk... *(Dr. Báthory Zoltán: Ott gyakorolunk egyetértési jogot!)* Akkor találkozunk először az anyaggal?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Május végén megkapja minden OKNT-tag az anyagot, és júniusban gondolom, egy egész napos vitában megvitátjátok.

ELNÖK: Akkor most csak feltételezve, de nem okvetlenül óhajtva mondom, hogy ha ott olyan természetű észrevételek vannak, amelyek átdolgozási javaslatot tartalmaznak, akkor mikor találkozhatunk mi azzal az anyaggal, amelyben már visszaköszönnek a javaslatok? *(Dr. Báthory Zoltán: Szeptember végén.)* Akkor tehát az egyetértési jog arra vonatkozik, amivel egyet tudunk érteni, amivel nem, annak szeptember végére idekerül az a korigált változata, amiben az előterjesztők remélik az egyetértésünket. Ez így pontos volt? *(Többen: Igen.)*

HORN GYÖRGY: Akkor kétfordulós NAT-vita van? Jól értem?

ELNÖK: Amennyiben az első fordulóban nem teljes az egyetértés, akkor van egy második forduló. *(Szabados Lajos: De ha sikerül, akkor egyfordulós.)* Aki ezzel egyetért, hogy

ez így történjen, emelje fel a kezét! (*Horn György: Ez most csak a NAT?*) Ez most csak a NAT. (Szavazás.) Egyhangú.

Tehát június 12-e, és amennyiben valami fennmarad, akkor szeptember 11-e. Köszönöm szépen.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Elnök Úr! Azt szeretném kérdezni, hogy véleményed szerint most ez a döntésünk felülírja azt a korábbi javaslatodat, hogy az OKNT körülbelül márciusban a NAT-projekt mechanizmusával, algoritmusával, szervezetével, személyi összetételével Vass Vilmos tájékoztatásában megismerkedjék?

ELNÖK: Nem.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Nem. Jó.

ELNÖK: Egyáltalán nem, mert Báthory Zoltán mondatának az első fele az volt, hogy ettől függetlenül... - és most jött volna, hogy akkor a márciusi, tehát a következő ülésünk napirendjére meghívjuk Vass Vilmost, aki elmondja ezt a tájékoztatást.

Ha jól értettem, államtitkár úr, március 13-án az érettségi és kerettantervi tananyagcsökkentés és tartalmi problematika ide fog kerülni.

NAGY JÓZSEF: Az is tájékoztató? Nem döntés?

HORN GYÖRGY: Érettségi ügyben a március 13-ai ülésen gondolkozzunk el. Tájékoztatást meg lehet hallgatni a NAT-ról március 13-án, de azt egy vita nélküli, meghallgatott tájékoztatásnak javaslom magáról az eljárásról, az állapotokról, a résztvevők személyéről stb. Tehát akkor a március 13-ai ülés fő napirendje a 2005-ös érettségi tartalmáról szól, amiben egyetértési joga van az OKNT-nek. Akkor a fő napirend március 13-án az érettségi.

DR. SZENES GYÖRGY: És a kerettanterv?

HORN GYÖRGY: Én nem látok most bele a kerettantervi csökkentésbe, de annak a határideje április 30-a, a költségvetési törvény szerint.

SIPOS JÁNOS: Meg kell jelennie!

HORN GYÖRGY: De azt kérdezem, állnak-de úgy az érintett szakemberek a kerettantervi csökkentésben, hogy azt is március 13-ára le tudják tenni az asztalra.

SIPOS JÁNOS: Nem tudjuk döntési pozícióba hozni március 13-ára.

HORN GYÖRGY: Azért mondom! A testületnek van két hónapja, a munkavégzőknek meg egy - ezt én nem tartanám azért rendes eljárásnak. Tehát akkor a kerettantervi csökkentés csak áprilisban kerülhet ide. Ez akkor azt is jelenti, hogy beszabályoztuk:

Március 13.: érettségi, tájékoztató a NAT-ról, április 10-e pedig a kerettantervi csökkentésről szól - ha jól értem. Később azért nem lehet, mert...

ELNÖK: Március pusztán egy meghallgatása Vass Vilmosnak, egy tájékoztatás - az eljárásrendről, személyi összetételről nem nyitunk vitát.

Ezen a márciusi ülésen viszont idekerül az érettségi, amiben viszont egyetértési jogot kell gyakorolnunk, tehát ez a fő napirend. Ezzel ki is merült az a nap.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Én akkor újra felteszem a kérdést - hiszen dolgozik bennem az elnöki megbízásod -, hogy március 13-án az OKNT egy, a NAT-projekthez hasonló műfajú, szikár tájékoztatást a tananyagcsökkentés mechanizmusáról, ha úgy tetszik, téziseiről nem kíván meghallgatni? Április 10-én rögtön megkapja a Tanács magát a döntés-előkészítésre érlelt anyagot? Én úgy gondolom, hogy ezt is érdemes lenne ebben a két lépésben.

ELNÖK: Teljesen egyetértek - csak kifejejtettem.

Tehát ezen a napon, amikor Vass Vilmostól a NAT-ról, Sipos úrtól vagy megbízottjától kapunk a tananyagcsökkentésre vonatkozóan egy tájékoztatást a tananyagcsökkentés mechanizmusáról, működéséről, műveleti aspektusairól.

Ezen a napon van az érdemi vita az érettségiről, amiben egyetértési jogot gyakorlunk.

Áprilisban van a tananyagcsökkentéssel kapcsolatos egyetértési jog gyakorlása, amikor időben megkapott előzetes írásbeli anyagok alapján tudunk egy egész napos vitát lefolytatni - ha kell.

Függőben maradt...

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Májusra nincs téma.

ELNÖK: Lehetne téma, csak szerettem volna, hogyha a droggal kapcsolatos ígértünket be tudjuk tartani, és legalább a tanév vége előtt tudnánk erről valamit a nyilvánosságnak mondani, azon kívül, hogy ezt megígértük. Jó volna, hogyha legalább ezt a javaslatot be tudnánk hozni az áprilisi ülésre. Legfeljebb nem tudjuk majd keresztülvinni, hogyha nagyon elhúzódik a vita, de én azt szeretném, ha az áprilisi ülésig elkészülne az az elképzelés, hogy mi hogyan akarunk hozzájárulni ehhez a drogprevenciós dologhoz. Hozzuk ide, tűzzük napirendre - annak tudomásulvételével, hogy írásban megkapjuk a téziseit ennek a dolognak, és ha nem fér bele az életünkbe, akkor eltolódik.

Azt hiszem, hogy a napirendekkel kapcsolatos kérdéseket lezárhatjuk, ugye?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Májusról nem döntünk?

ELNÖK: Nem tudom, abban a helyzetben vagyunk-e, hogy döntsünk. Dönthetünk... A miniszteri értekezleten előttünk volt egy dokumentum, amelyik egy koncepciót, egy stratégiát vázolt. Nem tudom, hogy ez mikor lesz olyan állapotban, hogy lássuk. Ott elhangzott miniszter úr részéről az a nagyon határozott kérés, hogy az OKNT ismerkedjék meg ezzel a stratégiával, és mondjon róla véleményt. Részemről pedig elhangzott egy másik kérés, miszerint csak az után kerüljön hozzánk az anyag, hogy ez a miniszteri tanácsadó testület még egyszer megvitattja, mert jelentős kifogások fogalmazódtak meg - finomabban szólva: jobbitó szándékú ötletek hangzottak el - ennek a koncepciónak az átdolgozását illetően. Miniszter úr azt mondta, hogy természetesen. Ezért nem tudom, hogy beérik-e ez a szöveg addigra. Ha igen, akkor azt javaslom, hogy a májusi ülésen ezzel a koncepcióval foglalkozunk. Úgyhogy ne döntsünk most, addig még kétszer találkozunk. De lehetséges, hogy áttolódik a drogprobléma is a májusra.

DR. VASS MIKLÓS: Többen jelezték, hogy a 13-a alkalmatlan. E helyett találhatnánk egy másik dátumot?

ELNÖK: Egy dolog miatt izgalmas a kérdés - mert egyébként Szabados tanár úrnak a rendpártiságát nagymértékben pártolom -, mert ha az az ára, hogy fél létszámmal leszünk itt jelen, akkor azzal nem leszünk nagyon előre. Meg kellene tehát nézni, ki az, aki biztosan tudja, hogy egyéb elfoglaltsága miatt március 13-án nem tud jelen lenni. Mert ha nem leszünk szavazóképesek, akkor baj van. Ekkor van az érettségi, és nekünk szavazóképesnek kell lennünk, ami azt jelenti, hogy hány tagnak kell jelen lenni?

KOSINSZKY ZSUZSA: Tizenháromnak.

ELNÖK: Tizenhárom kollégának - hölgynek, úrnak - kell jelen lennie.

HORN GYÖRGY: A végén.

ELNÖK: Amikor szavazunk, nem az elején. Nem úgy van, hogy hányan kezdték el a középiskolát - az egy jó statisztika -, hanem hogy hányan érettségiztek.

Ki az, aki nem tud itt lenni 13-án? *(Jelentkeznek.)* Akkor ez még jó.

Aki nem szokott itt lenni? Kiss Jenő biztos nem tud eljönni. Nem tudom, hogy Somody úr addigra felszabadul-e már annyira, hogy el tudjon jönni. Farkas Pistát mozgósítanunk kellene, hogy erre a napra tegye magát szabaddá.

DR. SZABADOS LAJOS: Az utóbbiaknak teljesen mindegy, hogy mikorra tesszük.

HORN GYÖRGY: Ez a háromember nem fog jönni.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A megbeszélrt rendtől való minden eltérés fellazítja a testület morálját - nem javaslom a dátumváltoztatást. Valamint, ha már itt vagyunk, jó lenne megkérdezni azokat, akik soha nem jelennek meg az ülésen, hogy kívánnak-e a testület tagjai lenni vagy sem. Ez azért mégis csak furcsa, amit egyesek megengednek maguknak.

HORN GYÖRGY: Nincs erről valami az SZMSZ-ben?

KOSINSZKY ZSUZSA: Van.

ELNÖK: Az van, hogy akkor nekem kell őket felszólítani elnökként, hogy nyilatkozzanak.

Ma megérkezett Kiss Jenő úrnak egy jelzése, hogy nem tud jönni. Én a múltkor személyesen találkoztam, személyesen adta át nekem Somody úr az írásbeli hozzászólását az akkori előterjesztéshez. Ő azt mondta, hogy miután ez az európai csatlakozással kapcsolatos kommunikációs kuratóriumnak ő az elnökhelyettese, ez most egy nagyon intenzív szakasz az életében. Akkor én említettem is a bizottság előtt, hogy ő akkor azért nincs jelen.

Kiss Jenő úrral kellene mindenképpen beszélnünk, ő az Akadémia részéről van delegálva. Ha felhatalmaz engem a bizottság, akkor ezt megteszem, és meg kell kérdeznünk még Farkas Istvánt. *(Kosinszky Zsuzsa: Ő fog jönni a következő ülésre.)*

Meg fogom próbálni, személyes telefonálásokkal megerősíteni, hogy ezen a 13-i ülésen szavazóképesek legyünk, és akkor nagyon remélem, hogy ez így lesz.

A kamarai küldötteinkre számíthatok? *(Kompaktor Emília: Természetesen, nem is tartottam fel a kezem.)* Köszönöm szépen.

HORN GYÖRGY: Elnézést, májusban mi a második csütörtök? 8-a?

ELNÖK: Igen.

KOMPAKTOR EMÍLIA: A kamarai küldöttek közül csak egy fő lesz jelen, a másik delegált nem. Tehát én biztos, hogy itt leszek.

ELNÖK: Kérem Kosinszky Zsuzsát, hogy írja fel, hogy ki nem lesz jelen, hogy a jegyzőkönyv számára név szerint tudjuk mondani, hogy most ki jelezte, hogy biztosan nem tud itt lenni. Köszönöm szépen a türelmet és a segítséget ezekhez az adminisztratív dolgokhoz.

Rátérünk az első napirendi pontunkra. Mindenki időben megkapta, majdnem egészen időben, egy-két nap késéssel a közoktatási törvényt. Azt javaslom, hogy kezdjük el. A kérésem a következő.

Nyilvánvalóan a megjegyzéseinknek lesznek érdemibb, fajsúlyosabb és lesznek kevésbé fajsúlyos részei, tehát ami merőben csak stílárius vagy olyan - tehát én nem érdemben akarom most a fajsúlyt minősíteni, mert ahhoz nincs jogom, csak a jellegét tekintve, hogy nekem is van néhány olyan észrevételem, hogy innen ki kellene hagyni egy „a” betűt, egyeztetni kellene egy ragozást, stb. Ne ezt vegyük előre, hanem vegyük előre azokat a megjegyzéseket, amelyeket érdemieknek tartunk, akár pozitívak ezek, akár korrekcióra vonatkoznak, hogy beleférjünk az időbe és próbáljunk rövidek lenni.

Előtte még természetesen Szüdi úrnak szeretném megadni a szót.

DR. SZÜDI JÁNOS: Egyetlenegy dolog. Higgyék el nekem, hogy három magyartanár nézi a törvényt. Tehát semmi gond, ha valaki mondja, hogy vessző, pont, „a” betű, de ezt csinálják odafönt, ülnek a gépben és nézik át, egyeztetik. Tehát csak azért, hogy ezzel is időt spóroljunk. Tehát higgyék el nekem, hogy úgy szeretnék benyújtani a parlamenthez, hogy az nyelvtanilag, helyesírásiilag jó legyen. *(Nagy József: Hogy ne érje szégyen a ház elejét!)* Így van. Tehát ezt az egyet higgyék el nekünk, hogy ilyen szempontból azért megpróbálunk mi is korrektek lenni, mert elég kellemetlen, ha módosító indítványban nyújtják be, hogy mondjuk a pont helyett pontosvessző kell, stb. Igyekszünk!

ELNÖK: Értettük. Megtartóztatjuk magunkat *(Dr. Szüdi János: Nem kell, csak mondtam.)* az ilyen természetű megjegyzésektől.

Kezdjük el az érdemi beszélgetést. Ki kíván elsőként szólani?

NAGY JÓZSEF: Egy kérdésem lehetne? Ebbe most már be vannak dolgozva bizonyos viták eredményei, vagy ugyanazt kaptuk meg, amit legutóbb?

ELNÖK: Miért nem olvastad el? *(Derültség, zaj.)*

DR. SZÜDI JÁNOS: Nagyon szomorú vagyok. Amit én megkaptam, igyekeztem bedolgozni. Nem mondom, hogy mindent, mert ütköztek is a dolgok, tehát amit össze lehetett hozni, a tüzet a vízzel...

NAGY JÓZSEF: Jó, én nem vagyok bedolgozva, rendben van a dolog, de ezt azért szerettem volna hallani. Tehát be van dolgozva. Ami nincs benne, arról úgy döntöttek, hogy nem akarják bedolgozni, tehát direkt nincs benne. *(Dr. Szüdi János: Igen.)* Világos! Elnézést, hogy ilyen kacifántos lettem.

ELNÖK: Trencsényi László!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Jelentem, én nagyon sok helyen be vagyok dolgozva. *(Derültség.)* Ennek megfelelően nagyon rövid leszek. A választó szervezetem egyike, a Magyar Drámapedagógiai Társaság kért arra, hogy tolmácsoljam, hogy a 17. oldalon, illetve majd később a 109. oldalon szereplő, a modulokat tanító pedagógusok képzettségével összefüggésben, ugyan itt is az átvezetésben megtörtént egy fejlődés, amely előírja a modulokra képesített szakirányú továbbképzéssel rendelkező pedagógus kollégák alkalmazásának - ha úgy tetszik - elsőbbségét, amit az előzetes változat nem tartalmazott, a Drámapedagógiai Társaság azt kéri, hogy kérdezi, lehet-e ez a szabályozás szigorúbb és nem ennyire megengedő, hogy de ha éppen nincsen ilyen szakirányú végzettséggel rendelkező személy, akkor akár az is taníthatja az idők végtelenségéig? Az indítványa az, hogy hátul, a hatályba léptető rendelkezéseknél jelenjen meg az oktatásügynek az a jövőképe, hogy úgy van, hogy szakirányú képzettséggel

rendelkezik, vagy nem, és a 109. oldalon is úgy van, hogy akkor is taníthatja, ha nincsen ilyen szakirányú képzettsége. A drámapedagógusok kompromisszumkereső indítványa az, hogy kapjon a közoktatás határidőt, legyen az 2030, amikorra feltételezi, hogy a modulok oktatására a kizárólag e szakirányú továbbképzettséggel rendelkező személyek jogosultak. Nem zárja ki, ezt mondom. *(Horn György: A 109. oldal (17)-es. Ide van írva, hogy „a bevezetés első évétől számított tíz évig”.)*

Ezt tudom, a szöveg ebben az ügyben nem zárja ki, hogy 2010 után is bárki a hurok pengetéséhez fogjon. Én ezt mondtam az imént. Akkor tolmácsolom a drámapedagógusoknak.

A másik kérést az Általános Művelődési Központok Egyesülete nevében fogalmazom: úgy látják, hogy a többcélú intézményekben a foglalkoztatási normák rontják a többcélú intézmények feltételeit, szeretnék, hogy ha megnyugtató választ kapnának. Tehát a jelenlegi status quohoz képest csökkenne a többcélú intézményben alkalmazható, pedagógiai munkát kisegítő személyek száma, és ettől aggódnak. *(Dr. Szüdi János bólogat.)* Szüdi János bólogat, akkor majd hátul a mellékletekben.

Még általánosságban szóvá tenném, hogy az iskolában tölthető idő csökkenését szolgáló rendelkezésekkel, mint túlterhelést csökkentő rendelkezésekkel természetesen egyetértek, a kérdésem, hogy vajon a közoktatási törvényben vagy másutt kell-e arról szólni, hogy a túlterhelésben csökkenő gyermek rendelkezésére, ha ő igényli, szabadideje eltöltésére, tanórán kívüli nevelésére az iskola - ha a fenntartó és a pedagógiai program ezt lehetővé teszi - akár az idők végezetéig álljon rendelkezésére, hiszen van aggodalom, ezt jelezték a területen, hogy a túlterheléstől mentesülő gyerek az iskolától mentesül, és devianciára jobban lehetőséget adó helyszíneken tölti a túlterhelés csökkenéséből felszabaduló idejét. Kérdésem, hogy vajon a közoktatási törvény szövegében ez a gondolat megjeleníthető-e.

Végül a negyedik: tudom, hogy változatlanul marad a szöveg, de az ízlésem úgy kívánja, hogy szóvá tegyem. Örültem volna, világosabb lett volna a dolog, hogy ha az a dolog, ami lesz a nemzeti alaptanterv és a helyi tanterv között, az új törvényben nem kerettantervnek nevezi magát. Értem, hogy miért, tehát ez nem indítvány, hanem inkább a lelki életem, amit megosztok veletek.

ELNÖK: A mai ülésen ez már a második pszichoterapeutikus hozzászólás volt. Lassan egész jól fogunk kinézni.

NAGY JÓZSEF: Öregszünk - mármint én.

ELNÖK: Köszönöm Trencsényi László hozzászólását. Szüdi úr azt kéri, hogy először vegyük a kérdéseket, hogy ő tudjon válaszolni, és utána a véleményeket.

DR. SZÜDI JÁNOS: Ha van igény rá. Ha nincs, akkor természetesen...

ELNÖK: Nem ragaszkodik hozzá, hogy kérdezzünk, de készséggel válaszol.
Brezsnyánszky Lacinak kérdése van.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Az OKNT milyen szinten kívánja tárgyalni ezt a törvényjavaslatot: egyetértési jogát kívánja-e ma gyakorolni, vagy pedig konzultálni fogunk egy javaslatról, esetleg korrekciós javaslatokat teszünk, ugyanis ennek nyilván más az eljárási rendje. Ha ki-ki megfogalmazza, hogy a 131 oldalas anyaghoz képest hol milyen megjegyzései vannak, akkor nem lesz egyetértés soha. Tehát ha egyetérteni akarunk bizonyos kérdésekben, akkor vegyük így sorra, és beszéljük meg, különben nem tudom, miről tudunk szavazni.

ELNÖK: Nagyon rövid a válasz: nincs egyetértési jogunk a közoktatási törvénnyel kapcsolatban. Nem így van szabályozva a közoktatási törvényben az OKNT kompetenciája.

HORN GYÖRGY: Nemcsak ennek kapcsán érdekes az egyetértési jog kérdése. Szeretném hangsúlyozni, az előző ülésünkön megállapodtunk abban - emlékeztek rá, ehhez akkor ragaszkodtam is, hogy legyen erről szavazás - hogy az OKNT támogatja vagy nem támogatja a közoktatási törvény egészének irányát, az abban megfogalmazott általában vett szándékokat. Erre az OKNT jelentős többsége igennel szavazott. Úgy döntöttünk akkor, hogy ezt követően a kormányzati egyeztető eljáráshoz hasonlóan a minisztériumot kérjük arra, hogy konkrét, szövegszerű javaslatainkat hallgassa meg - és erre vonatkozott a mai ülés napirendje. Bennem föl sem merült, hogy most arról szavaznom kellene, hogy a Trencsényi vagy a drámapedagógusok mit gondolnak, hanem arról van szó, hogy megbeszéljük, mindenki elmondja, konkrét szövegekről beszélünk. Én is úgy készültem, hogy 17.§ (8) bekezdés, de nem gondolom, hogy erről együtt kellene szavaznunk, hiszen abban maradtunk, hogy ez ma az érintett államigazgatási tisztségviselők segítségét szolgáló egyeztető eljárás. Lehet, hogy én rosszul értettem, de mintha ez lett volna a megállapodás.

ELNÖK: Jól értetted. Ebben maradtunk. Meg is fogalmaztuk, meg is jelent az a rövid kommuniké, amelyben nagyon korrektül próbáltam összeszedni, hogy mi az, amiben egyetértés volt, mi az, amiben többségi szavazattal foglaltunk állást, és mi az, amit kihagytunk, mert azt mondtuk, hogy ez maradjon ki. Voltak konkrét pontok, amelyek azért nem kerültek be.

Dobos Krisztina, Nagy József.

DR. DOBOS KRISZTINA: Szeretnék egy-két kérdést feltenni, elsősorban a tartalmi szabályozással és az iskolaszervezéssel kapcsolatban.

A törvényben úgy szerepel a 6. oldalon, hogy az első nyolc évfolyam egységesnek tekintendő. Az a kérdésem, mi történik a 6 és a 8 osztályos gimnáziumokkal.

A törvényben kétévenkénti szakaszolás történik, miközben a két hónappal ezelőtti rendeletben háromévenként történt a pedagógiai szakaszok megállapítása, a kerettanterv módosításában, amit tárgyaltunk. Van-e ennek koncepcionális jelentősége?

DR. SZENES GYÖRGY: Kétévenként volt!

DR. DOBOS KRISZTINA: Én még arra is emlékszem, hogy vitatkoztunk arról, hogy három vagy kettő - de utána nézek.

Úgy emlékszem, beszéltünk arról, hogy ez a bevezető, alapozó, fejlesztő valami indoklást igényelne, hogy miért nevezzük így. Nem kaptam meg az állásfoglalást, ezért pontosan nem tudom idézni, de az állásfoglalásban ez szerepel. Szeretném megkérdezni, hogy ez létezik-e.

A harmadik dolog, hogy a tartalmi szabályozásban háromszintű tartalmi szabályozás szerepel: NAT, kerettanterv és helyi tanterv. A NAT általunk ismert rendszerében viszont a tartalmi szabályozás nem háromszintű, hanem két vagy két és fél szintű - ahogy fogalmaztunk. A programok léteznek. Ha a programok miatt fog létezni, akkor ez mért nem kerül be majd a törvénybe, hiszen ez szeptemberben be fog következni? Én úgy érzem, hogy ha ez egy fejlesztő típusú törvény, akkor ennek meg kellene jelennie - ez már nem kérdés volt, bocsánat. Magyarul, a kérdés az, hogy a programok miért nem kerülnek be a törvénybe, miért nem definiálódnak.

Az utolsó kérdésem az iskolaszervezéssel kapcsolatban: mi az indoka, hogy kikerült az a lehetőség, hogy különböző típusú iskolák vannak, tehát a 6 osztályos, 8 osztályos gimnáziumok, középiskolák; illetve hogy a nulladik évfolyamot mennyire gondolja a készítő, hogy általánossá válik, vagy csak kísérlet - én a nulladik évet támogatom.

ELNÖK: További kérdések?

NAGY JÓZSEF: Elálllok.

ELNÖK: Nagy József eláll. Szenes György!

DR. SZENES GYÖRGY: A 10. oldalon az érettségi bizonyítvány és a felsőoktatás kapcsolata, a 9. § (8) bekezdése úgy szól, hogy a felsőoktatási intézmény határozza meg a felvételi, az érettségi vizsga tantárgyait stb. Ez összhangban van-e a felsőoktatási törvénnyel? Én úgy tudom, a minisztériumnak az az elképzelése, hogy ez szakmacsoportonként és szintenként nem a felsőoktatás privilégiuma lesz, hanem a minisztérium fogja meghatározni. Ha ez így van, szeretném tudni, mi az igazság.

A 13. oldal. Próbáltam elolvasni többször, értelmeztem is - valószínűleg az én hibám, hogy nem sikerült -, hogy a 12. § (2) bekezdésében, a tanuló kötelességei között, a 2. pontban: „eltérő megállapodás hiányában...”, de egyszerűen nem értem, miről van szó.

A 28. oldal. Kérdés is megkérés is. Szakközépiskola. Már majdnem mindenhol minden jól van, kivéve a szakmai orientációnál. Már több menetben beszélgettünk arról - és majdnem mindenki elfogadja már -, hogy a szakmai orientációnak lehet elméleti és gyakorlati része is. Jó lenne, hogyha ez a törvényben is megjelenne, mert ekkor lesz finanszírozás. Ha nem lesz benne a törvényben, nem lesz finanszírozás soha az életben.

DR. SZÜDI JÁNOS: Bocsánat, hol van ez?

DR. SZENES GYÖRGY: A 28. oldalon.

ELNÖK: De nem új szövegben van, hanem az apró betűs szöveg.

DR. SZENES GYÖRGY: A 41. oldalon szerepel a 48. §-ban az iskola pedagógiai programja, és új szöveggé bejön a középszintű érettségi vizsga témakörei. Ez miért került bele? Mi az indoka ennek? Mi helye van itt a pedagógiai programban ennek?

Az 56. oldal... - ez nem érdekes, bocsánat.

A 83. oldalon van a fenntartóval kapcsolatos dolog. Új szöveggé az f) pontban, fenntartói irányításnál mi az, hogy minőségpolitikai irányelv? Az iskolának ilyen is kellene csinálni? *(Dr. Szüdi János bólogat.)*

Ezen kívül miért kellene a házirendjét jóváhagyni a fenntartónak?

Iskolai szakmai önállóságról beszélünk. Hagyjunk már valamit annak a szerencsétlen iskolának!

Mi az indoka annak, hogy ezek az új dolgok ide bekerültek? Végül nem elég baj ez a minőségbiztosítás, még ez a minőségpolitikai irányelv is, én még nem hallottam róla.

Végül az utolsó kérdés, kérés: itt határozott dátumok vannak a nemzeti alaptantervre vonatkozó és az ehhez kapcsolódó pedagógiai programok újraírásánál, ami majd lesz egyszer programunk. Azt szeretném kérni, ha lehetne, hogy ismerve a munkálatokat, törvényben nem kellene elkötelezni magunkat semmilyen dátum mellett, mert én nem vagyok arról meggyőződve, hogy ez áprilisra, májusra készen lesz; bár készen legyen, én drukkolok mindenkinek. De valami olyan módon kellene szabályozni, hogy a megjelenését követő, és akkor írjunk valami időpontot, mint ahogy ez régebben is volt, mert hátha mégse, és akkor a törvényt nem valószínű, hogy lehet még egyszer módosítani, tehát jó lenne, ha nem kellene. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Vass Miklós!

DR. VASS MIKLÓS: Azt szeretném megkérdezni, hogy nyilván történtek olyan hatásvizsgálatok, amelyek arra irányultak, hogy a törvénymódosításnak milyen hatása lesz a pedagógusok foglalkoztatására, az egyes képzettségi szintekre, hiszen itt olyan horderejű változások vannak, amelyek miatt a tanítóképzés tartalmát is feltehetően változtatni kell. *(Megérkezik Liskó Ilona.)* Esetleg főiskolai szintű szakos képzés, most arra gondolok, hogy ha a

felsőoktatás egy-két éven belül a bolognai folyamat részeként aképzésre fog átállni, akkor itt jelentős létszámbeli problémák adódnak.

Tehát azt szeretném kérdezni, hogy történtek-e ilyen vizsgálatok, ha igen, akkor mi az eredménye? Nyilván az alapkoncepció valami olyasmi, hogy az alapkészségek fejlesztő szakasza hosszabb ideig tartson. Azt nem értem, hogy miért történt az a konzekvencia, hogy egy tartalmában és képzési idejében is kisebb - hogy finom legyen -, a tanárképzés Magyarországon legalacsonyabb szintjét változtatás nélkül várjuk el tőle, ha ötödik, hatodik osztályban megjelenik, akkor jobb eredményeket fogunk elérni.

Itt a készségtárgyaknál tehát továbbmegy a dolog, mellesleg azzal egyetértek, hogy ezt a fogalmat sem kellene használni. Azóta már kikerült? (*Dr. Szüdi János: Igen.*) Akkor bocsánat. Akkor ezt visszavonom. (*Dr. Trencsényi László: Nem került ki.*) Trencsényi László azt mondja, hogy nem került ki, mindegy, ezt meg tudjuk nézni.

Amit szeretnék mondani, hogy mi indokolja azt, hogy minden olyan tanárképző szakon, ahol egyetemi végzettség van, művészeti, sport, stb. képzésekben, a középiskolában sem kívánjuk meg az egyetemi végzettségű pedagógust? Az utolsó két osztályban is ott van, hogy a szaknak megfelelő végzettséggel, és kimaradt az „egyetemi” szó. A 17. § tájékán van ez a szöveg.

Hadd mondjak egy példát. Emelkedik az alsó tagozatban - nagyon helyesen, és minden szakmai szervezet ezért harcol - az az óraszám, ami épp a testmozgással kapcsolatos a gyermekeknél. Tehát a testmozgás szerkezete változott meg, hogy az a szegény gyerek minden nap mozogjon valamennyi időt. Miért gondoljuk azt, hogy ez egy akármilyen játékos tevékenységgel szakmai felkészültség nélkül célravezető? A szakma egyöntetű meggyőződése, hogy ez az ablakon kidobott pénz és idő.

Egy példát hadd mondjak. Önök is pontosan tudják, hogy az egyik legjobb testmozgásfajta az úszás. Nem láttam még olyan tanító nénit - és itt megjelenik a szakmaiság ezen a területen -, aki merné vállalni egy 20 fős csoportnak valamilyen foglalkoztatását, ezt másnak adják át.

ELNÖK: Maradjunk a kérdés műfajánál, mert átcúsztál a hozzászólásokba.

DR. VASS MIKLÓS: Ez a kérdés műfajához annyiban tartozik hozzá, hogy ha nem változtatunk azon, hogy a felsőoktatásban mondjuk egy 600 órát kitevő képzésben ez a műveltségterület megjelenik, akkor ne várjuk el, hogy valamiféle változás történik a fiatalok életvitelében, egészségében, testtartásában - lehetne mondani itt a szakmai érveket. Nem értjük, az egész szakma nem érti, és erre szeretnék választ, de elsősorban változtatást a törvényben. Köszönöm.

ELNÖK: További kérdés?

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Kérdésként szeretném megfogalmazni a következőket. Előrebocsátva azonban, hogy ma már hallottam, hogy ha nem is a bukott, de a hiányzó tanuló hátrányaival máris rendelkezem, tehát az előző ülés 60 oldalas jegyzőkönyvét csak részleteiben tudom rekapitulálni, de mégis szeretném feltenni a saját kérdéseimet.

A 2-3. oldal: a megkülönböztetés problémájával igen részletesen foglalkozik a tervezet. Egyetlen betoldásként a kedvezést, mint megkülönböztetést is ezek közé tartozónak gondolom, amelyik azonban operacionalizált módon, szemben a zaklatással és más egyéb dolgokkal, nem jelenik meg. Tervezi-e az új szöveg a kedvezés tételes felsorolását és a pedagógusok figyelmébe ajánlását?

A következő problémám a 41. oldalhoz fűződik, a pedagógiai program tételei nagyjából állva maradtak, részben változtak, elnökhelyettes úr már utalt rá, én úgy kérdezem meg, hogy az iskolában folyó nevelő, oktató munka ellenőrzési, mérési, értékelési, minőségbiztosítási rendszere kihúzott tétel a pedagógiai programból, nem nagyon látom, hogy más szöveggel való

pótlás lenne, ugyanakkor pedig a minőségfejlesztés azért az egyik leggyakoribb kifejezése a további részleteknek.

További kérdésem. Tehet-e valamit a Köznevelési Tanács mai ülése az Országos Köznevelési Tanácsra vonatkozó passzus átformálása ügyében? Ez a 80. oldalon kezdődik. Kíván-e az új törvényszövegben módosítani a saját felállásán például a Köznevelési Tanács? Óhajt-e olyan javaslatokat tenni, amelyek például tükrözteti a létező bizottságait és a megváltozott helyzetet? Tehát van egy tartalmi szabályozási bizottság, ha ez egy rendes, hosszabb távú feladata lesz például az OKNT-nek, akkor talán lehetne gondolkodni, hogy a már meglévő, korábbi törvényszövegekből benne maradt bizottságok, az újabbak is esetleg megjelenének; javaslatot is tudok majd tenni.

Az utolsó kérdésem a 112-113. oldalon az alternatív iskolákhoz kapcsolódik. Nekem ez nagyon megnyerő, de nem véleményt akarok nyilvánítani, hogy ez egy külön kategóriaként jelenik meg. Nem értem azonban, hogy a bevett gyakorlattal szemben miért csak az az alternatív iskola, amelyik külföldi szervezet magyarországi részeként, tagjaként működik? Ma több száz iskola nevezi magát alternatívnak, ebben az ügyben Horn György a fő szakértő. Tehát akkor ők nem alternatív iskolák?

Tovább is lehetne bontani ezt a dolgot, nekem komoly aggályaim vannak a folytatását illetően is, például a (4) bekezdés, hogy egyáltalán kerettanterve lesz, ha valami ellen valaha tiltakoztak az alternatív programú iskolák, akkor az pontosan az volt, hogy ne legyen kerettantervük. Most legyen, ha legyen, de hogy ezt hogyan hagyjuk jóvá, azért egy rafinált pont ez a (4)-es. Azt gondolom, hogy ezt érdemes lenne értelmezni, ez a 113. oldalon van, a 131. § (4) bekezdése. Egyelőre ennyi. Köszönöm.

ELNÖK: Míg gondolkodtok, arra én válaszolnék, hogy miért nem szerepel a törvényben megfogalmazott bizottságok között a saját hatáskörünkben létrehozott bizottságok közül egy sem. Egyrészt, mert nem hangzott el erre még egyetlen javaslat sem, másrészt pedig, mert a gyakorlatban nem érzékeltük súlyában, jelentőségében ennek hiányát. Semmi akadályát nem látom, hogy bevegjük a bizottságokat a törvénybe, ha van ilyen javaslat, de eddig nem hangzott el. Semmi más oka nincs. Ha elhangzik a javaslat, akkor érdemes róla vitatkozni, hogy kell vagy nem kell. Ez a válasz.

DR. VÁGÓ IRÉN: A tankönyv- és taneszköz nem saját hatáskörben létrehozott bizottság? Én eddig úgy tudtam, hogy igen, de szerepel a törvényben. A 80. oldalon szép hosszú passzus foglalkozik vele. Ezt nagyon helyeslem, nem akarom kihúzatni, csak egy érv esetleg a pedagógusképzési bizottság mellett, hogy az is helyet kaphat, ha már precedens van arra, hogy másik is helyet kapott.

Szüdi János örül...

ELNÖK: Én úgy fogom föl, hogy van erre vonatkozóan egy javaslat. Vitassuk meg, és hogyha így döntünk, kérjük, hogy szerepeljen a törvényben.

DR. VÁGÓ IRÉN: Egy kérdésem is lenne, egy nagyon rövid. A 76. oldalon szintén a tankönyvvügyeket böngésztem. Az f) pontban találkoztam azzal, hogy a miniszter úr mi mindent hagy jóvá ebben a kérdésben. Aztán a végén van egy ilyen, hogy a kerettantervek jóváhagyásának rendjét. Azt kérném, ha lehet, hogy innen, a tankönyvről szóló passzusból maradjon ki ez, mert nem igazán stimmel itt: az f) pontban részletesen a tankönyv szerepel, és a végén a kerettanterv.

ELNÖK: Más kérdés?

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Csak egy magyarázó mondatot mondanék. Elnök úrnak teljesen igaza van: itt nem hangzott el bizottsági javaslat, de a Tanosz kérte - én legalábbis

leírtam, és más csatornák is mennek, nemcsak az OKNT -, hogy nevesítsük ezt a bizottságot valahol. Nem itt kértem az OKNT-ben, hanem másutt, de nagyon örülök, hogy belekerült a törvénybe.

ELNÖK: Szüdi János úré a szó.

DR. SZÜDI JÁNOS: Köszönöm szépen.

Azt gondolom, Gyuri segített. A tantárgyi modulnál nagyon jó lenne megelőzni azt a nem tudom, micsodát, hogy közleményekkel, meg nem tudom, mikkel szabályozzuk, hogy ki taníthat etikát, meg nem tudom, mit, ki mit talál ki. Azt gondolom, ez a megoldás korrekt, mert az van hátul, hogy egy új modul bevezetésétől számított tíz évig lehet tanítani. Én abban bízom, hogy tíz év alatt sikerül egy szakirányú továbbképzést kialakítani. Azt gondolom tehát, hogy ez benne van. Szigorítást nem javasolnék. Sőt, én azt gondolom, a pedagógusok fel tudnak készülni, legszívesebben kihagynám. Én nem nagyon értem, hogy egy magyartanár miért nem tud drámapedagógiát tanítani, de nem akarok beleszólni, mert nem az én asztalom. Volt egy ilyen kérés, én betettem, de nem javasoltam szigorítani. Úgy van egyébként, ahogy te kérted, ha jól emlékszem. *(Dr. Trencsényi László: Tolmácsolni fogom.)*

A technikai létszám. Ezzel sikerült botrányt kavarni - nem itt, hanem úgy általában közigazgatási vonalon. Egyáltalán nem biztos tehát, hogy ez benne tud maradni a törvényben. Csináltunk egy felmérést, megnéztük az országos átlagot, és az alá mentünk. De van egy olyan rendelkezés az átmeneti szabályokban, hogy ez az előírás nem szolgálhat alapul munkaviszony vagy közalkalmazotti jogviszony megszüntetéséhez. Annyiban fog még a szabályozás kiegészülni, ami kimaradt, de a kollégák felhívták rá a figyelmet, hogy a többcélú intézményekben vannak nem közoktatási feladatok, amikre be fogjuk írni, hogy ezekre az adott ágazat jogszabályai érvényesek. Ha van egy bölcsőde, ennek van technikai létszáma, ez alapján nem lehet megspórolni. Sokkal följebb nem lehet menni, mert van viszont olyan önkormányzat is, ahol ez jelentős problémákat fog okozni. Próbáltunk egy olyan arányt kialakítani, hogy egyáltalán ez bekerülhessen a törvénybe. Egyébként is, ha már a parlamenti szakaszba bejut, esetleg hozzá lehet tenni, de el kell odáig jutni. Ezt általánosságban tudom mondani az óraszámokra, hogy sok vagy kevés.

Az iskolától mentesül a gyermek. Ez nagyon jó gondolat, de van egy iskola és van egy szülő. Hogy át kell-e vállalni a szülő feladatát, ebbe se akarok belemenni, csak szeretném jelezni, hogy a gyerekeknek szüleik is vannak.

A közoktatási törvényben egyébként van egy nem kötelező tanórai foglalkozási időkeretem, meg van egy napközis foglalkozás, amibe az van beleírva, hogy a gyermek igényei szerint az iskola köteles megszervezni a napközit, illetve a tanulószobát. Fel van sorolva, hogy ebből nem tudom, hány órát a közoktatás terhére, az azon túlit pedig a gyermek és ifjúságvédelem terhére. Elvileg a jogi keretek a két törvényből adottak arra, hogy akár hetes iskolát is csináljanak. Nem hiszem, hogy ezért lesznek a gyerekek az utcán - ami egyébként tényleg szomorú dolog. De ez a két hiányzó óra pótolható a szakkörökkel és egyebekkel. Tehát ez benne van a törvényben.

A 9. évfolyamnál tegnap jelezték a közoktatási szakterületnél, hogy itt a 6 és 8 évfolyamos gimnáziumoknál oldani kell. Bele fog kerülni, hogy eltérhetnek. Most nem tudom, hogy alá vagy fölé, mindegy, hogy hová... *(Horn György: Is.)* Tehát belekerül, hogy ezt alakíthatják, ahogy jónak látják.

Az érettségi és a felsőoktatás. Készül a felsőoktatási törvény. Szinkronban lesz a jelenlegi érettségivel. Mert hogy 2007-ben hogy alakul, az nagyon szép dolog lehet, de ezt én most nem tudom törvénybe tenni, hogy tantárgyi lesz, ilyen, olyan vagy amolyan. Én is olvastam a koncepciót. Jelenleg a törvényben az van benne, hogy kötelező tantárgyak, fel van sorolva. Senki nem kérte, hogy vegyük ki, tehát benne van. Hogy aztán ez három, négy vagy akárhány év múlva hogy lesz, erre nem tudok választ adni. De a felsőoktatással szinkronban lesz. Az a lényeg, hogy az érettségi lesz a belépő, nem kérhet a felsőoktatás az érettségintől.

csak képességeket. Az teljesen nyilvánvaló, hogy az érettségi nem tudja megmérni, hogy a Testnevelési Egyetemen szükséges rugalmasság - és nem tudom, mi kell még, nehogy megint túlmenjek a jogi témán -, vagy a művészeti felsőoktatásban szükséges tehetség megvan-e. Ezt nyilván meg kell nézni. Ilyen értelemben a felsőoktatásnak joga lesz, meg arra is, hogy megmondja, hogy milyen tantárgyból mit kíván, milyen eredményeket. Azt gondolom, hogy ez még nem ellentétes azzal az elvárással, hogy a közoktatásra épüljön a következő szint, és ne kelljen a középiskolának felvételre előkészíteni.

Az „eltérő megállapodáshiányában”-t pontosítjuk. Egész pontosan megkérdezték, pont a szakképzésben történt, hogy egy gyerek hazavitt egy előállított akármit, és jött a rendőrség megkérdezni, lopott-e ezzel a gyerek vagy sem. Ilyen egyszerű. A szakképzésben előállítanak termékeket. Arról van szó, hogy ha nem állapodtok meg abban, hogy egy gyerek az előállított valamit elviheti, akkor az iskola rendelkezik felette. Egyébként az indoklásban azt írtam, hogy ez teljesen hasonló a szolgálati találmányhoz. Semmi mást nem találtunk ki, csak megpróbáltuk adaptálni azokat a jogszabályokat, amik élnek, és miután nem munkaviszonyról van szó, a tanuló vonatkozásában nem lehet alkalmazni. De megnézzük a szöveget, hogy egyértelmű legyen. Köszönöm szépen.

Ez a szakmai orientáció: benne van a gyakorlat, a kérdés az, hogy hanyadik évfolyamtól. Tehát én ebbe nem kívánok belemenni, ha jól emlékszem, most a 11. évfolyamtól kezdve van benne, hogy elméleti, szakmai gyakorlat, amire a kormány egy határozatban ígéretet tett, hogy finanszírozni fogja. De az, hogy ez most a kilencediktől vagy a tizediktől kezdődjön, ez nem a jogász kompetenciája. *(Dr. Szenes György: A kormányhatározatban már a 9. osztály van benne.)* De nem a szakközépiskolában. Olyan nem lehet benne, legalábbis őszintén remélem.

Az igaz, hogy ha valaki eldönti, hogy le kell hogy jöjjön a kilencedikbe, akkor mondja valaki, aki eldöntötte, hogy a szakközépiskola 9. évfolyamára kell levinni a szakmacsoportos alapozó elméleti és gyakorlati oktatást, mert ez van benne a 29. § (1) bekezdésben, csak nem a kilencediktől, hanem a tizenegyedikről. Erre hadd ne mondjam el a saját véleményemet, mert megint túlmegegyek azon, mint ami engem megillet.

A házirend. Azt gondolom, hogy igen, jóvá kell hagynia a fenntartónak, méghozzá azért, mert olyan dokumentumokról van szó, amelyek a tanulói alapjogok gyakorlását szabályozzák. A diákok kifejezetten kérték, és ez a jóváhagyás törvényességi, és ennek semmi köze nincs az iskola szakmai önállóságához, mert az iskola fogadja el és nyújtja be, és az intézmény fenntartója azt nézi meg, hogy ez jogszerű-e. A tanulók körülbelül tíz éve kérik ennek a rendezését. Figyelembe véve, hogy nem nagyon elegáns az a szabályozás, hogy a tanulónak szombatot köszönnie kell a pedagógusnak, ez teljesen az életből adódik, de hadd ne legyen házirendben. Tehát ezért van benne.

A minőségpolitikai irányelv összefügg egy másik kérdéssel, hogy miért kerül ki a pedagógiai programból. Azért, mert az az elképzelés fogalmazódott meg, hogy a minőségpolitikai irányelv legyen egy külön szabályozási terület, amelynek az lenne a lényege, hogy a fenntartó és az iskola közösen gondolja át, hogy a településen végrehajtandó feladatokban kinek mi a tevékenysége és álljon összhangban egymással a két dolog. Tehát ha valaki megnézi, akkor induljunk el onnan, hogy a fenntartó is készít egy minőségpolitikai irányelvet, amellyel az iskolának összhangban el kell készítenie a sajátját, és erre építi rá a tevékenységét. Nem hoztam le, de le tudom hozni, van egy EU-s irányelv, amelyik ezt megköveteli, tehát kifejezetten kéri, hogy az oktatás terén jelenjenek meg ezek a feladatok. *(Zaj, közbeszólások.)* Nem jól mondtam valamit? *(Dr. Dobos Krisztina: Elnézést, nem hallottuk.)*

ELNÖK: Azért, mert beszéltek. *(Derültség.)*

DR. SZÜDI JÁNOS: Csak azt mondtam, hogy a minőségpolitikai tevékenység egy EU-s irányelvre épülve, mind a fenntartónak, mind az intézménynek, nemcsak az iskolának, hanem minden közoktatási intézménynek előírja, hogy gondolja végig ilyen szempontból a

tevékenységét, és a fenntartói minőségpolitikai irányelvre épülve határozza meg a saját feladatát.

Tehát lenne egy önkormányzati, fenntartói minőségpolitikai irányelv, amelyben megmondja a fenntartó, hogy mit szeretne a maga rendszerétől. Tegye világossá, hogy hogyan működnek együtt, van egy általános iskola és egy kollégium, nagyon jó lenne, ha egymással szóba állnának. Tehát nem tudom, hogy érthető volt-e, ez az elgondolás, és van egy EU-s irányelv, amire ez az egész épül, amit szívesen lehozok.

A bevezetési dátum: azt gondolom, hogy ennek nagyon fontosnak kell lennie, és egyébként mindig az volt. Ha visszanezzük a törvényt, egyetlenegy kivétel volt, amit azóta sem hajtottunk végre: az érettségire mondtuk azt, hogy majd egy kormányrendelet intézkedik a hatálybalépéséről, mondtuk ezt 1996-ban, most 2003 van.

Hatásvizsgálat, a pedagógus-foglalkoztatás kérdése: volt egy kormányrendelet és mondtuk is, csak toltuk állandóan. A 100-as kormányrendeletben ez mindig ki lett tologatva, most már harmadszor, negyedszer.

NAGY JÓZSEF: Se tanterv, se érettségi, se semmi már húsz éve.

DR. SZÜDI JÁNOS: Azért ne legyünk ilyen pesszimisták, szerintem azért most már van három tanterv is. *(Nagy József: Írva van, csak csinálva nincs! - Zaj, közbeszólások.)*

Tehát a hatásvizsgálat: igen, készült hatásvizsgálat. A törvényt és mindent összevetve, úgy tűnt, hogy olyan 4-6 ezer pedagógus az, aki esetleg 2006-ra problémát fog okozni. Azért nem nagyon lehet tudni és azért nehéz erre bármit mondani, mert egyrészt ismert a gyereklétszám csökkenése. Tehát ha valaki azt mondja, hogy ennek a törvény az oka, azt gondolom, hogy a kevés áramszünet az oka. *(Derültség.)* Tehát a gyereklétszám radikálisan csökkent.

Szeretném elmondani, hogy az óraszámhoz való hozzányúlás semmit nem változtatott a pedagóguslétszámon. Tehát a '93-as óraszám, ami bekerült, az 20 százalékkal volt alacsonyabb, mint az eredeti tantervi óraszám, a '96-osban hozzátett időszakok után és a '98-as változások után a pedagóguslétszám semmit nem változott. A gyereklétszám ugyan százvalahány ezerrel kevesebb lett, a pedagóguslétszám még egy kicsit nőtt is. Tehát a 4-6 ezer pedagógus-munkanélküli, ez mindig benne van, csak nem lehet tudni, hogy kiket takar, mert ebben olyanok is vannak, hogy általános iskolai végzettségű pedagógus. Nem tudom, hogy ezt, mondjuk, honnan szedik. *(Derültség.)*

Tehát azt tudom mondani, hogy a törvény azzal az átmeneti rendelkezéssel, és úgy gondoljuk - és ezt borzasztó halkán mondom, mert nem tudom, hogy jó-e... Tehát magából a törvényből, nem hiszük, hogy pedagógus-állásnélküliség lesz. Egy csomó minden benne van: egyéni foglalkozások, fejlesztő pedagógus stb. Két dolgot nem lehet tudni. Az egyik az, hogy mi lesz az önkormányzati rendszer átalakításával. Mert ha a kistérségek nagyobb szerepet kapnak, és oda áttesznek intézményfenntartói jogokat, és egyszer az életben rájönnek az önkormányzatok, hogy nemcsak egyedül kell megoldani egy feladatot, hanem mondjuk beszéljék meg, hogy ha Boglárlelle - ezt ismerem, mert ott nyaraltam régen - kettévált, át lehet sétálni egyikből a másikba, biztos, hogy mind a kettőbe kell iskola? Nem tudom. Tehát ennek lesz kihatása, de ezt most előre megbecsülni borzasztó nehéz. Az a feladata a minisztériumnak, hogy továbbképzési programokat szervezzen, és azt hiszem, hogy ezt a miniszter feladatkörébe célszerű is beletenni, hogy a pedagógus-továbbképzés generálását vállalja fel és végezze.

A készségtárgyak. Megpróbáltam kivenni, tehát megnéztem a gépben, két helyen találtam: az egyik a 17. §-nak pontosan a középiskolára vonatkozó része, amikor azt mondja, hogy „egyetem, kivéve a készségtárgyak”, és akkor hátul magyarázta meg a 124. § (1) bekezdés nem tudom, hányas pontja a készségtárgyakat, ezért módosul az egyetem, és ezért nincsen egyetemi végzettséghez kötve; a volt készségtárgyak kerültek át, ahol eddig sem kívántunk meg egyetemi végzettséget. Bár mondjuk a testnevelésnél már túlnyomó többségben egyetemi végzettség van, az ének-zenénél nem tudom, tehát ennyi a változás. Ami a középiskolákra

vonatkozik, ott váltottuk ki, de meg fogom nézni még egyszer a gépben, hogy van-e még készségi tárgy, én nem találtam, csak kettőt, de ennyire is emlékeztem, de ez nem biztos, hogy jó.

A mindennapos testnevelés és a testnevelő tanárok érdekei. A következőt szeretném erre mondani. Az én gyenge ismereteim szerint a tanítónő végzettsége kiterjed minden tantárgyra, beleértve a testnevelést is. Ebből az következik, hogy az általános iskola 1-4. évfolyamán a hatályos rendelkezések alapján sem taníthatna jogszerűen testnevelő tanár, kivéve, ha emelt szintű oktatást szerveznek. Természetesen ezt visszatettük az elhangzott kérések alapján.

Bekerült a törvénybe, hogy a gyerekek mozgásigényét ki lehessen elégíteni, hogy az iskola elláthassa a sportiskola feladatait. Azt gondolom, hogy ezt az irányt meg kellene célozni. Bekerült a törvénybe - ezzel a szegény NAT-osokkal szűrtünk ki -, hogy az első négy évfolyamon három testnevelési óra kötelező, ami törvényben elég szokatlan, hogy egy ilyen mondat bekerüljön, mert akkor be kellene írni, hogy a másiktól mennyi. Az ember próbál mindig kompromisszumok felé menni, ezért a három óra testnevelés benne van.

Kikerülne viszont az a teljesen értelmezhetetlen mondat, ami bekerült a múltkor, hogy a kerettanterven felül további két órát kell biztosítani. Ezzel más probléma nem is volt, mint hogy az időkeret nem mondta meg. A kerettanterven felüli időkeret lett volna a nem kötelező tanórai foglalkozások időkerete, amiből még mindig hiányzott egy árva óra, és erre azt mondtuk, hogy majd odaadja a fenntartó - nem adta oda. Benne van a mindennapos testedzés, amiben én politikai támogatottságot láttam - mert megkérdeztem. Ezt szeretnénk erősíteni, és úgy gondolom, hogy a Gyermek- és Ifjúsági Minisztériumnak is lépnie kellene a tekintetben, hogy, mondjuk, valami kis pénzt adna.

Ez irányban fogunk tehát tárgyalni a Gyermek- és Ifjúsági Minisztériummal, és el tudom képzelni, hogy a közoktatási törvénynek az oktatási minisztert meghatározó feladataiba bekerüljön a fejlesztési feladatokba, hogy a Gyermek- és Ifjúsági Minisztériummal közösen vagy egyetértésben programok kidolgozása a mindennapos testedzés feltételeinek javításához és finanszírozásához. Csak valaki egyszer már ne csak feladatot, hanem pénzt is adna már ennek a szegény minisztériumnak! Az egészséges életmódtól a honvédelmi nevelésig, a kismotorképzéstől a fogyasztóvédelemig állandóan megjelenik, minden kormány-előterjesztés egy megoldást talál minden problémára: majd az iskola felkészít a tűzvédelemre, a honvédelemre, a fogyasztóvédelemre... - nem mondom tovább.

A hátrányos megkülönböztetés. Nagyon örültem volna, ha az IM azt mondja, hogy vegyük ki ezt a rendelkezést. Ezt generálisan kellene szabályozni. Azt gondolom, hogy ami a törvényben van, ez összhangban áll egy EU-s irányelvvel, amiben benne van a kedvezés és minden. Próbáltuk nem túl tágra széthúzni. A múltkor itt nagyon sok kritikát kaptam, ezért megpróbáltuk általánosítani - ezért most a minisztériumból kapok nagyon sok kritikát. Azt tudom mondani, hogy az igazságüggyel tovább egyeztettem, mert azért ez tényleg rájuk tartozó dolog.

Az OKNT bizottságai. Kérem, ha önök mondanak olyan stabil bizottságokat, amik törvényi szintre emelésre érdemesek, természetesen örömmel várjuk. A tankönyv- és taneszköz-bizottságot megkaptam ugyan, de nekem kellett kitalálni, hogy mit akartok - remélem, jól sikerült -, mert nem írtatok, hogy hány tagú stb. De mindegy. Minden olyan bizottság, amely stabil és nem három napig működik, bekerülhet. Egyébként az OKNT annyi bizottságot hoz létre, amennyit akar.

Az alternatív iskola váltotta föl a Waldorf-iskolát, az itt elhangzott kéréseknek megfelelően. Szívesen veszek további pontosításokat, de egy dolgot hadd kérjek, hogy ez tényleg objektív legyen: valaki mondja meg, hogy mitől alternatív iskola az alternatív iskola. Ez a kerettantervi akkreditáció - amit szintén pontosítani kell majd - úgy néz ki, hogy három vonulat fogalmazódott meg bennem. Az egyik az alternatív iskola, ahol kötelezőnek kell lenni. A nem állami intézmények esetében elmegy a jegyzőhöz valaki, a jegyző pedig megkérdezi, hogy „Alternatív iskola?”. Az. Mitől? Attól, hogy megtartja azokat a szabályokat, amelyek megjelennek. Akkor, ha valamelyik iskola azt mondja magáról, hogy ő alternatív iskola, akkor

meg kell felelni. Tehát ilyen értelemben ennek tényleg olyan okmányoknak kell lenni, amellyel a jegyző előtt igazolni tudja a jogosságát.

A második akkreditációs fogalom: a nagyegyházak kérték, hogy kiadhassanak kerettantervet. Gondolom, hogy szeretnék ezt a saját intézményrendszerüknél elfogadtatni.

A harmadik akkreditációs eljárás, amikor bárki beadhat bármit, és az egy ajánlott program. Azért kell szabályozni, azért kapott felhatalmazást a miniszter, hogy ennek az eljárási rendjét megmondja - ami most bizonytalan. És hogy most a felhatalmazásban egy sorba estek, én azt gondolom, ez nem minősítés. Nem tudom, hogy ezt szét kell-e szedni. Lehet tágitani, lehet két pontot betenni, nem kerül semmibe, de általában a felhatalmazó rendelkezések nem szoktak problémát okozni.

Azt hiszem, mindenre válaszoltam, ha nem, akkor elnézést kérek.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Én most arra szeretnék lehetőséget adni, hogy akit a kérdésre adott válasz nem elégített ki, vagy további kérdést akar azzal kapcsolatban föltenni, tegye meg most, mielőtt a hozzászólások elkezdődnek.

Dobos Krisztina!

DR. SZÜDI JÁNOS: Bocsánat, amit Dobos Krisztina mondott, arra János fog válaszolni. Azok nem jogi, hanem szakmai kérdések voltak. Volt, amire nem válaszoltam?

SIPOS JÁNOS: Hogy a programok megjelennek a miniszter feladatai között.

DR. SZÜDI JÁNOS: A program benne van. Ott van, hogy az oktatási miniszter feladata, zárójel - most már nem tudom, mi van zárójelben -, és hosszasan föl van sorolva, hogy mi a része.

DR. DOBOS KRISZTINA: A tartalmi szabályozásba nincsen beletéve. Hogy a miniszternél megjelenik, az ellen semmi kifogásom nincsen, de az egész tartalmi szabályozási rendszerét nem látom. Mert van egy NAT, van egy kerettanterv, van egy helyi tanterv - és valahol van a program. Ez itt, a tartalmi szabályozási részben nem szerepel.

DR. SZÜDI JÁNOS: A programnak a része egy tanterv, és miután benne van, hogy a tantervet az iskola beemelheti helyi tantervként, azt gondoltam, hogy ez evidencia. Hogyha megjelenik egy program egy tantervvel, akkor azt beemeli.

DR. DOBOS KRISZTINA: Nem, mert egy program lehet egy egész iskola - bocsánat, hogy párbeszédet folytatunk...

ELNÖK: Tessék!

DR. DOBOS KRISZTINA: A program lehet az egész iskolára vonatkozó, lehet egy tantárgyra vonatkozó - például a nyelvoktatás programját fogjuk a következő napirendkeretében tárgyalni -, de lehet egy tantárgyon belül is egy területnek a részletes programja kidolgozva. Nagyon sokféle szintű lehet. A NAT-ban pedig, a NAT tervezetében, koncepciójában tulajdonképpen az szerepel, hogy van NAT, van helyi tanterv, és közte van - ezért hívtuk két és fél szintű szabályozásnak - a programpiac.

Nekem az a problémám, hogy meg fog jelenni a kerettanterv 10-15 százalékkal lecsökkentett követelményrendszere valamikor áprilisban, május végén, és ez szabályozza ma az oktatási rendszert. Vele párhuzamosan megjelenik a törvény - időben egy-két hónap eltéréssel -, ami azt mondja, hogy a kerettanterv nem kötelező. Azzal egyetértek - miniszter úrnak is elmondtam -, hogy kerettantervek legyenek. De itt a kerettantervek sem kötelezőek. Van egy kötelező szabálya annak, amit a törvény egyébként nem tesz kötelezővé.

Isten áldja a pedagógusokat, hogyha megértik - nekem nem sikerült.

DR. SZÜDI JÁNOS: Ez már nem az én asztalom.

ELNÖK: Horn György kért először szót, aztán Báthory Zoltán.

HORN GYÖRGY: Ti is értettétek, ugye, amit Krisztina az első mondatával mondott, ezt a háromszintű kontra két és fél szintű szabályozást? Nekem az a véleményem, hogy itt történt 2002 nyarán egy egyedi törvénymódosítás, tehát nem egy átfogó, ami az egy kerettanterv részletszabályozását felfüggesztette, és csak a közös követelményt tette kötelezővé. Én úgy látom, hogy ennek a helyébe egyszer bekerül egy NAT-szabályozás - amit előír a 96-os és a 99-es törvény a háromévenkénti felülvizsgálatával -, ami minden tantervkészítőnek kötelező. Ez az alapszabály. A kettős számú szabály az, hogy jogérvénnyel csak a helyi tantervek léteznek, bírói úton a helyi tanterv hajtható be nem teljesülés esetén. A 96-os szabályozás azt mondja, hogy csak ez a kettős van, a 99-es szabályozás azt mondja, hogy csak a kerettanterv van. Én azt gondolom, nem kell összekeverni az egyedi tantárgyi programokat, pláne modulokat, részprogramokat a „kerettantervek” kifejezéssel. A „kerettantervek” kifejezés azt jelenti, hogy a miniszter egy saját akkreditációs eljárásban - vita volt, hogy egyáltalán kell-e akkreditálnia, de mindegy - kiad egy akárhány számú kerettantervet. *(Dr. Trencsényi László: Legalább kettőt.)* A többes szám miatt kétségtelen, hogy legalább kettőt. De hogy ez hogyan kerül be? Lehet úgy, hogy a törvény szabályozza, hogy beadható akkreditációs eljárásra, vagy pályázati formában - ez a miniszter kötelessége csak.

Tehát azt gondolom, hogy ez valójában nem háromszintű szabályozás, hanem két és fél szintű, mert nem kötelezi az iskolát arra, hogy ő levegyen a polcra egy kerettantervet, hanem megteheti azt is, hogy nem vesz le a polcra kerettantervet, mert a helyi tanterve érvényes. Szerintem koherens így ez a szabályozás. A kérdés az, hogy elegendőnek tartjuk-e, de ez már egy vita, ez már nem jogi dilemma, hogy bárki szakemberként elegendőnek tartja-e, hogy a helyi tanterve, szakértővel minősített, nevelőtestület által jóváhagyott, fenntartó által aláírt helyi tanterve - ez a korrekt eljárás - elegendő szabályozás a NAT keretei között, vagy ehhez a „kerettantervek” kifejezéshez hozzá kell tenni azt, hogy le kell venni a polcra egyet és azt kell használni. Akkor ugyanis neki joga van arra, hogy a saját tantervét akkreditáltatja, országosan, tehát ő felrakja a polcra, és ez legyen a feltétele annak, hogy ő ezt csinálhassa, vagy nem kötelező a polcra felrakása. Szerintem ez így koherens és belefér. Rosszul interpretálok valamit? *(Dr. Dobos Krisztina: Szerintem igen.)*

Ezt azért gondoltam, mert ezt sokszor végigbeszélte ezer ember az elmúlt tíz évben, ez volt az egyik, amiről folyt a vita. Szerintem ez így koherens és világos, hogy vannak kerettantervek, de a helyi tanterv a jogszerű, és szerintem ez így precíz.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Azért elég rafinált ez a rendszer. Azt javasolnám, hogy a törvényben mindig úgy legyen, hogy programok (kerettantervek), és akkor világos, hogy a kerettantervek is programok, merthogy nem tudjuk ezt a kerettanterv-konklúziót teljesen értelmezni.

HORN GYÖRGY: És a 122-esben lehet értelmezni a kerettantervet? *(Dr. Báthory Zoltán: És hátul a fogalmaknál? - Zaj, közbeszólások.)*

ELNÖK: Dobos Krisztinát a szó.

DR. DOBOS KRISZTINA: Nem akarok itt elvi vitát folytatni, de a Báthory Zoltán nevével fémjelzett NAT-tervezet, ami nyilván koncepcionálisan változni fog, de koncepciójában mégis megmarad az, ami publikálásra került, az nem beszél kerettantervekről.

Azt gondolom, nem lehet azt mondani, hogy ha a kerettantervet programnak kell hívni, akkor ő program lesz, ha a programot kerettantervnek fogjuk hívni, akkor az kerettanterv. Tehát cseréljük a neveket, a kerettanterv és a program az én értelmezésem szerint két különböző dolog. Ha két különböző dolog, akkor nem lehet áprilisban, májusban két olyan nagyon fontos dokumentumot, mint szabályozást kitenni, amikor az egyik arról beszél, hogy NAT, kerettanterv, helyi tanterv, a másik arról beszél, hogy NAT, program, helyi tanterv. Ezt el kell döntenie az oktatási kormányzatnak, hogy vagy ezt támogatja, vagy azt támogatja. Ahhoz lehet viszonyulni, de ez a kettő teljesen inkohereus rendszer, hogy ha az egyikben erről beszélek, a másikban arról, és ezt a dokumentumot közel egy időben adom ki. Nincs döntés. Tehát a pedagógusok számára - és azt gondolom, aki logikusan végiggondolja - nincsen ebben döntés. Ezt el kell döntenie, amíg nem dől el, addig ez mindig problémás lesz.

A probléma még azzal fokozódik, hogy a kerettanterv követelményrendszere viszont éles lesz, hiszen a csökkentett ki fogja adni ez a kormányzat, mondjuk április 30-áig, az óhatatlanul minden pedagógus szemében, aki majd átnézi a tantervet, azt erősíti meg, hogy ennek a kerettantervnek a követelményrendszere létezik, kiadta a kormányzat, és nyilván a kerettanterv alapján elkészített helyi tantervet egy kicsit módosítom. Tehát akkor miről szól az egész NAT új koncepciója, ha most így szabályozunk?

Úgy látom, hogy nincs koherensen végiggondolva a rendszer. Ez pedagógiai kérdés és nem jogi kérdés, ebben Szüdi Jánosnak teljesen igaza van, és döntést kell hozni vagy ilyen irányba vagy olyan irányba. Ha mind a kettő létezik, akkor ezzel csak káosz teremtődik az oktatásügyben, mert van, aki ehhez fog alkalmazkodni, van, aki ahhoz, és akkor megteremtjük azt a lehetőséget, hogy vagy a törvényt vagy a nemzeti alaptantervet nem tekintjük igazi dokumentumnak.

ELNÖK: Most szeretnék magamnak szót adni, mert ezen a ponton szeretném megragadni az alkalmat, hogy teljesen egyetértek Dobos Krisztinával. *(Dr. Dobos Krisztina: Akkor többen vagyunk, és nem egyedül vagyok.)* Így van. Arról van szó, hogy terminológiai zűrzavar keletkezik, miközben fogalmilag azt érti a miniszter kerettanterv alatt, amit mi program alatt. Akkor úgy kell nevezni, és különösen, mert a kerettantervnek van egy konnotációja, egy történelmileg definiálható és az idegeinkbe beívódott konnotációja. Ettől most nem tudunk megszabadulni.

Úgyhogy én a zárójelet sem javasolom, vagy legfeljebb valamilyen háttérmagyarázattal. Kétszintű irányítás van, a NAT és a helyi tanterv, és hogy könnyebb legyen megcsinálni az iskolák helyi tanterveit, ezért a miniszter programjavaslatokat ad vagy adat ki történetesen a háttérintézményeivel. Akkor ez egy világos szerkezet. Szerintem ennek kellene tükröződnie a törvényben.

Szüdi úr!

DR. SZÜDI JÁNOS: Jogászként, rendszerben gondolkodva, szerintem ez van a törvényben, és a kerettanterv és a program nem egy fogalomként jelenik meg. Azt mondja a törvény, nem tudom, hányadik paragrafusban, és teljesen világos, hogy az iskola a nemzeti alaptanterv alapján helyi tantervet készít. Az iskola a pedagógiai programjába helyi tantervként beemelheti a kerettantervet.

Máshol az van benne, hogy a miniszter pedagógiai programot, programokat ad ki, amelynek az egyik eleme a kerettanterv, amit én most nem akarok mondani, hogy jó fogalom vagy nem jó, és mi van benn az én fejemben, ez úgy néz ki, hogy lesz egy miniszteri rendelet, és amellel lesznek mellékletekként kerettantervek, amelyek nem lehetnek programok, mert ha jól olvastam, amit kaptam, mert nem én találtam ki, a programban vannak tankönyvek, továbbképzések, szakmai szolgáltatások; elnézést, ez nem lehet tanterv. Én jogászként azt gondolom, hogy egy tantervnek nem része a tankönyv, azt hiszem, nem része a pedagógus-továbbképzési program és nem része a szakmai szolgáltatás, viszont a négy együtt egy program, és ez van leírva a törvényben.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: De akkor mit keres a kerettantervben?

DR. SZÜDI JÁNOS: Ezt ne tőlem kérdezd! Azt mondták, hogy lesznek olyan tantervek, amelyek úgy néznek ki, ahogy én látom, ha behunyom a szememet, hogy ilyen óra, ennyi óra, ilyen tantárgy, ennyi óra, és ezt kiadom, és akkor ezt valaki vagy beemeli vagy nem emeli be, ez már az ő dolga, de ezt ne tőlem kérdezd, hogy miért van benne, meg hogy kell hogy legyen, de ez van most benne.

DR. DOBOS KRISZTINA: Szeretném még tovább árnyalni a képet, merthogy segítséggel ugyan, de megkaptam, hogy mi az, hogy oktatási program. Itt zárójelben szerepel, hogy oktatási program, de előtte szerepel, hogy pedagógiai rendszerek, amivel én maximálisan egyetértek, hogy pedagógiai rendszerekről beszéljünk. Tehát ha azt mondom, hogy olyan a szabályozás, hogy van egy NAT és van egy pedagógiai rendszer, leánykori nevén oktatási program, és utána a helyi tanterv, akkor ezzel maximálisan egyetértünk, mert innentől kezdve bekerül, amit mi eddig pedagógiai rendszernek hívtunk. Meg kell magyarázni. De nemcsak tantervről van szó, hanem benne van a pedagógusképzés, -továbbképzés, és a taneszköz, a tankönyv kimaradt. Szeretném kérni államtitkár urat, hogy kerüljön be a tankönyv és a taneszköz is, mert értékelő rendszer és minden együtt benne van, tehát akkor végre az történik, hogy a NAT alapján kap egy komplex csomagot - mondjuk így, ez a legutolsó neve -, amiben benne van a tanterv, benne van hozzá az értékelési, mérési rendszer, benne van a pedagógusképzés, -továbbképzés, benne van a tankönyv, taneszköz. Ez szerepeljen a törvényben, hogy világos legyen.

ELNÖK: Sipos János, utána Horn György, és utána szeretném ezt lezárni, mert estig fog tartani.

SIPOS JÁNOS: Én a következőképpen értelmezem azt a törvényszöveget, ami módosításként kint szerepel az asztalokon. A kerettanterv, illetve programok beékelődése a NAT és a helyi tantervek közé abban a változatban, ami itt szerepel a papíron, azt jelenti számomra, hogy ha vannak iskolák - márpedig vannak iskolák Magyarországon -, amelyek 50-80-10 bázisiskolával együtt dolgoztak az elmúlt években is, saját iskolai programjuk szerint mások is dolgoztak, akkor ha egy iskola készít egy hasonló kidolgozottságú munkatervet vagy olyat, mint amilyen volt a kerettanterv, és nincs kész neki a pedagógiai rendszere, attól még nincs baj. Tehát így el lehet indulni egy iskolában.

Ez a mostani szövegjavaslat azt is jelenti azonban, hogy ha a miniszter ad ki mintakerettanterveket - márpedig erről van szó -, akkor neki az is felelőssége, hogy ehhez - mindegy, hogy oktatási programnak, pedagógiai rendszernek nevezzük, nagyjából ugyanaz a tartalma - azt is biztosítani kell a miniszter által biztosított kerettantervekkel. A miniszter feladatai között ott van, hátul.

DR. DOBOS KRISZTINA: Azt olvastuk.

SIPOS JÁNOS: De szerintem beszéljünk még erről a dologról, mert itt nagyon sok elképzelés van erről, és jó lenne tisztába tenni végre.

ELNÖK: Horn, Liskó, Szenes.

HORN GYÖRGY: Akkor mégis azt kérem, államtitkár úr, hogy akármilyen szakmai grémium vitája, vagy nem tudom, milyen vita után a 122-esbe kerüljenek értelmező rendelkezések, hogyha ez egy ilyen dilemma.

Nem nagyon akarok messzire menni, de Dobos Krisztina volt a felelőse a '93-as törvényben a kerettantervnek a NAT előtti állapotban: enyhén szólva mást jelentett a kerettanterv, mint például a '99-es törvénymódosításban. Azt gondolom, nekünk azt nem kell tudomásul venni, hogy az a kifejezés, hogy „kerettanterv” érzelmileg a tavaly nyárig érvényes kötelező tantervhez kötődik. Maga a kifejezés...

DR. SZÜDI JÁNOS: Nézzétek már meg a 8/A §-t!

HORN GYÖRGY: Éppen azt mondom, hogy nekünk nem kell ezt tudomásul vennünk, és ezért kell értelmező rendelkezésként külön kiírni. Elfogadom, tényleg így van, hogy most a pedagógusok fejében a kerettanterv kifejezés a tavaly nyárig érvényes, a '99-es törvényben 2000-ben életbe lépett. De sem szakmailag nem ezt jelenti a kerettanterv, mint ami ebben volt... Tényleg nem akarok élcélődni, de ez körülbelül olyan, mint a „polgár” kifejezés. Kötődik hozzá egy aktuális politikai szövegkonnotáció, de attól az még nem azt jelenti. Hogyha ez fontos, akkor le kell írni a 122.§-ban.

DR. SZÜDI JÁNOS: Gyurikám, kértelek már az előbb, hogy lapozz már el a 8/A §-hoz. Ha az nem jó, akkor mondjátok meg.

HORN GYÖRGY: Szerintem a kerettanterv nem jelenti azt, amiről beszélünk: tantárgyi programot, taneszközöket. A kerettanterv szakmailag pontosan körülhatárolt, világos dolog. Az egy tantervfajta, és ebben az értelemben használtuk a NAT előtti időszakban is, ebben az értelemben használták a '93-as törvényben. Hogy az majd mit fog jelenteni? Abból lett aztán nemzeti alaptanterv meg mindenféle izé... Szerintem ez nem érzelmi kérdés, hanem jogi szabályozási dilemma.

DR. DOBOS KRISZTINA: Maga csinál belőle érzelmet!

HORN GYÖRGY: Én nem.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Gyuri, abban vitatkoznék csak veled, hogy a 8/A § 1/a pontja semmit sem szól arról, hogy ezek a követelmények honnan származnak: Mózes küldi kőtáblán, vagy van még néhány történeti verzió, de ebből még nem tudja a helyi tanterv készítője, hogy a követelményeket miből származtassa. A NAT értelmezésében nem szerepel, hogy a NAT tartalmaz-e követelményeket vagy sem, miközben mi már tudjuk, hogy - hála istennek - a NAT részletes követelményeket, úgy néz ki, nem tartalmaz. Ezzel egyetértettünk már decemberben is. Akkor vajon az általános követelmények orientálják a helyi tanterv készítőjét?

HORN GYÖRGY: A tantervkészítőt.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: A helyi tanterv.

HORN GYÖRGY: Ez a különbség. Nem a helyit vagy a keretet készítőt, hanem a tantervkészítőt. Szerintem ez van benne.

ELNÖK: Dobos Krisztina, szeretném kérdezni, hogy ha a 8/A §-hoz képest a kerettanterv fogalmát, tartalmát elfogadjuk...

DR. DOBOS KRISZTINA: Nekem nincs bajom ezzel, és azért mondtam, hogy Horn György félreért. Nem azzal van baj, hogy mi a kerettanterv és mi a program, hanem azzal van baj, hogy el kell dönteni, hogyan kívánjuk szabályozni az oktatási rendszert. Ezzel van

probléma. Nem azzal, hogy mi a kerettanterv. Egyébként a '93-as törvény több kerettantervről beszélt, még hozzá oktatási rendszerekről és hasonlókról. Itt tehát nem érzelmi kérdésről van szó, hanem el kell dönteni, hogyan szabályozzuk. A szabályozásnak többféle formája van. Véleményem szerint az a forma, ami ebben megjelent, ellentmondásos, mert a törvénynek van egy logikája, a NAT-készítésnek pedig van egy másik logikája. Ez a két logika szerintem nem esik egybe - hozzátevé, hogy amit a miniszter feladatai között megtaláltunk, az oktatási program vagy a pedagógiai rendszer nagyon fontos szabályozási dolog lehet. De ez itt a tartalmi szabályozásban nem jön elő, csak a miniszter feladatainál.

Úgy látom, nem tartalmilag van ellentmondás, hanem nem dőlt el valami, amit el kellene dönteni.

ELNÖK: Arra kérek engedélyt, hogy egy mondatban megpróbáljam összefoglalni, és ha bele tudtok nyugodni, akkor maradjunk abban.

Amit Dobos Krisztina mondott - és lényegében az is, amit Gyuri mondott - arról szólt, olyan egyértelművé kell tenni a terminológiát a törvényben, ami szinkronban van azzal a terminológiával, amit ezzel kapcsolatban a NAT a szabályozásról mond. Bízunk rá a fogalmazókra, hogy végigbongésszék ezt a szöveget, és ahol ellentmondást, divergenciát látnak, korrigálják, ahol pedig szükséges, fűzzenek olyan magyarázatot ehhez a végrehajtási utasításban, hogy teljesen egyértelmű legyen, mi az, ami szabályoz egy iskolában, hogy mi az, aminek az oktatásban, a pedagógiában történnie kell. Erről szólt a vita. Hogy most a kerettanterv szó a jó erre, vagy akárminek nevezzék, de az legyen, ami.

NAGY JÓZSEF: Kedves kollégák, itt nem terminológiai problémáról van szó. Itt egyre dagadó, egyre több fogalmat behozó vitáról van szó, amiből már akkora zűrzavar lett, hogy csodálni kell az emberi kreativitást, hogy mire vagyunk képesek. Szégyellem magam a szakmám nevében! Nekünk kellene eldönteni egyértelműen, hogy ez, meg ez, meg ez - és kész. Ha ezt nem tudjuk eldönteni, akkor hiába nyúzzuk a jogászokat: azok úgyse tudják megoldani - vagy nem is akarják, mert nem az ő dolguk.

Pesszimista vagyok, hogy ki fogja ezt eldönteni és megcsinálni. Mi itt nem fogjuk. Csak hogyha ebből nem mászunk ki, abból olyan zűrzavar keletkezik, mint ami most itt van. Képzeljük el az iskolákat! (*Dr. Dobos Krisztina: Így van!*) Mi a jóistent csinálnak ezzel az öt-hat fogalommal, amit mindenki másként értelmez, és az öt-hat fogalom egymással sincs koherenciában.

Bocsánat, hogy ilyen dühösen szóltam, de én már a végén vagyok ennek a dolognak

ELNÖK: Liskó Ilona!

LISKÓ ILONA: Szeretnék csatlakozni Nagy Jóskához, mert szerintem sem az a kérdés, hogy a pedagógusok fejében mi van. A pedagógusok fejét ez a törvény, ha tovább használja ezeket a fogalmakat, még jobban össze fogja zavarni. Erre nagyon jó példa, amit az alternatív iskolákról mond: egyrészt kiadnak részükre kerettantervet, utána ők ahhoz programot készítenek, majd a kerettantervet benyújtják ellenőrzésre vagy engedélyeztetésre. Tehát totális zűrzavar van ebben az egy szabályban. Hogyha nem történik meg a dolognak a tisztázása, akkor az borzasztóan káros lesz. Ezt nem lehet így hagyni.

ELNÖK: Brezsnayánszky László, Szenes György.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Valamelyest szeretném folytatni. Ha a 7. oldal tetején lévő 9. pontot megnézzük, itt két dologra szeretnék hivatkozni. Egyrészt azt mondja a szöveg, hogy a nemzeti alaptanterv kötelező rendelkezéseket állapíthat meg az oktatásszervezés körében. Ez tehát azt jelenti, hogy van egyfajta határozott nyomulása - ha szabad ezt mondani - a NAT-nak. Tehát a korábbi, tartózkodó NAT-ból mára egy operatív intézkedéssé kezd

növekedni. Ugyanezen az oldalon találjuk azonban folytatásként azt, hogy a nemzeti alaptanterv végrehajtását az oktatási miniszter által kiadott kerettantervek segítik - és ugyanennek a lapnak az alján látjuk a kerettanterv definícióját.

Egy másik, amit a 9. ponttal kapcsolatban inkább kérdésként kellett volna feltenni, hogy az előző oldalon látjuk a két évre méretezett iskolarendszert, és ennek a 4/a. pontja használja azt, hogy a kilencedik évfolyamon kezdődő és a tizedik vagy a tizenegyedik évfolyam végéig tartó, általános műveltséget megalapozó szakasz. Tehát ez a kilencediktől felfelé, a másik oldalon a 9. pont pedig azt mondja, hogy „Az általános műveltséget megalapozó szakaszban az iskolai nevelés-oktatás tartalmi egységét, az iskolák közötti átjárhatóságot a nemzeti alaptanterv biztosítja.” Tehát akkor itt azt mondjuk, hogy a kilencedik évfolyamtól van NAT vagy pedig az egészben van? Ez egy terminológiai pontatlanság, de valószínű, hogy talán esetleg más is.

DR. SZENES GYÖRGY: Tisztelt Tanács! Nagy Józsefhez abban szeretnék csatlakozni, hogy ezt a problémát mi itt megoldani nem tudjuk, de hogy ez egy eléggé kaotikus, az világosan látszik. Ennek ellenére azt gondolom, ha ez így marad, akkor sem történik semmi baj. Azt gondolom, hogy a pedagógusok és a tantervszerzők ettől megírják, amit meg kell írni. Ez lehet, hogy a vájtfülűek számára egy nagyon fontos kérdés, de én azt gondolom ennek ellenére, hogy ettől még az iskolarendszer nem fog összeszakadni, a tantervszerzők központi programokat és mindenfajta programot meg fognak írni, lesznek helyi és kerettantervi minták. Azt gondolom, hogy ez a vita egy nagyon jó szellemi torna mindannyiunk számára, de ezen túlmenően nem látom azt, hogy ebbe itt most bele tudnánk menni. Lehetetlen ebben itt most igazságot tenni, végigvezetni a teljes szöveget.

Az volt még a felkérés, hogy ezen kívül kielégítőek-e a válaszok, amelyeket Szüdi János elmondott. Én ehhez szeretnék csak egy dologban reflektálni: sok mindenben nem, de amiben egyáltalán nem, azt azért szeretném még nagyon hangsúlyozni. Ez kapcsolódik ehhez a fogalmi zűrzavarhoz.

Behoznak megint egy fogalmat lánnglelkü nem tudom kicsodák, a minőségpolitikai irányelvet. Senki az életben - lehet, hogy én teljesen alultáplált vagyok ebben a dologban -, soha nem használta, nem volt róla szó, megbeszélték ezt valakivel? A fenntartók tudják, hogy nekik ilyet kell csinálni? Annak alapján az iskolának ezt meg kell csinálni. Mi a bánatos úristennek? *(Zaj, közbeszólások.)* Valami elindult, egy Comenius 2000 program, hogy ez most jó vagy rossz volt, az most mindegy, milliárdok, százmilliók voltak beleölve, valami történt. Szerettük, nem szerettük, nem tudom. Mi az, hogy minőségpolitikai irányelv?

A 83. oldalon van. A fenntartóval egyeztetetten az iskolák csinálják meg. Minek? Mit?

MÉSZÁROS GÁBORNÉ: Van egy minőségbiztosítási rendszer. A legújabb minőségbiztosítási rendszer az iskolák egyik követelményeként előírja a minőségpolitikai irányelveket. Például ez nálunk a minőségbiztosítási rendszerben és a könyvben nagyon szépen szerepel. De lehet, hogy itt az a kettősség áll fenn, hogy nincs meg az az alapja, hogy ezt a minőségbiztosítási rendszer előírásainak megfelelő minőségügyi kézikönyv tartalmazza kötelezően. Ezt nem mi találtuk ki. *(Nagy József: Az iskola ne csináljon politikai irányelveket.)*

DR. TRENCSÉNYI LÁSZLÓ: Csak annyira szeretném emlékeztetni az Országos Köznevelési Tanácsot, hogy amikor legutóbb tárgyaltuk a törvényt, nagyon élénk vita alakult ki itt közöttünk, hogy amit minőség.....-nak nevezünk, az minőségbiztosítás-e vagy minőségfejlesztés. Mi sem tudtunk dönteni. Úgy gondolom, hogy nyelvileg megtalálja a kompromisszumot a kifejezés, ami minőségpolitikának nevezi azt, ami kinek biztosítás, kinek fejlesztés, kinek értékelés, mert ezt akár már intézménye válogathatja. Tehát én támogatom ezt a dolgot, hogy „minőség” előtag, és a hozzá rendelt utótag az összetett szóban minőségpolitikát jelentsen, mert kifejezi mind a hármat.

Én megértettem Szüdi János érvelését és szándékát, most mondta egyébként, a mostani bevezetőjében is, hogy a pedagógiai programról szóló 48. § előírásai közül a törvényalkotó

szándéka kiemelni, tekintve, hogy az egyeztetési mechanizmusa, éppen ezért, mert más partnerekkel kell egyezkednie, mint a pedagógiai programban, illetve más szinten, más módon kell egyeztetnie, onnan kiemelődik, és ha jól értem, az alapító okirat, a pedagógiai program és az SZMSZ mellé egy negyedik dokumentum, ami egyébként létrehozásában akár az is lehet, hogy az intézmény majd a létező pedagógiai programjából ezt a fejezetet kiemeli, és átkereszteli, férjhez adja a lányt és minőségpolitikai irányelvnek nevezi azt, amit eddig úgy nevezett. Tehát én támogatom ezt a módosítást.

NAGY JÓZSEF: Bocsánat, hogy közbeszóllok, a magyarban nincs két értelme a politika szónak, mint az angolban, és a politika szónak csak az az értelme van, ami van, és ezt ne vigyük be az iskolába.

LISKÓ ILONA: Ismét szeretnék Nagy Józsefhez csatlakozni, hogy úgy gondolom, ez a minőségpolitikai irányelv egészen mást jelent magyarul, mint ahogy az az elmúlt előírásokban és nem tudom milyen szövegekben szerepelt. Ennek egy borzasztó rossz konnotációja van a magyar nyelvben. Ez egy szocialista kategóriaként cseng a magyar fülekben, a minőségpolitikai irányelv. A dolognak ilyenformán egészen másfajta értelmet ad, mint amit mi szándékozunk vele adni. Tehát ezt a fogalmat nagyon is át kellene gondolni.

De ha már itt tartunk, én például nem tudom, itt a 83. oldalon van az is, hogy a fenntartónak kell elfogadnia a pedagógiai program és a bizonyos irányelvek mellett még a házirendet is. Ez a szigorítás vajon miért került ide be?

ELNÖK: Erről már volt szó.

DR. SZÜDI JÁNOS: Azért, mert jogszabályként funkcionál, azért, mert az alkotmányos jogait kell védeni a diákoknak. *(Nagy József: Azért kérdezte, mert nem volt itt. - Zaj, közbeszólások.)*

ELNÖK: Javaslom, hogy ilyen tréninggel próbáljuk a vérnyomásunkat egy kicsit lejjebb vinni. Akkor Karlovitz János!

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Megpróbálok három percben három kérdésről szólni csupán, nagyon időtakarékosan. Az első: a vita ellenére vagy mellett úgy érzem, hogy nem volt hiábavaló a múltkori vitánk, és nem volt hiábavaló mindaz, amit elküldtek társadalmi szervezetek, szakmai szervezetek. Hogy kik? Ez a kérdés fel szokott merülni, például akik itt ülnek, ők is úgy nyilatkoztak, hogy megfogadták a törvényalkotók a javaslataikat, és ezt ők köszönik.

A második: az osztályozás. Erről volt itt egy kis magánvitánk, és sajnos, nekem van igazam. A múltkor, amikor mondtam, hogy az osztályozás bennragadt az első háromban, a múltkori törvényben valóban apró betűvel a régi törvény szerint bennragadt, most ki van javítva, tehát helyreállt a jogharmonizáció, mert az előző változatban úgy volt a 70. § 3. pontja - mert sosincs idő válaszolni, amikor az embert megróják, hogy nem olvasta a törvényt, stb., pedig itt volt -, hogy fakultatív volt, hogy szöveges értékelés vagy osztályozás, most egyértelműen ki van mondva, hogy szöveges értékelés. Tehát a jogharmonizáció helyreállt.

A harmadik, a legsúlyosabb mondanóm: Báthory tanár úr múltkori felvetéséhez egy kicsit félve mondom: mintha egy rétegről megfeledkeznénk a törvényben, ez a tehetségesek és a szorgalmasak, a túlteljesítők, a többletteljesítők rétege, és ez egy nagyon fontos dolog, hogy ezek ne maradjanak ki, valahol, valahogy megjelenjenek, mert ezek a jövő letéteményesei, a húzóerők lehetnek.

Én tehát a 71. § (4) bekezdése után, amely szól arról - nagyon helyesen -, hogy a gyengékkal, elmaradókkal hogy kell foglalkozni, külön foglalkozásokat biztosítani stb., hozzátenném, hogy a kiemelkedően teljesítő tanulók számára az iskola biztosítson speciális

kiscsoportos vagy egyéni tehetséggondozó foglalkozásokat (*Dr. Szüdi János: 52. § (11)!*), elsősorban idegen nyelvekből, illetve azon szakmaterületeken, amelyeken kiemelkedő.

Lehet, hogy ez benne van, akkor megnyugvással tudomásul veszem, és elnézést kérek, de itt valahol éreztem.

Van egy még nagyobb mondandóm erről. Tulajdonképpen én megengedném a nagyon jól teljesítőknek, hogy évfolyamot ugorjanak, hogy vizsgát tegyenek. (*Többen: Benne van!*) Akkor köszönöm szépen. Ilyen gyorsan még nem teljesült semmi.

ELNÖK: Vekerdy Tamás, Vágó Irén - és utána szünet.

DR. VÁGÓ IRÉN: Rendkívül rossz itt a levegő, elnök úr: perceken belül el fog ájulni valaki!

ELNÖK: Mondtam, hogy utánad szünet - de ha akarsz, előtted is lehet, de Vekerdy előtt is lehet szünet. (*Többen: Legyen!*) Akkor szünetet rendelék el - Vágó Irén egészségügyi indokai mindent úberelnek.

HORN GYÖRGY: A mi érdekünkben.

ELNÖK: Tehát tíz perc szünet - nyissunk ablakot!

(*Szünet: 12.12 - 12.28*)

ELNÖK: Amíg lejön Szüdi úr, lebonyolítjuk a választást. Mit kell tenni?

KOSINSZKY ZSUZSA: Bekarikázás.

DR. SZENES GYÖRGY: Ki is lehet pipálni!

KOSINSZKY ZSUZSA: A fő, hogy egyértelmű jelet tegyenek.

ELNÖK: Vekerdy Tamás következik.

DR. VEKERDY TAMÁS: Némileg szorongva - mivel igazoltan ugyan, de késve érkeztem - szeretnék egy pillanatra a kerettantervi vitához visszatérni, ha ezt az elnök úr és a tisztelt tagok engedélyezik. Az a téves eszmém ugyanis, mintha én alapvetően érteném, hogy miről van szó - és szeretném, ha ezt megcáfolnátok. Én a következőt értettem ezen:

Úgy gondoltam, hogy volna egy NAT, amely nagy keretekben - pláne, ahogy én elképzelem, még nagyobb keretekben - szabályozná a közoktatás egészét. Tehát például - szándékosan mondok ilyen példát - nem mondaná meg, hogy a komputert melyik osztályban kezdjük tanítani, hanem azt mondaná, hogy az első tíz évben valamikor el kell kezdeni ezt oktatni, nagy egyéni variációval. Azután lennének olyan iskolák - például az AKG, a Rogers, a Waldorf vagy bármely -, amelyik ebből csinál egy részletesebb, a saját pedagógiai elvei szerint kimunkált kerettantervet. Az országban azok az iskolák, akik például a Horn Gyurka AKG-ját akarják követni - és ilyenek vannak - vagy a Gáldor Anna-féle Rogerset, használnák ezt a kerettantervet - amelyet valahol valaki nem tudom, mit csinál: engedélyez, jóváhagy stb. -, amelyik lebontja ezt. És ennek alapján készítenék el a maguk helyi tanterveit. Ez nem jelentene a valóságban háromszintű szabályozást. A valóságban a szabályozás kétszintű, csakhogy a pluralizmus érdekében.

Tegyük fel, hogy a református egyház is kiad a református iskolákra egy kerettantervet. Nem mondja meg, hogy Sárospatakon, a Lónyay utcában mit hogyan tanítanak pontosan, hanem

bizonyos alapelveket ír le, és ezt fel lehet használni. Nem kell, lehet felhasználni. Hogy ezek programok-e? Nem, hiszen nincs mellékelve hozzájuk továbbképzés, tankönyv, taneszköz stb.

Én valahogy ezt értettem rajta. Kérdésem: rosszul értettem, vagy tényleg erről volt szó? Lehet, hogy ez nincs eléggé fixálva a törvényben, hogy ez hogy jön létre, ki engedélyezi. Nem ez a helyzet? - ezt most Jánostól kérdezem.

DR. SZÜDI JÁNOS államtitkár: A törvényben ez van leírva. A 48. § környékén szó szerint így van, hogy az iskola a nemzeti alaptanterv alapján helyi tantervet készít, és ezt beépíti a pedagógiai programba, vagy más által készített helyi tantervet épít be a pedagógiai programjába. Erről van szó, hogy beépítheti, ha akarja a kerettantervet, amely kerettantervek száma egytől végtelenig húzódhat a jelenlegi szabályozás mellett, és ezt egészíti ki egy pedagógiai csomag, aminek a nevét majd valaki megmondja, és el tudom képzelni, hogy ez a szakasz kiegészüljön azzal, ha ez egyértelmű, hogy ezek a pedagógiai programok segíthetik a helyi tanterv elkészítését, ha ez bármit javít még ezen. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm.

NAGY JÓZSEF: Szabad bejelentenem a szavazás végeredményét, hogy elmehessek a helyemre? 15 egyértelmű igen, háromra nem írtak semmit, ezt is úgy lehet venni, hogy akarjuk, és egyvalaki egy ikszet tett, ez most nem tudom, hogy áthúzás-e vagy micsoda, de a 15 igen egyértelmű, tehát semmi kérdés nincs.

ELNÖK: *(Szakács Mihálynénak:)* Gratulálunk és kérjük az óvodások védelmét mindazon káros sugárzástól, amely az iskola felől árad lefelé.

Báthory Zoltán Vekerdy Tamás hozzászólására kíván reagálni.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Tamás, úgy teszel, mintha nem tudnád, hogy a probléma az, hogy a kerettanterv le van foglalva. '98 és 2002 között bevezettek egy tanterv-szabályozási rendszert, amelynek a kerettanterv - egyes számban - nevet adták. Ez okozza a konfúziót. Amit te kifejtettél, az természetesen igaz, így is lehet egy kerettantervet definiálni, ahogy te tetted, hogy a református egyház vagy alternatív iskolák, nem alternatív iskolák, de a probléma nem ez, hanem az, hogy ez a fogalom le van foglalva egy másik szabályozási rendszernek, és ezt kellene valahogy kitisztítani.

A problémát tovább bonyolítja az, hogy amikor a kis csomag elkészült összel, akkor a kerettantervi követelményekre hivatkoztak, amelyeket ugyanaz a törvénymódosítás nem tett kötelezővé a továbbiakban. Ez komoly konfúziót okoz, úgyhogy szerintem Dobos Krisztinának van igaza ebben a dologban, és ezt így kellene kitisztítani, hogy mivel a program egy általánosabb fogalom, amibe belefér a kerettanterv is, használjuk a háromszintű, két és fél szintű szabályozásnál ezt a fogalmat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Vágó Iréné a szó.

DR. VÁGÓ IRÉN: Ezzel folytatnám, mert nem fog segíteni a helyzet tisztázásában, hogy teljesen egyértelműen tartalmazza a törvényszöveg jelenleg azt, hogy a miniszter adja ki a kerettanterveket. Tehát itt már az, hogy az alternatív iskolák vagy bárki más ilyen címen kiadhat dokumentumot, az már ellentétes ezzel a jelenlegi törvényszöveggel. Tehát te így gondolhatod, Zoli, Tamás is így gondolhatja, de a törvény nem így gondolja.

Tehát nem lehet ezt így hagyni, egyszerűen nem lehet így hagyni a jelenlegi formájában. Ezzel csak ezt szerettem volna mondani.

Én ma reggel 9 órakor kaptam meg az egész mai anyagot, ezért nem nagyon sok mindenhez tudok hozzászólni. Egy dolgot szeretnék felvetni, amit a múltkor még szándékosan nem vettem fel, de nem látok ebben a tekintetben semmilyen változást, ez pedig ez a bizonyos

teljesítményszorzó bevezetése. Nem is kifejezetten az egyes teljesítményszorzókkal és hogy ez hány órához kapcsolódik, hanem azzal kapcsolatban van nekem némi kételyem, hogy két dolgot egyszerre kezel ez a jelenlegi rendelkezés. Az egyik az, hogy a túlórákat váltja át egyfajta ilyen teljesítményszorzóvá, a másik pedig az, hogy a vezetői pótlékokat, amelyeket köztudomásúan nem tudunk emelni, és tényleg nem tudunk olyan szintre emelni, ami méltányos lenne, azokat behozza ebbe a dologba, és ugyanazokkal a szorzókkal ismeri el kvázi, amivel a tanároknak a leszámolható túlóráját.

Én azt gondolom, két teljesen különböző dolgot mosunk ezzel össze, és nem tudom, hogy ez így szerencsés-e.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Néhány - egészen pontosan három - rövid, szövegszerű megjegyzést szeretnék tenni. Ezek alapját én benyújtottam az előző ülés előtt, és láttam, hogy néhányat átvezettek a törvény szövegében, amelyeket pedig nem, azokról nyilván nem érdemes további vitát folytatni. Mégis ezek közül kettőt megemlítenék, mert azt gondolom, talán nem koncepcionális nézetkülönbség, hanem esetleg valami figyelmetlenség okozhatta, hogy nem kerültek be.

Az egyik az anyagom első megjegyzése, és, ha jól értettem Brezsnay László szavait, talán ő is ezt firtatta, azért szeretném erősíteni ismét azt a javaslatomat, hogy a „nem minősül hátrányos megkülönböztetésnek” kezdetű bekezdést ugyanolyan részletezettséggel tárgyalja a törvény, mint a hátrányos megkülönböztetés tételeit. Az az egyetlen paragrafus ugyanis, ha jól láttam, talán most a (12) bekezdésre csúszott, ami régen (11) volt. Ugyan megmondja a lényegét, de korántsem olyan részletesen, mint a hátrányos megkülönböztetésnél. A szöveges javaslatomat elküldtem korábban, tehát nem ismételném meg.

A másik, amit egyszer már szintén javasoltam, de nem láttam, hogy bekerült volna a törvénybe, az a 102. §-ra vonatkozik. Azt kértem, hogy, hűen ahhoz a korábbi egyértelmű, egyhangú vagy többségi OKNT-állásfoglaláshoz, amely a tantervi jóváhagyást tantervi szakértők véleményezéséhez kötötte volna, ezt emeljük be a törvénybe is. Ez nem történt meg. Ismét szeretném ezt kérni. Korábbi beadványom 11. pontjaként szerepelt a szöveges javaslat és az indoklás is.

A harmadik észrevételem új, azzal nem foglalkoztam a korábbiakban: ez pedig a finanszírozásra vonatkozik, a törvény 118. §-ára. Tudom, hogy darázfészekbe nyúlok, és nem is hiszem, hogy bekerülhet, ezzel együtt is vagyok olyan naiv, hogy mégis megkockáztassam. „A normatív hozzájárulások összegének el kell érniük az előző évi normatív hozzájárulások összegét” szöveget nem tartom jónak, különösen az idei évre tekintettel, amikor a tavalyi központi bérintézkedések áthúzódó hatásainak átvitele nem jelent meg. Leírtam, itt van, szeretném odaadni Szüdi úrnak is, meg az OKNT néhány tagjának, akit érdekel a javaslatom, mégpedig az, hogy egy olyan új szöveg kerüljön ide bele, amely szerint „a normatív hozzájárulások összegének el kell érniük az előző évi normatív hozzájárulásoknak az inflációval és a központi bérintézkedések áthúzódó hatásaival megnövelt összegét”. Ez egy olyan törvényi garancia lenne, amelyet ha elfogadná a parlament, akkor az az áldatlan állapot, amely most kialakult - hogy ellehetetlenülnek iskolák, mert alulfinanszírozottakká válnak -, nem fordulhatna elő többé, a törvény ezt megoldaná. *(Kosinszky Zsuzsa átveszi a javaslatot.)*

ELNÖK: Köszönöm szépen. Hadházy Tibor, Báthory, Kelemen.

DR. HADHÁZY TIBOR: Tisztelt Tanács! Nagyon röviden szeretnék néhány mondatot elmondani a közoktatási törvény előttünk fekvő, alapvetően fontos dokumentumáról. Ezzel kapcsolatban különböző fórumokon van lehetőség vélemény kifejtésére, így a felsőoktatási intézmények is voltak olyan pozícióban, hogy ezt megtehették. Őszinte örömmel, köszönettel konstatalem, hogy a Szentirmay főosztályvezető úrnak elküldött észrevételek jelentős része - merem azt gondolni, hogy ebben részünk volt - megjelent abban a módosított anyagban, amelyről ma beszélünk.

Azt is külön szeretném megköszönni, hogy folyamatos törekvést érzek arra, hogy a fogalomhasználat pontos legyen. Jóllehet, itt éppen egy terminológiai vita zajlott - amihez nem akartam hozzászólni, mert a hozzászólásom úgy hangzott volna, hogy eddig nagyjából úgy éreztem, tudom, de most már teljesen elbizonytalanodtam -, de azért az egész előterjesztést jellemzi egy precizításra, pontosságra törekvés.

Két kérdést azért szeretnék fölvetni - nem azért, mert nem jelent meg, hanem mert számomra továbbra sem megnyugtató. Nem is kérdések ezek, hanem inkább problémák fölvetése, javaslatok megfogalmazása.

A kétéves szakaszolás és az alkalmazási kondíciók közötti koherencia foka ebben a változatban jobb, mint a korábbiiban. Lehet, hogy a kérdéseknél kellett volna szólnom, elnézést, de ezek szerint akkor nem voltam elég figyelmes. A 17. § (8) pontjában, a 18. oldalon legfelül úgy fogalmaz a törvény, hogy a nem szakrendszerű oktatásban a tanár akkor taníthat, ha pedagógus-továbbképzés vagy szakirányú továbbképzés keretében történő felkészítés keretében elsajátította a 6-12 éves korosztály felkészítéséhez szükséges módszereket. Azon túl, hogy a „keretében” kétszer van - ezt lehet korrigálni, nem ez a hozzászólás lényege -, én ezt nem tudom értelmezni. Azért nem tudom értelmezni, mert nagyon nem tartanám jónak, hogy egy 30 órás továbbképzés egy szakirányú továbbképzési szak többéves kurzusát és iksz kreditét kiváltsa, másrészt nem tudom, mi az, hogy a korosztály felkészítéséhez szükséges módszer. Ez pedagógiai-pszichológiai ismeretnyújtást jelent? Szerintem a módszerek szaktárgyhoz is kapcsolódó dolgok, ami pedig szakmetodikát jelent. Itt nekem tehát értelmezési gondjaim vannak.

A másik nagyon rövid észrevételem ahhoz kapcsolódik, amit a kolléganő az előbb már megemlített: a teljesítményszorzónál úgy gondolom, maximálni kellene az így vállalható óraszámot, mondjuk 25 százalékban. Az alkalmazási stb. kérdéseket nem akarom kifejteni.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. A következő hozzászóló Báthory Zoltán.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A nemzeti NAT-bizottság most második menetben gyürkőzik neki a tanítási idő felosztása problémájának. Ez igen súlyos probléma, és messzemenő oktatáspolitikai konzekvenciái vannak. Szeretném ezért kérdezni, hogy a 45. oldalon a testnevelést, a mindennapos testnevelést az 1-4. osztályban figyelembe kell-e venni. Én úgy gondolom, hogy igen. De akkor mennyi ez? Heti három óra? *(Dr. Szüdi János bólint.)* Ez több, mint tíz százaléka a teljes tanítási időnek, és ez csak úgy valósítható meg, hogyha a többiek rovására megy.

Ennél is keményebb diónak látszik az idegen nyelv, amit majd ebéd után fogunk tárgyalni. Például az idegennyelv-tanulásra vonatkozó - nem is tudom, mi a műfaja - javaslatnak vannak kötelező, törvényben rögzített konzekvenciái? *(Nagy József: Heti nyolc óra.)* Ha heti harminc órából heti öt óra az idegennyelv-tanítás, az 17 százaléka a teljes tanítási időnek. *(Nagy József: És ez még csak az első nyelv!)* Tehát ezt nem kell figyelembe venni? *(Dr. Szüdi János: Nem.)* Köszönöm.

DR. KELEMEN ELEMÉR: Két konkrét, szövegszerű javaslatomat szeretném elmondani. A múltkor átabotában megfogalmazott ajánlásaimat pontosítanám:

A 95. § (1) bekezdésében, ahol az oktatási miniszter közoktatás-fejlesztéssel kapcsolatos feladatai jelennek meg, a c) pontban neveléstudományi kutatások szerepelnek. Javaslatom, hogy vagy helyette, vagy mellette jelenjen meg az alábbi szövegrész: „a közoktatás és a pedagógusképzés fejlesztését szolgáló kutató-fejlesztő tevékenység”. Tudniillik, ez anyagi, intézményi feltételeket biztosít.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Nem helyett: mellett!

DR. KELEMEN ELEMÉR: Új b) pontként javaslom. Lehet, hogy figyelmetlenül olvastam el a törvény teljes szövegét, de nem találtam a közoktatási törvényben utalást a pedagógusképzésre. Ugyanebbe a részbe „a pedagógusképzés szervezetének, tartalmának és feltételrendszerének a közoktatás szükségleteihez igazodó folyamatos fejlesztése” szöveget szeretném betétni. *(Javaslatát átadja Loránd Ferencnek.)*

ELNÖK: Ünnepélyesen átvettem.

DR. KELEMEN ELEMÉR: Még egy megjegyzés, mert törtem a fejem azon, hogy személyes megtámadtatás okán reflektáljak Vass kolléga felszólalására. 18.628-ig számoltam el magamban. Szüdi kolléga úr válaszolt tulajdonképpen a legalacsonyabb képzési szintű pedagógusok minősítésével vagy értékelésével kapcsolatos megjegyzésére. Csak megismételni tudom, hogy a tanítók képesítési követelményeiben és az ezt tanúsító papírban az alsó tagozatnak tanítandó tíz tantárgynak, bizonyos esetekben pedig ötödik, hatodik osztályra szóló műveltségterületi jogosítványnak is helye van, és amilyen furcsának tartottam a múlt alkalommal az ötödik, hatodik osztályban kijátszani egymás ellen a tanító és a tanár képességfejlesztő tevékenységét, ugyanilyen furcsa, netán lobbyérdekek által diktált megközelítésmódnak tartom azt, amit Vass Miklós mondott.

ELNÖK: Most szeretnék hozzászólni. Elnézést, Vass Miklós kíván szólni, személyes megtámadtatás miatt. *(Derültség.)* Támadjon már meg engem is valaki, mert szeretnék szólni. *(Derültség, zaj.)*

DR. VASS MIKLÓS: Nem a vita kedvéért, és nem azért, mert a tanítók munkáját valaki is lebecsüli, másrészt magam is érdekelt vagyok, egyrészt az egyetemnek van ilyen kara, ahol tanítóképzés folyik, és még sokadsorban magam is hét évig vezettem egy tanítóképző tanszéket, tehát ismerem. De ha azt nézem, hogy a tanítóképző intézetben vagy karon az oktatói minősítés az egyes szaktárgyakra fordított óraszám milyen mértékű, és az a gyakorlat, amelyet folytatnak, különösen olyan szaktárgyakban, ahol a speciális hozzáértés 100 vagy akár 600 órában nem sajtítható el, akkor azt látjuk, hogy sajnos, van egyfajta félelem. Ez a félelem azt jelenti, hogy az az idő, amit arra fordítanak, nevezetesen most itt a pszichoszomatikus fejlesztése a gyerekeknek, ez egy nagyon óvatos dolog, mindenki tudja a szakmában, hogy egy bizonyos terhelés alatt történő terhelés olyan, mintha nem is volna. Én csak erről beszélek, hogy a készségtárgyak esetében - és most ezt használom, ami ellen tiltakoztam Laci felvetése nyomán - azt kell mondanom, hogy igenis, helye van a speciálisan felkészített pedagógusnak, akár az alsó tagozatban is. Nem gondolom, hogy a gyerek nem tud megszokni egy másik embert, és azt is feltehetjük, amit Hoffmann Rózsa írt le, hogy nem biztos, hogy ez a kötődés pozitív. Van, amikor sajnos, azt szeretnék, hogy minél előbb vége legyen az egytanítós rendszernek a gyerek érdekében.

Itt csupán erről van szó, vagy pedig mondjuk azt, hogy a tanítóképzést megreformáljuk. Évekkel ezelőtt egyetemi szintű tanítóképzésről is beszéltünk, és ezzel nagyon is egyet lehet érteni. Azt gondolom, hogy ha a pedagógus szintjeit nézzük, hogy a legkisebb korosztálynak - maradjunk az alsó tagozatnál - nem a legkevésbé pénz-, idő- és szakmai ráfordítással, felkészített nevelők kellene, hanem nagyon jók. Én csupán erről szoltam, és ez ellen emeltem szót, hogy ha bármit el akarunk érni, azzal a felkészítéssel és azzal a tartalommal, ami ma a tanítóképzőben folyik, nem fogunk jobb eredményt elérni, mint amit szeretnénk megváltoztatni. Csupán ezt mondtam, és nem szerettem volna bántani a tanítókat.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Szíves engedelmetekkel én ezt a vitát lezárom. Ez egy másik napirendi pont körül van. Akkor én most kapok szót?

SZAKÁCS MIHÁLYNÉ DR.: Elnézést, egy mondatot szeretnék még a törvénnyel kapcsolatban elmondani. Kaphatok erre két percet?

ELNÖK: Én magától ezt nem tudom megtagadni.

SZAKÁCS MIHÁLYNÉ DR.: A régi törvényszöveghez szeretnék hozzászólni, és nagyon kérem, miután OKNT-tagságom most már ötödik, hatodik évében többször is szóvá tettem, szeretném, ha most bekerülne ez a módosítás a törvénybe, ez a javaslatom.

A 47. §-ról van szó, ahol az óvodai nevelési program tartalmát írja le a törvény. Most is szeretném elmondani, hogy az óvodában ugyanúgy, mint az iskolában... (*Nagy József: Hányadik oldalon van?*)... a 40. oldalon van a 47. §. Az óvodai nevelésben ugyanúgy, mint az iskolai nevelésben nemigen használjuk ezt a terminológiát, hogy felzárkóztatás. Én most még egyszer szeretném javasolni, hogy módosítsuk azt a szöveget, amely így szól, hogy „azokat a nevelési feladatokat, amelyek biztosítják a gyermek fejlődését, közösségi életre felkészítését, a szociálisan hátrányos helyzetben lévők felzárkóztatását” helyett úgy fogalmazzunk, hogy „a szociálisan hátrányos helyzetű gyermekek differenciált fejlesztését (*Nagy József: Fejlődésének segítését.*), fejlődését és fejlesztését.”

NAGY JÓZSEF: Teljes mértékben egyetértünk, mihez képest zárkóztassuk fel?

SZAKÁCS MIHÁLYNÉ DR.: Mihez képest kell felzárkóztatni? Önmagához képest.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Akkor két dolgot szeretnék csak nagyon röviden mondani. Én is csak hozzászólni szeretnék.

A 41. oldalon arról van szó - a 4. pontban, alulról a negyedik sorban -, hogy az általános iskolában az iskolai szülői szervezet, középiskolában és szakiskolában az iskolai diákönkormányzat kezdeményezésére kell a pedagógiai programban meghatározni az írásbeli beszámoltatások formáit, rendjét, korlátjait. Itt nyilván arról van szó, hogy az általános iskolában még nem tartjuk elég érettnak a gyerekeket arra, hogy ilyen követeléssel fellépjenek, a középiskolában viszont igen.

Azt gondolom, hogy mindenképpen meg kellene határozni, és mindenképpen közölni kellene az írásbelit, nem kellene ezt a diákönkormányzat kérésétől függővé tenni, mert elő kellene írni, hogy ezt minden diákkal és szülővel közölje az iskola. Tehát nem az a bajom, hogy itt a diákönkormányzat kérheti, hanem az, hogy ezt magától értetődőnek tartom.

Az 55. oldal, az értékelésről szóló 3. pont. Ott az szerepel, hogy ha az iskola nem érdemjegyekkel osztályoz, hanem szövegesen, akkor az iskolaváltás esetén ezt át kell váltani numerikus értékelésre, mert különben a másik iskola esetleg nem érti, hogy miről van szó. Szerintem ne kelljen átváltani numerikussá, mert ha egy szöveges értékelés értelmesen leírja egy gyereknek azokat a jellemzőit, amelyeket le kell írni, akkor tételezzük fel, hogy a másik iskola is ért ebből a szövegből. Ennek ugyanis van egy olyan látens üzenete, hogy írunk, amit akarunk, de az igazi mégiscsak az, ha azt mondom, hogy hármás. Ne nyissunk egy ilyen kiskaput.

Továbbá én nem tekintenék el a magatartás és a szorgalom értékelésétől és minősítésétől. A minősítésétől igen, az értékelésétől nem. Itt szinonimaként szerepel. Tehát úgy szól a mondat egésze, hogy az iskola pedagógiai programja meghatározhatja azokat a tananyagokat, tantárgyakat, stb., amelyeket nem kell értékelni, illetve minősíteni, továbbá eltekinthet a magatartás és szorgalom értékelésétől és minősítésétől. Azt, hogy értékeljük egy gyerek szorgalmát, jellemét vagy magatartását vagy ilyesmit, szóban csináljuk meg, ne minősítsük, én ezzel egyetértek, tehát javaslom innen a „minősítés” kifejezés kihúzását. Nincs más.

SIPOS JÁNOS: Visszavontam a jelentkezésemet, mert lezárult, de szívesen szóltam volna hozzá.

ELNÖK: Nyitunk róla majd egy másik vitát. Nagyon kérem, hogy most rettentő rövidk legyünk, mert fél kettőkor be kell fejeznünk. Nagy Józsefé a szó.

NAGY JÓZSEF: Az előző vitával kapcsolatban végül úgy döntöttem, hogy ki kell mondanom valamit. A tartalmi szabályozással kapcsolatban két szembenálló nézet harcol - ne dugjuk a fejünket a homokba! -: egy konzervatív és egy liberális irányzat. Hogyha úgy csinálunk, mintha ezt nem tudnánk, akkor keletkezik ez a zűrzavar, fogalmakkal, terminológiai problémákkal, egyebekkel. Ami pozitív dolgot mondani akarok, hogy szerintem a két irányzat pozitív elemeit lehet egyesíteni. Én egyszer ezen már átestem a nevelést illetően, tehát pedagógiai szempontból. Az az érzésem, hogy meg lehetne csinálni a tartalmi szabályozás szempontjából is. De hogy ezt meg tudjuk-e csinálni, képesek vagyunk-e rá, abban nem vagyok biztos, mert a törvényt meg kell alkotni, de ezt ajánlom szépen a figyelmünkbe, ott legyen az agyunkban, mikor erről vitatkozunk, hogy ez a tét. Szerintem össze lehetne egyeztetni. Ez a hozzászólásom egyik része. Ugye, ez nem változtat semmit a mostani törvényen, de azért fontosnak tartottam elmondani.

A másik ez a bizonyos kétszintű érettségi. Tudomásul veszem természetesen, hogy valakik úgy döntöttek, hogy ehhez nem nyúlnak most hozzá. Én szilárdan meg vagyok győződve, hogy ez meg fog bukni (*Horn György bólogat.*), hogy botrány lesz... (*Horn György: Nem lesz.*) Simán fog megbukni? (*Horn György: Simán.*) Szóval, hogyha eldöntjük (*Dr. Báthory Zoltán: Ne prejudikálj!*) Nem prejudikálok. (*Dr. Báthory Zoltán: Honnan tudod, hogy megbukik valami, ami még nem is létezik?*)

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Legalább kapcsoljátok be a mikrofont! Olyan jókat mondtok, maradjon az utókorra is! Tessék bekapcsolni!

NAGY JÓZSEF: Az a helyzet, hogy bizonyos tapasztalatok alapján lehet trendeket érezni, lehet sejteni, hogy miből mi következik. (*Dr. Báthory Zoltán közbeszól.*) Nekem az a meggyőződésem, hogy ez rengeteg problémát okoz, ha így lesz, és ezek a problémák nem kellenek nekünk. Nem ez a gondunk, hogy ezekkel a problémákkal birkózzunk.

Jó, hát fogjunk hozzá! Akik úgy döntenek, hogy igen, nyilván teljes felelősséggel vállalják, de legyünk tudatában annak, hogy ez - szerintem - bukásra van ítélve. Szerencsére én nem vagyok biztos, hogy megérem, mert már 2007-et is mondanak... (*Horn György: 2008.*) 2008-at is: akkor én már 78 éves lennék. (*Dr. Szabados Lajos: A legszebb férfikor!*) Na jó, befejezem. Bocsánatot kérek, hogy ilyen elvi kérdéseket vetettem fel.

ELNÖK: Köszönöm szépen. Dobos Krisztina keze volt a levegőben.

DR. DOBOS KRISZTINA: Köszönöm szépen. Két gondolatot szeretnék emondani.

Azt gondolom, minél tovább bővítünk egy törvényt, annál több probléma lesz, és lassan már eljutunk odáig, hogy mindent törvényben akarunk szabályozni - tudom, hogy Szüdi Jánosnak égne az álla... (*Dr. Szüdi János: Nincs is! - Derűltség.*)

Mégis azt gondolom, a jegyzőkönyvben szeretném megörökíteni, hogy Horn György azt mondta, hogy a '93-as törvény jó volt, mert nem szabályozott mindent ennyire. (*Horn György: Így volt, ezt mondtam.*) Köszönöm szépen.

Ellenben a kérdésem továbbra is az - mert nem kaptam egy szó választ sem -, hogy mi van a 6 és 8 osztályos gimnáziumokkal. Erre szeretnék valami választ kapni, mert ki lettek húzva, miközben igen sokan vannak... (*Dr. Szüdi János: Honnan?*) Ez a szabályozás megengedi-e? A második kérdés, hogy tisztázódott-e a minisztérium feladata a tartalmi szabályozás kapcsán - mert én ugyanott tartok, mint egy órával ezelőtt. A problémát felvetettük,

vitatkoztunk, de nem oldottuk meg. Nem is a mi feladatunk megoldani, csak az a kérdés, fog-e valamit tenni a minisztérium.

ELNÖK: Az OKNT rajta lesz.
Brezsnyánszky László!

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Szeretnék visszatérni, tisztelt Tanács, arra, amit kérdésként már megfogalmaztam, hogy az OKNT a magára vonatkozó passzusban kíván-e változtatásokat. Én javaslatot tennék, mivel erre bizonyos értelemben felszólítást kaptunk.

Az első, amit javasolnék, az a 79. oldalon a 96. § g) pontjára vonatkozik, amelyik úgy kezdődik, hogy „figyelemmel kíséri és véleményezi a pedagógus-továbbképzés rendszerének működését”. Javasolom betoldani, hogy „a pedagógus-képzés és -továbbképzés rendszerének működését”, mivel ezt teszi.

Ugyanennek a pontnak a végén egy kicsit furcsának tartom viszont, hogy az oktatási jogok biztosa ugyanebben a pontban szerepel. Ez nem okoz gondot? (Dr. Szüdi János: Nem.) Az oktatási jogok biztosa mintha külön pontot érdemelne. Ez a javaslat lényege.

A következő javaslat arra vonatkozik, amit a 80. oldal (5) bekezdése tartalmaz: „keretei között állandó és ideiglenes szakmai és szakértő bizottságok működhetnek”. Erre vonatkozott a kérdésem, illetve ezzel kapcsolatban fogalmaztam meg javaslatként - és erre szintén biztatást kaptunk -, hogy azok a bizottságok, amelyek valóban hosszabb távú és állandó, stabil feladatot tudnak definiálni és gyakorolnak, miért ne kerülhetnének be az állandó bizottságok listájába. Én a saját bizottságomat természetesen szeretném javasolni, tehát szeretném, hogy a pedagógusképzési bizottság kapjon állandó státuszt.

Ugyanilyen fontosnak tartom a tankönyv- és taneszközbizottság beemelését - ami már meg is történt -, de gondolom, hogy a NAT-revíziója sem egy múltó rosszullet lesz, hanem egy visszatérő problémája lesz az OKNT működésének egész várható időszakára. Én el tudnám képzelni, hogy ebből is valamiféle tartalmi szabályozási bizottság vagy valami egyéb állandó bizottság legyen.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Horn György!

HORN GYÖRGY: Egyetlenegy kérdés az előterjesztéshez. Egyetértek azzal, hogy ha valamit definiál, akkor miért nem definiál mást is. Azzal is egyetértek, amit Dobos Krisztina mondott, hogy szisztematikusan vastagítjuk a törvényt. Mi az ésszerű érv arra vonatkozóan, hogy egyáltalán a törvény határozza meg, hogy mire kell bizottságot csinálni. Nem értem az érvet. Van egy működő, jogszabályban körülhatárolt testület, amely a saját működése szempontjából racionálisan bizottságokat hoz létre, hogy megkönnyítse a saját dolgát. Ami benne van is, miért kell?

DR. SZABADOS LAJOS: Megkülönböztetés volt a bizottságok között. Vagy egy se szerepeljen, vagy szerepeljen minden olyan bizottság, amelyiknek a munkája folyamatos. Ez a lényeg szerintem most.

Ha már Jóska fölvetette az érettségi problémáját, akkor hozzá kapcsolódóan szeretném elmondani, hogy ha megnézzük, milyen indokok alapján került elhatározásra a kétszintű érettségi gondolata, akkor én felelősséggel kijelentem, hogy okafogyottá vált ez az egész. Én itt látom a lényegét. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is köszönöm. Brezsnyánszky László, Vágó Irén, utána pedig én is szeretnék szólni.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Természetesen nem azt szeretném elérni, hogy a törvény amúgy is vaskos kötete gyarapodjék. Én el tudom fogadni azt az érvelést, hogyha úgy fogalmazunk, hogy az OKNT jogai alapján bizottságokat működtet, de azt azért egy kicsit felemásnak tartom, hogy egy esetleg két-három periódussal korábbi bizottság rendre továbbmegy, azazóta alakultak pedig másodlagosak. Nem tudom, mert én nagyon új fiú vagyok ezen a helyen, de azt gondolom, hogy azért az Országgyűlés által jóváhagyott bizottságoknak például a költségvetésbeli súlya nem pontosan ugyanaz, mint amit házilag találunk ki. Ez furcsa, sanda érvnek tűnik, de talán nem lényegtelen.

DR. VÁGÓ IRÉN: Nekem két módosítási javaslatom van. Az egyik a 9. §-ban az érettséginek egy talán kicsi horderejű kiegészítése vagy módosítása. A 4. pontba bekerült egy változtatás, és én nem látom ennek a változtatásnak az indokát, ezért nem is javaslom. Ez a változtatás pedig azt mondja ki, hogy bár alapműveltségi vizsgát, amíg a tanulói jogviszony tart, csak abban az intézményben lehet tenni, ahová jár a tanuló, az érettségiről ez a paragrafus azt mondja ki, hogy a tanulói jogviszony fennállása alatt vizsgaközpontokban is lehet tenni. Nem tudom, hogy mi ennek az indoka. *(Dr. Szüdi János: Van indoka.)* Kérem, hogy győzzenek meg, vagy pedig nem javaslom.

A másik módosítás pedig az, hogy a házirend elfogadását javaslom az iskolaszék hatáskörébe utalni. *(Dr. Szüdi János ingatja a fejét.)* Szüdi János annyira rázza a fejét, hogy... *(Dr. Szüdi János: Igen, ebben a kérdésben rázom a fejem.)*

LISKÓ ILONA: Nem tudom, tudja-e, hogy mi lesz ennek a következménye a kistélepülések önkormányzatai esetében.

DR. SZÜDI JÁNOS: Igen, tudom.

ELNÖK: Akkor a következő sorrendet javaslom. Felmerültek itt a bizottsági kérdések, felmerült olyan kérdés, amire választ vár Vágó Irén. Sipos Jánosnak kell megadnom a szót, hogy legyen szíves az indokát elmondani az érettségi-ügyben feltett kérdésre, és majd visszatérünk a bizottságok kérdésére.

SIPOS JÁNOS: Azért került be ebbe a szabályozásba az a lehetőség, hogy érettségi vizsgát ne csak az adott iskolában, hanem meghatározott vizsgaközpontokban is le lehessen tenni, mert az egyik legfontosabb cél az érettségi-változtatással az, hogy a lehető legnagyobb mértékben valósuljon meg az érettségi standardizálása, az emelt szintű érettségi lebonyolítása a jelenleg hatályos jogszabályok szerint nem az adott intézményben, az adott iskola tanárai előtt zajlik, hanem független vizsgabizottság előtt, és ezek a vizsgabizottságok nem biztos, hogy minden iskolában működnek.

DR. VÁGÓ IRÉN: Középszintűre is mehetnek a diákok akárhová? Megmondom, hogy engem mi motivált ebben a dologban. Azt gondolom, hogy az nem lenne nagyon szerencsés, ha nem az adott intézmények vizsgáztatnák a hallgatók többségét.

SIPOS JÁNOS: Középszintűnél a jelenleg hatályos szabályok szerint az iskolában kell vizsgázni. *(Dr. Szenes György: Az osztályozó vizsgát is le lehet tenni máshol.)*

ELNÖK: Szüdi Jánosé a szó.

DR. SZÜDI JÁNOS: A szakképzésnek is igénye ez, tehát egyáltalán nem biztos, hogy jó, ha az iskola vizsgáztat, de nem szeretnék ebbe belemenni. Ami most az érettségi vizsga miatt benne van, ez több okból került bele. Az egyik, amit Sipos János mondott, a másik pedig az, hogy például ha elismerem az érettségit nyelvvizsgának, akkor meg kell teremteni a lehetőségét,

hogy amikor a gyerek felkészült a nyelvi követelményből, akkor elmenjen és letegye a most nem tudom, milyen szintűt, ez teljesen mindegy, letegye a nyelvi követelményekből az érettségi vizsgát, akár második vagy harmadik évben, mert benne van a törvényben, tehát előrehozott. Harmadszor, ha el tudja fogadni a tisztelt tanács, hogy az érettségi legyen a belépő a felvételihez, akkor arra is gondolni kell, hogy majd adott esetben lehet, hogy valakinek meg kell ismételnie egy tantárgyból az érettségit, mert mondjuk azt mondja az egyetem, hogy én felvennék téged, ha még ebből lenne egy nem tudom, hányas érettségid, és akkor nem kell megvárni a jelentkezőnek, hogy eljőjön az érettségivizsga-időszak, hanem elmegy a vizsgaközpontba.

Ez egyébként nem új szabály, eddig is benne volt.

A házirendről hadd mondjak néhány gondolatot. Ez valóban a szívügyem, hogy ez kapjon külső szakmai kontrollt, és meg kell mondani, hogy nemcsak az én szívügyem, hanem az összes tanuló önkormányzat ezt kéri.

Volt egy rendtartás. Ezt még nem merte senki mondani, hogy hozzuk vissza, de el van téve, tehát ha kell, visszahozzuk. *(Derültség.)* A rendtartásban szépen minden le volt írva, régen olyan rendelet is volt, hogy bejön a tanító - nem bántva -, és hozza a hóna alatt a fát és berakja a kályhába. Megszüntettük a rendtartást, odaadtuk az iskoláknak a szabályozási jogkört. 1993-ban hiba volt, hogy a házirend kimaradt a jóváhagyásból, és ebből borzasztó sok panasz van, mert a házirendek alkotmányos, törvényes szabályozását semmi nem biztosítja. Ez a fenntartói jog nem szakmai, hanem törvényességi. Ez jogszabályként működik, bíróság előtt megtámadható. Akkor nem mindegy, hogy mi van benne! Ezért javaslom, hogy fogadják el, és van egy másik oldal, amelyik nagyon-nagyon kéri és több éve kéri, hogy ez a házirend kapjon egy alkotmányos törvényességi kontrollt.

Amit Hoffmann Rózsa mondott: úgy emlékszem, egyrészt az elején ez az egész hátrány és hogy mi, minek minősül, ezt teljesen átírtam. Ezt meg kell nézni, mert pontosan ezért vettem ki a felsorolásokat és próbáltam... *(Megérkezik dr. Hoffmann Rózsa.)*... bocsánat, Rózsa, nem vettem észre, hogy nem vagy itt... *(Derültség.)*... és pont erről a hátrányos megkülönböztetés tilalmáról beszéltem. Tehát nem nagyon értem a felvetésedet, mert az egészet átírtam. Egyrészt elővettem, amit írt az igazságügy, ezt nem kell hogy tudjad, hogy mit írt... *(Derültség.)*..., amit írt az ombudsman, azt se kell hogy tudjad, elővettem az irányelvet és megpróbáltam teljesen lerövidíteni azt a szöveget, ami benne volt, se pro, se kontra, tehát a felsorolást, ami szerintem rossz, mert bele lehet kötni.

Hogy most ez a szöveg így marad-e vagy sem, nem tudom, mert ezt az Igazságügyi Minisztériummal kell egyeztetni, és nem tudom, hogy kivel, de nem lenne jó ezt ennél részletesebben kifejteni. Én megpróbáltam azt, amit te kértél, tehát most már szerintem sem az egyik, sem a másik nem tartalmazza. Van egy EU-s irányelv, amit viszont el kell fogadni, de a végleges szövegben azt kérem, hogy higgyék el, hogy az igazságügynek kell megmondani a végén, hogy egyáltalán maradhat-e, és ha maradhat, akkor milyen szöveggel, mert még ez is kérdéses.

A tantervi szakértőnél úgy emlékszem, azt írtam be, hogy az iskolatípushoz kötődő szakértő, mert egyszerűen senki nem tudja megmondani, ezt végig lehetne gondolni, és erre a miniszteri rendelet is jó, hogy egy tantervet hány szakértőnek kell jóváhagyni, vagy egyáltalán ki ért ahhoz a tantervhez. Annyit tettem be, hogy valóban, aki jóváhagyja, az annál az iskolatípusnál megfelelő ismeretekkel rendelkezzen. Tehát ennél többet nem tudok beletenni, mert egyszerűen tényleg egy kérdés, hogy most ki hagyjon jóvá egy tantervet. Szerintem erre van egy miniszteri rendelet, és azt ott lehet pontosítani, hogy kiről van szó.

Teljesítményszorzó és igazgató. Hogy ez benne marad-e a törvényben, ez a másik három kérdőjel. Nagyon szeretném, hogy benne maradjon. Nagyon szeretném, hogy így maradjon benne, és szeretném hangsúlyozni, hogy nem kötelező, ez egy megállapodás, ami azért lenne nagyon fontos, mert az új rendszerben vannak az ad hoc feladatok, amikor valamit meg kell oldani, mert beteg lesz, eltörte a lábát, elhívták, stb. Ezt meg lehet oldani az egyedióra-kirendelésekkel. Azt a rendszert nem lehet továbbvinni, hogy a pedagógusokkal „túlóráztatás”

jogcímén egyéves, kétéves, nem tudom, hány éves szerződést kötnek, azért nem lehet, mert ha a munka törvénykönyve módosítását elfogadják - és el fogják fogadni -, hogy a Munkaügyi Felügyelet járja az intézményeket és fogja nézni, hogy azok a bújtatott megbízások, amivel foglalkoztatták - nemcsak a közoktatásban, az egy röhej, hogy az orvosok kft.-ben ügyelnek, ilyen a világon nincs.; mindegy, nálunk van, tehát van a világon*(Derültség, zaj.)*

Magyarul: próbálunk egy olyan törvényes megoldást találni, amelyik segíti az intézményeket, de nem biztos, hogy benne marad ám, mert ezt is támadják jobbról-balról, de én nagyon szeretném, hogy benne maradjon.

Amit adtál, Elemér, megnézem.

Akinek van még, kérném szépen, hogy hadd kapjam meg, hogy meg tudjam nézni. Az óvodáról megkaptam. Ugyan le fogják majd írni, de így egy kicsit gyorsabb.

DR. HADHÁZY TIBOR: Nem kérdeznék, csak egy reflexiót kérnék a 17. § (8) bekezdésével kapcsolatban.

DR. SZÜDI JÁNOS: Azt hittem, hogy erre feleltem. Vita volt, hogy ki mit és hol tanulhat. Szerintem egy pedagógus-továbbképzési programnak kell lenni, amit itt meg kell tárgyalni. Ezt részletesen kifejtetni... Lennie kell egy akkreditált továbbképzési programnak, amit, úgy gondolom, meg fog tárgyalni az OKNT. Erre nem tudok jobb választ adni. De örülök, ha adsz egy jobb fogalmat. De úgy gondolom, ennek az lesz a lényege, hogy mi lesz az egyéves továbbképzési programban, amit, úgy gondolom, meg fogtok nézni. Ezt tudom rá válaszolni, de ha adsz egy jobbat, hogy mi legyen benne a módszer helyett...

ELNÖK: Kérhetünk rá?

DR. HADHÁZY TIBOR: Gondolkodom.

ELNÖK: Óvatos válasz kérhetünk, csak utána gondolkodik.
Szenes, Horn.

DR. SZENES GYÖRGY: A házirendről szeretnék beszélni. Nem akarom az idegeidet borzolni, János. Bizonyára van mindenre példa, arra is, hogy az iskolák alkotmányellenesen készítették el a házirendjüket. Biztosan van mindenféle túlkapas, de nem hiszem, hogy ez a jellemző.

Másodsorban a jóváhagyás azt jelenti, hogy az iskolai diák önkormányzat bármifajta módosítást szeretne abban a nyomorult házirendben - ők akarják! -, akkor megint megyünk a fenntartóhoz. Lehet, hogy ezt kéthetente, félévente kell megcsinálni, de mindenfajta módosításhoz a fenntartó jóváhagyása volna szükséges. Azt hiszem, ez megint túlszabályozás. Azt elfogadom, hogy millió érv van, hogy millió túlkapas volt - de ettől nem lesz más.

DR. VÁGÓ IRÉN: De lehet fenntartói túlkapas is.

HORN GYÖRGY: Szerintem ezt lehet másként is szabályozni. A 102. § f) pontja szerint jóváhagyja, és meg van határozva, hogy tulajdonképpen a tulajdonos jogköre az SZMSZ, a pedagógiai program, és akkor ez egy tulajdonosi jogkör. Ezzel szemben az, ami a házirend kapcsán előkerült, az egy törvényességi felügyelet. Ez egy külön jogkör. Azt javaslom, hogy a „jóváhagyja” kifejezés alatt maradjon, ami ott van, és egy külön pontban idekerülhet a fenntartói irányítás alá is, hogy az intézmények házirendjét törvényességi szempontból ellenőrzi. Talán az „ellenőrzi”-nél lehet szigorúbb kitételt is tenni. Kistélepülésekről esett szó, de fordítva is igaz: a fővárosnak van több száz iskolája, ahol a normál menet is sok. Ez egy rugalmasabb rendszer, a házirend, mint a program vagy az alapító okirat. Szerintem ezt meg lehet oldani egy g) vagy h) ponttal, vagy akármivel, ami azt jelenti, úgy is le lehet írni, hogy az

intézmény köteles a házirendet a fenntartóhoz törvényességi ellenőrzésre megküldeni. A jóváhagyás ugyanis mást jelent. Az azt jelenti, hogy a fenntartó egyszer csak jogosítványt szerez arra, hogy ő maga alkosson szabályokat. Megteheti, mert a helyzete ilyen. Azt mondtad, van a házirendben olyan, hogy a pedagógusnak köteles szombaton köszönni. Elöttem van, hogy mondjuk a polgármester miket írhat bele, hogy mit köteles még a gyerekek. (*Dr. Szüdi János: Miért írhatna bele?*) Ha ezt bele lehetett írni, akkor ez fordítva is igaz.

Én tehát egyetérték azzal, hogy legyen jogvédelem. Minden aszimmetrikus helyzetben a gyengébbet kell erősíteni - tehát a házirend esetében nyilván a gyerekeket -, ezzel egyetérték. De a „jóváhagyja” rubrikából egy külön pontba javallanám ezt betenni.

A másik pedig az alternatív iskolákra vonatkozóan már beszéltünk Szüdi úrral. Nem azért hallgattam, mert egyetérték velem, hanem mert úgy gondolom, hogy ehhez egy pontos szövegjavaslatot teszünk mellé.

Nem találtunk még jó kifejezést erre. Hadházy Tiborral értek egyet: az OM minden javaslatra nagyon nyitott volt. Ugyan a felét visszadobta, de a másik felét beépítette.

Hadd mondjam el például, hogy a projektek bekerültek a magyar törvénykezésbe - ezt külön köszönöm Szüdi úrnak.

DR. SZÜDI JÁNOS: Ne köszönd, kedves Gyuri: az egyik kezeddal köszönsz, a másikkal ütsz... (*Derültség.*)

LISKÓ ILONA: Nem szeretném tovább ragozni, de ezt a nemzetközi dolgot az alternatív iskola fogalmának meghatározása mellé tenni, ez abszurditás.

DR. SZÜDI JÁNOS: Ki lesz véve. Gyuri azt ígérte, hogy ad egy fogalmat.

Valamit el kell mondanom a kerettantervről: egyedül egy helyen van szerepe, és ez az alternatív iskola. Valahogy meg kell mondani. A Waldorf-iskolát nagyon jól ismerjük, évek óta szenvedünk, hogy mi legyen vele. (*Derültség.*) Ha kiadjuk a dokumentumokat, egyszer már megjelent egy határozatban, azt kellene valamilyen módon megoldani. Mindent elfogadok, csak mondja meg valaki, hogy alternatív iskola alatt mit értünk. Levettem a pedagógiai lexikont: semmit nem mond. Felsorolja azt az öt, pontosan nemzetközi... (*Horn György: Oda van írva, hogy ki írta!*) Azt már elfelejtettem, hogy ki írta, de megpróbáltam onnan kicsórni. A te problémádat ki tudtam venni, mert ott volt hogy projekt módszer, projekt iskola, ez, az, amaz - azt ki lehetett lopni. Ezt nem tudtam. Valaki mondja meg. Ez azért fontos, mert ez finanszírozás. Van, aki azt gondolja, hogy ennek nincs jelentősége. Van. Tamásék is küzdenek, mert nem jegyzik be a jegyzők. Nem tudom, hány levelet kaptam, hogy nem tudják engedélyeztetni az iskolát.

LISKÓ ILONA: De ezen az rem segít, hogy nemzetközi...

DR. SZÜDI JÁNOS: Én szívesen segítek, csak mondjon valaki valamit, amit be lehet tenni.

HORN GYÖRGY: Jelen pillanatban egy szobában ülnek öten, és ezt csinálják.

ELNÖK: Van egy nem zárszó jellegű javaslatom...

DR. SZÜDI JÁNOS (*Közbeszólásra*): Benne van, nem vettük ki. A 28. oldalon a 28. § (2) bekezdése változatlan.

ELNÖK: Dobos Krisztina jelzi, hogy rendben van.

Én tehát azt javaslom, hogy az OKNT-re vonatkozó szövegből minden bizottságot töröljünk. Megszűnt annak a létjogosultsága, hogy ez külön volt, másrészt pedig - mint látjuk - a

feladatok mindig hozhatnak újabb bizottsági szükségletet. Például ami a miniszteri biztosra vonatkozott. Ha megváltozik az a konstelláció, hogy a miniszteri biztost az OKNT-nek kell javasolni - volt erre Magyar Bálintnak egy indítványa, hogy ezt nem tartja igazán jó megoldásnak, hiszen jobb volna, hogyha még függetlenebb lehetne tőle a miniszteri biztos, és nem neki kellene jóváhagynia -, akkor megint törvényt kellene módosítani. Én azt javaslom, hogy vegyük ki innen.

Ami azt az aggályát illeti Brezsnay Lászlónak, hogy netán költségvetési pozíciókat gyengíti ez, szeretném mondani, hogy Sipos úrnál voltunk az éves költségvetést előkészítő megbeszélésen, ahol én minden bizottság részére - függetlenül attól, hogy törvényi helyen vagy a magunk hatáskörében lett létrehozva - fölvettem, hogy olyan feladatokat rótt ránk, amelyeknek költségvonzataik vannak. Tehát azt a pénzüsszeget, ami a bizottságok működtetéséhez szükséges, meg kell kapnunk.

Akkor kell tehát lejátszanunk ezt a meccset, Laci, hogyha úgy érezzük, hogy nem tudjuk biztosítani a feltételt.

HORN GYÖRGY: Itt van az OKNT-nek a felsorolt feladatsora. Abban egyetérték Brezsnay Lacival, hogy ami nincs bizottságként definiálva - lehet, hogy most megalkudtál az államtitkár úrral -, az aktuális dilemma. Egy mondat kellene, és akkor ki lehet venni az összes bizottságot: a jogszabályban, törvényben megfogalmazott feladataira bizottságokat hoz létre.

DR. SZÜDI JÁNOS: Benne van, Gyuri! Ezzel kezdődik.

HORN GYÖRGY: De a felsorolást onnan ki kell venni, és a feladat viszont már finanszírozási kötelezettség.

Akkor már nem Sipos államtitkár úr jóindulatán múlik a történet.

ELNÖK: Én nem jóindulatért mentem az államtitkár úrhoz, hanem pénzért. *(Derűltség.)* De az sem rossz, az is nagyon fontos.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Én a következő áthidaló javaslatot tenném. Az Országos Köznevelési Tanács állandó bizottságait csak felsorolnám, anélkül, hogy meghatároznám, definiálnám őket, és a b) pontban az OKNT közreműködésével működő bizottságokat, amelyek az itt jelenlévő a) és b) pont, ugyancsak felsorolva. Ez nem ártana, gazdagítaná az OKNT-ről tudottakat, mert ez most egy fél oldal az OKNT-ről, főleg a választásokkal kapcsolatban van mindenféle... *(Vágó Irén: Csinálni kell egy honlapot az interneten.)*

ELNÖK: Bármennyire nem hiszi el nekem Hoffmann Rózsa, már az utolsó oldalakat írom arról az éves jelentésről... *(Dr. Hoffmann Rózsa: Azt hittem, hogy tegnap azt jött.)* Nem, és nem is sumákkoltam itt, csak későn érkezted, mert azzal szerettem volna eléd járulni, amiben én ezt le fogom írni pontosan, tehát a feladatait és minden egyebet, de csináljunk honlapot, juttassuk el, adjunk ki egy közleményt. De most ezt ne bonyolítsuk, mert amint törvényben van, akkor minden változtatás egy újabb macerát jelent. Ha a saját hatáskörében létrehozhat, akkor nyilvánvalóan azt fogja mondani, hogy ezt a feladatot kaptam, ezért egy bizottságot kell létrehoznom, mert különben nem tudom értelmezni.

Azt, hogy azt írja nekünk kötelezettségünknek, hogy folyamatosan figyelemmel kíséri, ha ezt végiggondolják, hogy ez mit jelent, ülök és kísérem figyelemmel, ezt operacionalizálni kell, ez pedig másként, mint bizottságok munkájával lehetetlen. Ezért jött létre legutóbb a NAT-bizottság, ezért hoztuk létre a bizottságot az oktatási jogok miniszteri biztos munkájával kapcsolatosan is.

Tehát megnézzük a szöveget pontosan, hogy most ne kelljen rögtönözni, az aggodalmad az, hogy lehet úgy kapnunk feladatokat, ha jól értelmezem, hogy nem adnak hozzá pénzt, és nem biztosítják a feltételeit annak. Akkor engedjék meg, hogy ennek a szövegváltozatát

Szüdi Jánossal egy pohár bor mellett megcsináljuk, mert ez abszolút nyugtatólag fog ránk hatni. (Nagy József: *Motiváció lesz. - Derültség.*)

Az időnk lejárt. Nagyon szeretnék azért valamit elmondani. Még mielőtt jó étvágyat kívánnék, szeretném felerősíteni azt a hangot, amit itt többen elmondtak, hogy jóleső és a saját szerepünkben és identitásunkban bennünket megerősítő tény, hogy nem a vakvilágba kiabálunk, hogy nagyon sok javaslatunk visszaköszön ilyen vagy olyan mértékben a törvényből, és engedtessek meg azért egy főhajtás Szüdi János számára... (Dr. Szüdi János: *Jaj, ne! - Derültség.*) Ez azért nem volt semmi ezt a rengeteg javaslatot bedolgozni, és én biztos vagyok benne, hogy a most elhangzottakat ugyanazzal a jóindulattal kezeli. Mindenkinek köszönöm a türelmet és a felelősségtudatot. Írásban kéri még Szüdi János az utolsó injekciókat. Jó étvágyat kívánok! Fél óra múlva találkozunk.

(Szünet: 13.36 - 14.20)

ELNÖK: Kedves Kollégák! Szeretettel és tisztelettel köszöntöm körünkben államtitkár urat, az előterjesztőt. Napirendünknek megfelelően áttérünk az idegen nyelvi program „Világnyelv” címmel megküldött anyagának tárgyalására. Arra kérem államtitkár urat, hogy legyen szíves ismertetni ennek a funkcióját, keletkezési körülményeit, jövőjét - és aztán elmondjuk a véleményünket.

MEDGYES PÉTER: Köszönöm szépen, elhök úr.

Kedves Kollégák! Biztos vagyok abban, hogy olyan sokat magáról arról az anyagról, amit - úgy tudom - köröztek önök között, nem kell beszélnem, hiszen azt elolvasták. Nagy érdeklődéssel várom a véleményüket, kérdéseiket. Azért mégis úgy gondoltam, néhány percben az anyag keletkezésének körülményeiről szólnék.

Talán néhány statisztikai adattal kezdeném, amiből kiderül az, hogy egy valamiféle idegennyelv-oktatási stratégiára szüksége van az országnak. Terestényi Tamás '90-es évek közepén készült felméréséből megtudtuk azt, hogy a 18 éven felüli magyar lakosság idegennyelv-tudása sok kívánnivalót hagy maga után: mindössze a lakosság 12 százaléka állította, hogy tud, elboldogul legalább egy idegen nyelven. Igaz, hogy ez a felmérés '95-ben készült, és azóta valamelyest javulnia kellett a helyzetnek, azonban a helyzet minden bizonnyal ma sem megnyugtató.

A másik statisztikai adat, amelyet fölhozok, hogy a felsőoktatásba fölvevett hallgatók 26 százaléka rendelkezik középfokú nyelvvizsgával, és további 10 százalék felsőfokúval is, legalább egy nyelvből. Ez annyit jelent, hogy körülbelül a felsőoktatásba fölveteknek mindössze egyharmada rendelkezik valamiféle dokumentálható nyelvtudással. Hogyha ezt az egész lakosságra, az adott 18-20 év körüli lakosságra kivetítjük, akkor nyilván eléggé elszomorító képet kapunk, hiszen általában a felsőoktatásba az ifjúság krémje kerül.

A harmadik statisztikai adat arról szól, tudvalévő, hogy nagyon sok szülő elküldi gyermekét különböző magánórákra. Itt beszélhetünk sportról, zenéről és idegen nyelvi órákról. Ha száz százaléknak vesszük az összes ilyen délutáni elfoglaltságot, amit általában a szülők fizetnek, akkor ennek 72 százaléka idegennyelv-óra fordítatik, magyarul mondván, a különórák mintegy háromnegyede magán-nyelvórákra fordítódik.

Végül egy negyedik adat, amit „A család változóban” című, statisztikai hivatalunk által kiadott könyvből idéznék. Ez azt mutatja be, hogy a kedvező körülmények közül érkező gyerekeknek nyolcszorosan jobb az esélyei arra, hogy idegen nyelven tanuljanak, és eredményesen tanuljanak, mint az olyan gyerekeknek, akik hátrányos helyzetből érkeznek. Ezt külön lehet egyébként választani úgy, hogy hogy kerülnek kedvezőbb helyzetbe ezek a gyerekek. Részben úgy, hogy jobb iskolába kerülnek, olyan osztályokba kerülnek az iskolán belül, ahol mondjuk valamiféle idegen nyelvi specializáció van, vagy pedig egyszerűen úgy,

hogy a szülők magán-nyelvvórákra küldik gyerekeiket, mert elégedetlenek az idegennyelv-
oktatással a közoktatásban.

Ez a négy adat is - nagyon sok egyéb adatot is lehetne sorolni - igazolja azt, hogy
Magyarországon az idegennyelv-tudás rettenetesen rossz helyzetben van. Hadd tegyem ehhez
hozzá, a kormánynak feltett szándéka, hogy ezen a helyzeten változtat. A kormányon belül az
Oktatási Minisztérium három prioritása közül egyikként az idegennyelv-oktatás rohamos ütemű
fejlesztését tűzte ki. Ezért következett be az, hogy amikor Magyar Bálint miniszter úr átvette itt
a stafétabotot, akkor megbízott engem azzal, hogy próbáljunk az idegennyelv-oktatással
kapcsolatos koncepciót kidolgozni. Ez megtörtént. Hozzáteszem, hogy a koncepciót
természetesen nem én találtam ki, hanem részben az Oktatási Minisztériumban dolgozó,
idegennyelv-oktatásban tapasztalatokat szerzett kollégákat bevontam ebbe a munkába, illetve
létrehoztam egy úgynevezett bölcsek tanácsát, amibe olyan idegen nyelvvel foglalkozó, nagy
tapasztalatú, több évtizedes múlttal rendelkező kollégákat vontam be, akikről úgy gondoltam,
segíthetnek. Csak néhány nevet sorolnék fel közülük: Szépe professzor Pécsről, Nikolov
Mariann Pécsről, Bárdos Jenő Veszprémből, Enyedi Ágnes, az ELTE angoltanár-képző
központjából, és vannak közöttük természetesen középiskolai nyelvtanárok is.

Ennek az eredménye lett végülis az a dokumentum, amelyet elolvashattak.

Tulajdonképpen két oldalra hívnám fel szíves figyelmüket. A második oldalon
olvashatók azok az alapelvek, amelyek mentén próbáltuk a stratégiát kidolgozni. A másik
főoldal a 13. oldal, ahol pedig a különböző programok nevét olvashatják, és ezt követően a 14.
oldaltól az egyes programok leírását.

Rögtön fölvetődött bennünk, hogy hogyan lehet az idegennyelv-oktatás terén
előremozdulni. Úgy gondoltuk - és azt gondolom, ez nemcsak az idegennyelv-oktatásra
vonatkozik -, hogy kétféleképpen lehet: egyrészt jogszabályi háttérrel, másrészt valamiféle
pályázati lehetőség megteremtésével. Az egyik inkább kötelező érvényű, a másik pedig azoknak
nyújt lehetőséget, akik valamit tenni akarnak.

Ez a stratégia mindenekelőtt abból indult ki, hogy lehetőségeket akarunk teremteni, tehát
egy olyan pályázati rendszert hoztunk létre, amely - úgy gondoljuk - azoknak a
pedagógusoknak, iskolavezetőknek, munkaközösségeknek nyújt segítséget, akikben megvan a
kellő kezdeményezőkedv ahhoz, hogy pályázzanak, egyáltalán vegyék a fáradságot, hogy
egyáltalán pályázzanak, és reménykedjenek, hogy valami anyagi támogatást is kapnak.

Sikerült elérnünk azt a 2003-as költségvetés nyári előkészületi munkái során, hogy a
minisztérium várható költségvetéséből félmilliárd forintot elkülönítettek erre a célra, és amikor a
parlamentben megszavazták a költségvetést, akkor egyértelművé vált, hogy ezt a programot
megindíthatjuk.

Közben a sajtóban, részben ettől a stratégiától függetlenül, megjelentek mindenféle
hírek. Engedjék meg, hogy ezekről egy-két szót szóljak.

Az egyik olyan hír, ami fölroppent, sőt, nemcsak roppent, hanem miniszter úr
sajtótájékoztatót tartott róla, hogy meg kellene változtatni a gimnáziumokban az első és második
idegen nyelvek arányát, lehetőségeit. Ez a szakma nemtetszésével találkozott. Tudom
egyébként, hogy az OKNT is elég egyértelműen - ha jól tudom, egyhangúlag - nem támogatta,
hogy kötelező érvénnyel bevezessék azt az elképzelést. A lényege, hogy az eddigi 3+3 óra
helyett, ami az első-második idegen nyelvre fordított, illetve jelenleg is fordítódik, az első
idegen nyelvre kellene a fő hangsúlyt tenni, és ennek megfelelően 5 órában tanítani a 9-10.
évfolyamon. Majd remélhető az, hogy 16 éves korban a gyerekek megszerzik az első nyelvből
legalább a középfokú nyelvvizsgát, és ezek után a második nyelvre fordíthatják figyelmüket,
ugyancsak heti öt órában, miközben az első idegen nyelvvel - amiből már nyelvvizsgát tettek -
valamiféle szinten tartó vagy specializációs módon haladnának tovább. Ezáltal 5+5 óra a 9-10.
osztályban, a 11-12. osztályban pedig 7-7 óra állt volna rendelkezésre. Ha összeadjuk, ez
ugyanannyi, mint amennyi ma van, csak ma egyenletesen 6-6 óra van a négy évfolyamra
szétszórva.

Amikor azonban elég egyöntetű volt a szakma ellenállása, akkor miniszter úr ezt az úgymond kötelező érvényű rendelkezést puhította arra, hogy ajánlatként fogalmazza meg. Amúgy is teljesen nyilvánvaló volt, hogy ha egyszer ő maga a kerettanterv kötelező jellegét föloldotta, akkor viszont egy ilyen rendelkezést nemigen lehet kötelezővé tenni, hiszen ez fából vaskarika. Ebben a kérdésben tehát a miniszter úr finomította az álláspontját.

A másik, amiről viszont újabban olvashattak a sajtóban, arra vonatkozik, hogy a közoktatási törvény módosításában - azt hiszem, a kollégák ezt nagyon jól ismerik - benne szerepel az idegennyelv-oktatás is, mégpedig olyan formán, hogy felmenő rendszerben 2004-től gimnáziumokban és szakközépiskolákban egyaránt lehetővé válna egy úgynevezett nulladik vagy kilencedik évfolyam létrehozása iskolánként egy-egy osztály erejéig. Itt az időkeret 40 százaléka az idegennyelv-oktatásnak jutna, és ennek megfelelően egy évvel kitolódna a közoktatás periódusa, tehát lenne 13. osztály is. Körülbelül úgy lehet ezt elképzelni, mint a kéttannyelvű iskolákban. Úgy tűnik, hogy a Pénzügyminisztérium vagy támogatja ezt a gondolatot, vagy nem jutott el a tudatukig még, hogy ez milyen költségkihatásokkal jár. Mindenesetre az biztos, hogy ha van is költségkihatása, ez csak négy-öt év múlva fog jelentkezni, amikor a 13. évre valóban elértek ezek a gyerekek felmenő rendszerben.

Úgy gondolom, hogy ha ma az idegennyelv-oktatás valóban a kormány egyik prioritása, akkor ez nem áthidalhatatlan. De még csak tervezgetünk, úgyhogy ez egy elképzelés. Kétségtelen tény, attól függetlenül, hogy ezt elfogadják vagy nem, mi már megkezdtuk annak az előkészületeit, hogy tervet készítsünk arra, hogy ha egy ilyen nulladik évfolyam beindul, akkor ez a 10-15 órát, ami az idegen nyelvre fordítódna, mivel akarjuk megtölteni, milyen formában: egy nyelv, két nyelv, hogyan, milyen rendszerben. A munka tehát elkezdődött.

A harmadik ilyen jogszabályi jellegű intézkedés pedig arra vonatkozik - erről is a második oldalon lehetett olvasni -, hogy adókedvezményt lehet jóváírniuk mindazoknak a felnőtteknek, akik valamiféle akkreditált idegen nyelvi képzésben vesznek részt. Ez ugyan nem éppen a mi tanácsülésünket érinti közvetlenül, de azért úgy gondolom, egy stratégiába feltétlenül beleillik. 60 ezer forintot minden magyar felnőtt állampolgár levonhat az adójából abban az esetben, ha papírral igazolja, hogy ő akkreditált idegen nyelvi képzésben vesz részt. Nyilván ez is serkenti a magyar lakosságot arra, hogy idegen nyelvet tanuljon.

A minisztérium azt tervezi, egy kommunikációs kampányt indít annak érdekében, hogy minél szélesebb körben ismertté váljék, tudatosuljon a magyar állampolgárokban, hogy milyen fontosságú az idegen nyelvek ismerete, másrészt hogy egyáltalán ezzel a stratégiával és a hozzá illeszkedő programokkal is megismerkedjenek.

A másik dolog, amit szeretnék önöknek elmondani, hogy az egész pályázatát a Tempus Közalapítvány, illetve a Tempus-iroda végzi. A munkálatok nem hogy megkezdődtek, hanem február 24-éig megjelennek a különböző programok. Szeretném megmutatni, hogy a programoknak például már van egy olyan része, ami, ha igaz, már holnap fölkerül a Tempus Közalapítvány honlapjára - egyszersmind az Oktatási Minisztériuméra is: ez a tanár-továbbképzési alprogramokat, illetve elemeket hirdeti meg. Ezt esetleg körbeadnám, ha valaki szívesen megnézné.

Elkészült a pályázati felhívás és az útmutató. Egyetlenegy mozzanat maradt hátra: hogy a mi jogi főosztályunk áttekintse, hogy jogilag minden szabályosan hirdettetik-e meg. Közben szakértőket toboroz a Tempus Közalapítvány, illetve a Tempus-iroda: idegennyelv-oktatási szakértőket, akik az értékelésben vennének részt. Úgy tűnik, hogy minden sínen van. Félmilliárd forint elég nagy összeg ahhoz, hogy óvatosak legyünk, és megpróbáljuk ezt a pénzt valóban úgy szétosztani, hogy az arra legérdemesebb kollégákhoz kerüljön.

Három dolgot még előljáróban elmondok ezzel kapcsolatban, ha megengedik. Alapelveinkben szerepel, csak nyomatékosítani szeretném: az a célunk, hogy a magyar lakosság lehetőleg közoktatási időszakban, tehát 6-18-19 éves koráig tanuljon elsősorban idegen nyelveket. Nem annyira a felsőoktatáson van most a hangsúly, bár van olyan program is, ami arra vonatkozik - mondanom se kell, hogy az igen erős felsőoktatási lobby kényszerítette bele úgymond a mi programcsomagunkba -, hanem a közoktatáson. Egyrészt az általános iskolákon,

a középiskolákon, de a középiskolán belül nemcsak a gimnáziumokon, hanem a szakközépiskolákon és a szakiskolákon is. Ez utóbbi különösen azért fontos, mert a hátrányos helyzetű gyerekek aránya a szakközépiskolákban, szakiskolákban nyilván jóval meghaladja a gimnáziumokét.

Itt jutunk el a másik alapelvhez: az esélyteremtéshez, amit igyekszünk nemcsak a szlogenek szintjén figyelembe venni.

A harmadik, ami miniszter úrnak amúgy is a vesszőparipája: az informatika. Szeretnénk minél közelebb hozni, egybekapcsolni az informatikát és az idegennyelv-oktatást. Úgy gondolom, hogy ez önmagában is elég könnyen adódik, és ebben a programban is megjelenik.

Talán még annyit, hogy ez - mármint az idegennyelv-oktatás - talán még az a terület, ahol úgy gondolom, különösebben heves politikai vitákat nem várhatunk. Én úgy gondolom, hogy a kormánypártok, illetve az ellenzéki pártok is egyetértenek abban, hogy az idegennyelv-oktatásban valóban előre kellene lépni.

Szakmapolitikai viták annál inkább várhatók. Már el is kezdődtek ezek a viták, és feltehető - de ezt természetesen tartom -, hogy ezek a viták folytatódni fognak a jövőben is.

Köszönöm szépen.

ELNÖK: Köszönjük szépen. Kérem a hozzászólásokat!
Báthory, Trencsényi, Liskó, Hoffmann, Karlovitz.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Kedves Államtitkár Úr! Tisztelt Bizottság! Úgy gondolom, hogy egy egészen érdekes és különleges helyzetben vagyunk, hiszen egy szinte már kész programról kell véleményt nyilvánítanunk. Ugyanakkor ebben a programban egy csomó olyan dolog van, amiről feltehető, hogy a mi kompetenciánkba tartozik.

Nagyra értékelem azt az eredendően új megközelítést, hogy ez nemcsak a közoktatásra, nemcsak az oktatásügyre, hanem a társadalomra vonatkozó program - ha jól olvasom, ha jól nézem ezt a koncepciót -, tehát hogy egy globális megközelítésben keressük a közoktatás illetékességét az idegennyelv-tanítás ügyében.

Amit a koncepció felvet a dolog szükségességéről, fontosságáról, azt nem árt újra és újra hangsúlyozni: hogy az idegennyelv-tanítás tényleg az egyik leggyengébb pontja oktatásügyünknek, ezért erre különös figyelmet kell fordítani.

A lifelong learning társadalmában élünk, és hiába vagyunk az Európai Unió tagjai, hogyha állampolgáraink csak magyarul tudnak, akkor az egy államformához való formális tartozást jelenthet csupán. Mindezeket, azt hiszem, nem árt hangsúlyozni, miközben természetesen úgy gondolom, hogy valamennyi jelenlévő nagyon jól tudja.

Az én kérdéseim, problémáim azzal kapcsolatosak, hogy hogyan lehet ezt a koncepciót a revízió alatt álló nemzeti alaptanterv során operacionalizálni. Feltűnően hiányzik nekem az a láncszem, hogy hogyan menne át ez a koncepció a NAT szűrőjén, bele az 1-12-13. évfolyamig tartó közoktatásba. Mikor kezdődjék a közoktatásban az első idegen nyelv? Mikor kezdődjék a második? Mi legyen a tanítási idővel? Mi legyen a nemzetiségi-etnikai kisebbségek anyanyelvével? Mi legyen a roma nyelvekkel? Tehát mindazok a kérdések felmerülnek, amelyek specifikus közoktatási tartalommal rendelkeznek.

Különösen nagy problémát okoz számomra, amivel most birkózom, és amiről korábban már beszéltünk, az oktatási idő felosztása a különböző műveltségi területek között. Értem azt, hogy a testnevelés nagyon fontos, tehát hogy nagy időt kell rá fordítani. Azt is értem, hogy az idegennyelv-tanítás nagyon fontos, és sok időt kell fordítani rá. Ugyanakkor nincs szívem azt mondani, hogy a társadalomismeretek kevésbé fontosak, hogy a természettel kapcsolatos tudás kevésbé fontos, tehát onnan el lehet venni. Mindannyian jól tudjuk, hogy a tanítási idő egy felsőhatáros dolog, amin továbbterjeszkedni nem lehet.

Kérdezem ezért, Péter, hogy most, amikor az időt adagoljuk, és, mondjuk, kiindulunk abból a jogos kérésből, hogy az első idegen nyelv heti öt órában legyen, és az egész tanítási idő hatszor öt, tehát öt napon hat-hat óra, vagyis harminc, akkor a heti öt óra...

DR. SZENES GYÖRGY: Hol van ennyi óra?

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A középiskoláról beszélek. *(Közbeszólások.)* Azért kilencediktől van.

DR. SZENES GYÖRGY: 27,5 óra.

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: Kilencediktől?

DR. SZENES GYÖRGY: Persze! *(Derűltség.)*

DR. BÁTHORY ZOLTÁN: A százalék akkor is ugyanaz. Tehát a tanítási idő 17 százalékát kellene idegennyelv-tanításra fordítani. Ezt meg lehet csinálni, de ebbe nem fér bele egy második idegen nyelv.

Egy következő lehetőség az, hogy a NAT szerint van szabad sáv. Elég jelentős szabad sávot tartunk fenn, hiszen különben nem lenne semmi értelme a NAT-ozásnak, hogyha az iskolának nem lenne alkalmazkodási terük. Elég nagy, húsz százalék körüli szabad sávot szeretnénk biztosítani. Ezt a szabad sávot, persze, fel lehet használni az első és a második idegen nyelv tanítására, de akkor károsan befolyásolnánk az iskolának azt a szintén központból sugallt intelmet, hogy próbáljanak alkalmazkodni a saját helyi viszonyaikhoz.

Igen nehéz helyzetben vagyunk, és nem tudom, mit lehet itt csinálni, hogyha a mindenkori tanítási idő mindenkori 17 uszke 20 százalékát idegennyelv-tanításra kell fordítani.

Úgy gondolom, semmi nem akadályozza meg ennek a programnak a koncipiálót, hogy kapcsolatba lépjenek az illetékes szakbizottsággal. Vagy ha valamilyen más megoldáson töritek a fejeteket, akkor a NAT fog fejreállni, ami más szempontból nem kívánatos. Jó lenne ezt a dolgot valamilyen módon tisztázni, mindazokkal a kérdésekkel, amelyeket már felsoroltam az előbb, és igazából nem találtam rájuk választ a koncepcióban.

Engem oktatáskutatóként az is nagyon érdekel, hogy mikor kell intenzíven és mikor kell extenzíven tanítani egy idegen nyelvet. Hogy ez egy ilyen lineárisan, monoton módon emelkedő időgörbe, vagy egy hullámvonal - nagyon remélem, hogy ez inkább egy hullámvonal, aminek van optimuma és vannak minimumai. Ez mind befolyásolja azt az időosztást, amit most szeretnénk úgy megcsinálni, hogy mindenkinek jó legyen. Tudom, hogy ez unmöglich, de azért meg kell próbálni.

Összefoglalva, tulajdonképpen azt szeretném elérni, hogy azok, akik ezt az idegennyelv-koncepciót csinálják, találják meg a kapcsolatot az illetékes NAT-bizottsággal, és próbálják egyeztetni az elképzeléseiket. Nekünk május végére kell letennünk a saját dokumentumunkat. Sok ember dolgozik rajta, jó lenne, hogyha a felesleges munkákat elkerülhetnénk, illetve ha a munkát a lényegi kérdésekre összpontosítanánk.

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Három nagyon rövid megjegyzést tennék, egyetértésem hangsúlyozása mellett, ezek is inkább ilyen szövegharmonizációra vonatkoznak.

Mindjárt a 3. oldalon a korai kezdés szerepel, ami a hazai idegennyelv-tanításnak az egyik legrobbanékonyabb problematikája volt. A szöveg óvatosan kezeli ezt a dolgot, de a 6. sorban kiválóan beszélő, szakmailag jól képzett tanárokat emleget a korai nyelvoktatásban. Egy órával ezelőtt téptük a hajunkat, hogy a korai nyelvoktatásban bizony, csak tanító lehet, aki ott taníthat. Vagy kenjük el a dolgot, és „jól képzett, nyelvet oktató pedagógusok” szerepeljen itt, és akkor megkerültük a dolgot. De itt újra felrobbantani azt a vitát, amit Vass Miklós a testneveléssel kapcsolatban folytatott a törvény intencióival ellentétesen, rosszat tenne az anyagnak. Ezt tehát oldjuk meg.

A másik az OKNT előzményeihez képest igényelne egy icipicit finomabb megfogalmazást. A Mesterfokon programban a 111-es kormányrendelet kritikája olvasható,

hogya a nyelvtanári képzésnek ártott. Az OKNT-nek a pedagógusképzésről érvényes felfogása az volt, hogy a 111-es rendelet az a határ, ahonnan nem hátrálunk tovább, mert ehhez képest még nagyobb veszélyek fenyegetik a pedagógusmesterség oktatását. Rosszul venné ki magát tehát, hogyha a 111-es lenne a gyilkosa a nyelvtanári képzés pedagógusmesterségre felkészítő előnyeinek. Nota bene: érdemes lenne a nyelvtanári képzést valamilyen kutatással felmérni. Nekem a saját házam táján ijesztő tapasztalataim vannak. Még azok a pedagógiai tárgyak sincsenek, amelyeket akár a 111-es, de akármi előír.

A harmadik egy kérdés. Az Élesztő programnál értem és egyetértek a program logikájával, ezért fogalmazok kérdésként. Azt mondja a rövid leírás, hogy a szomszédos országok nyelveinek és nemzetiségi nyelveknek idegen nyelvként... Legjobb tudomásom szerint csak a roma nyelv tanítódik nemzetiségi nyelvként, az összes többi nemzetiségünk az anyaország irodalmi nyelvét tanulja. Tehát nem tudom, kérdezem, hogy itt mit jelent a többes szám. (*Horn György: Romából is van vagy négy.*) Jó, de akkor ezt érdemes explicálni. Azért kérdezem, hogy a kifejtésben a két kritikus - ha akarom: problematikus - idegen nyelv, mint az eszperantó és a latin befoglaltatik-e a programba, vagy kívül esik azon. A program szelleméből az is következhet.

És azokkal az európai kisnyelvekkel, amelyek tényleg sporadikusak a magyar közoktatásban, és nem is szomszédos ország nyelvei, azért nem foglalkozik a program, mert vagy lesz három észtül tanuló gyerek, vagy nem lesz, vagy pedig szándékosan, azért, hogy így koncentrálja az erőket.

LISKÓ ILONA: Először is elismerésem szeretném kifejezni az államtitkár úrnak, mert szerintem ez egy rendkívül aktuális, nagyon fontos program, ami eddig is nagyon hiányzott. Annál is inkább elismerésem illeti, mert úgy gondolom, hogy szakmailag is nagyon jól felépített program. Ahogy a bevezetőben államtitkár úr el is mondta, egyszerre próbálja a pedagógusképzést, a módszerek megújítását és a különböző célcsoportokat meghatározni. A célcsoportokat illetően pedig rendkívül rokonszenves és demokratikus szemléletű, különösen ami az Előre fuss! és a Nyelv plusz szakma programot illeti. Tehát egyáltalán nem csak az elitképzésről van szó, hanem a romákról is, meg a szakmai iskolákról is. Tulajdonképpen mindezekért csak dicséret illeti.

Ugyanakkor én is problematikusnak tartom, amit Báthory Zoli fölvetett. Nem tudom, nem olyan szemlélettel íródott-e a dolog, mint ahogy szoktak ezek a szakmai tantárgyi programok íródni: az ember szinte azt hiszi, hogy ez a legfontosabb, csak ez van. Még annyi minden más van, hogy nem tudom, hogy fog ez a gyakorlatban megvalósulni - de ezt Zoli már részletesen elmondta.

A másik dolog, ami számomra problémát okoz, hogy a programban nem volt szó a finanszírozásról. Most megtudtuk, hogy 500 millió forintot jelent - ha jól értem - évente. Én azt gondolom, hogy ha ez mind megvalósul, akár pályázati formában is, nem tudom, hogy egy-egy pályázatnál hány nyertes pályázóval lehet számolni, de mintha nekem ez az 500 millió forint nem tűnne olyan nagyon sok pénznek erre a célra. Hogyha azzal számolunk, hogy itt a közoktatáson belül az iskolák jelentős része erre rá fog mozdulni, akkor nem tudom, hogy mi marad például a pedagógusképzésre.

Azt gondolom, nagyon fontos, hogy milyen az egyes projekteknek a súlya, a sorrendisége az elbírálásnál. Egyébként mindegyik nagyon rokonszenves és nagyon jó, de mennyire alakult ki koncepció arra vonatkozóan, hogy ezek milyen sorrendiséget kövessenek, hogy melyiket tekintik kiemeltnek, melyiket nem.

Én azt gondolom - ha ebben véleményt lehet nyilvánítani -, hogy egyrészt a pedagógusképzés az egyik legfontosabb dolog, a másik pedig a már említett, pillanatnyilag katasztrofális nyelvoktatási helyzetben lévő hátrányos helyzetű általános iskolák és szakmai iskolák. Ha azt lehet proponálni, hogy mi legyen a projektek fontossági sorrendje, akkor azt gondolom, ott kellene kezdeni a dolgot, ahol a legnagyobb problémák vannak. Ugyanakkor azt gondolom, hogy ezeknek a megvalósításánál újabb problémák fognak jelentkezni. Ahogy én

látom a kutatások során, ezeknek a hátrányos helyzetű általános iskoláknak - tehát amelyek ilyen gyerekeket oktatnak - az a problémájuk, hogy ott szinte egyáltalán nincsenek nyelvtanárok. Nem hogy jól képzett, hanem sehogyan sem képzett nyelvtanárok vannak. Ahogy látom, a főként szakmunkásképzéssel foglalkozó szakiskolákban is az a probléma, hogy ott sincsenek nyelvtanárok, legfeljebb óraadó nyelvtanárok vannak.

Azt gondolom tehát, hogy ez a két, számomra legrokonszenvesebb, legfontosabb, és szerintem a megvalósításnál előre sorolandó program olyan paramétereket feltételezne a kiírás szintjén, ami jelen pillanatban nincs meg. Amikor a pályázati feltételeket elolvasom, már látom, hogy az iskolák többségében ezek nincsenek meg. Hogy fognak ők akkor nyerni ezeken a pályázatokon? Ez lenne tulajdonképpen az én kérdésem, mert attól tartok, hogy éppen azok fognak kiesni a meg nem lévő feltételek miatt, akiknek a legnagyobb szükségük lenne erre a fejlesztésre.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Én is a tetszésemnek szeretnék először hangot adni: alig-alig olvastam olyat ebben az anyagban, amivel ne tudnék egyetérteni. Tehát egy nagyon jó anyag született. A hozzászólásom inkább hiányérzeteimnek adna hangot - pontosítani, javítani mindent lehet.

Az első megjegyzésem szinte pont ugyanaz, amit Liskó Ica mondott el. Én úgy fogalmaznék, jó lenne, hogyha ebből a stratégiából minél előbb egy szakszerűen összeállított projekt születne, amelyben látjuk a prioritásokat, határidőket, hozzárendelt pénzeket. Ez az 500 millió nevetséges ahhoz képest, ami ebben van. De ha van egy időzítés, vannak prioritások, akkor az ésszerű felhasználása jobban biztosítható. Azonkívül, hogyha ebből egy projekt születik úgy, ahogy azt össze kell állítani, talán akkor még nagyobb pénzeket is lehet hozzá szerezni majd a jövőben.

Egyetértek az anyagnak azzal a megállapításával, hogy a pedagógusok képzését és továbbképzését minden másnál fontosabbnak tartja. Akik annak idején a közoktatás berkeiben jártak, akármilyen funkcióban, ha mást nem, csak érettségi vizsgaelnökként, jól visszaemlékezhetnek arra, hogy mit jelentett a középiskolás nyelvtudás húsz évvel ezelőtt, és mit jelent most. Egyetértek azzal, hogy a mai nyelvtudás helyzete rossz, de ha megnézem, honnan indultunk, akkor egy elismerő hangot azért megengednék a bevezetőben, hogy mégis óriásit fejlődött a dolog. Talán sokan értik, hogy miről beszélek: azokról a húsz év előtti érettségikről, amikor a tanár megkérdezte először oroszul, hogy „Kak tyibjá zavut?“, utána a gyerek üres szemmel bámult rá, majd nagy nehezen kibökte, hogy „Da!” - és akkor átengedték az érettségin.

Ehhez képest az az út, amit megtettünk húsz év alatt, azért nem lebecsülendő. Nem is erről akartam beszélni, de ha belefér egy következő anyagba, azért ez talán hozzátartozik a realitáshoz.

Az is nagyon jó, hogy leírja az anyag, hogy nem a számokat kell abszolutizálni. Röpködtek ilyen számok a szakirodalomban, hogy körülbelül 700 nyelvéra kell ahhoz, hogy a gyerek középfokú nyelvvizsgát tegyen, ugyanakkor kiváló tanár motivált tanítványai 500 alatt is elérik ezt, míg más tanár - esetleg szintén motivált - tanítványai akár 1000 alatt sem. Ezért én még ettől a fellazított 5 óra-3 óra megfogalmazástól is óvakodnék, ha lehetőségem lenne rá. Azért is, amit Báthory Zoltán mondott, meg azért is, mert megfelelő tanár hiányában a heti 10 óra esetén sem fog nyelvvizsgát tenni az a gyerek.

A képzésnél és a továbbképzésnél ellenben arra javasolnám a hangsúlyt helyezni, hogy borzasztó mértékben megváltozott a nyelvi környezet, éppen az elmúlt évtizedben. A pedagógusképzésben és -továbbképzésben arra kellene a hangsúlyt helyezni, hogy vajon a ma működő nyelvtanárok, meg a pályára lépő nyelvtanárok tudatában vannak-e annak, hogy már csak azért is másként kell ma nyelvet tanítani, mert többnyelvű környezetben élünk, mert az idegennyelvűség itt van, mert utazási lehetőségek vannak, tévécsatornák vannak. Kérdés, mennyire tudják a pedagógusok ezeket az ölünkbe hullott eszközöket behozni a nyelvtanításba.

Ez is egy olyan prioritás, ami talán megérne annyit egy projektben, hogy az ilyen típusú tanártovábbképzéseket erősítsék.

Ami a pedagógusképzést illeti, itt van egy olyan pont, ami kifejezett nemtetszésemet váltotta ki: ez a bizonyos 70 vagy 80 óra gyakorlótanítás. Legalább két ok miatt nagyon opponálnám ezt. Valami ilyesmit olvastam, gondolom, a nyelvtanári modell mintájára. A 100-as vagy a 111-es rendelet a gyakorlótanításban eltöltött időt egységesen, szaktól függetlenül 15 órában minimálja, ezzel szemben a nyelvtanárképzésnek vannak olyan programjai, hogy ez sokkal több. Ha jól értettem, ezt szeretnék általánosítani.

Miután én is a tanárképzésben dolgozom, a legnagyobb szakmai gyötrelmeimet az jelenti, hogy alig-alig lehet külső gyakorlólhelyeken olyan vezetőtanárokat találni, akikre az ember jó szívvel bízna a tanárjelölteket. Miután nekünk nincs gyakorlóiskolánk - illetve csak egy fél van -, csupán külső gyakorlólhelyekkel dolgozunk, és bizony, néha abban a helyzetben van az ember, hogy tudja, nem jó kezekre bízna, de nincsen más. Ha ilyen vezetőtanárok szárnyai alatt nem 15, hanem 75 órát tanít a tanárjelölt, attól még nem lesz jó tanár, sőt, lehet, jobban tesszük, ha minél előbb szárnyára engedjük.

De van egy másik indokom is, az pedig pontosan az a szám, amit megint csak ebben az anyagban olvastam, hogy tudniillik, az idegennyelv-tanári szakot végzett hallgatóknak körülbelül csak tíz százaléka - van, amikor még annyi sem - megy tanári pályára. Hogyha 90 százalékot főlegesen képzünk 80 és nem tudom, hány gyakorlati órával, akkor kidobtuk a pénzt az ablakon. Másfelől ennek a 90 százaléknak legalább 50 százaléka - vagy nem tudom, hány százaléka, adja Isten, hogy minél kevesebb - pályára alkalmatlan, nem való pedagógusnak. Ezt jól tudjuk mindannyian, és nem lehet megoldani a kiszűrést: az élet végzi ezt el. Ezt nem sikerül sehol a nagyvilágban.

Ha a hajdani középiskolai igazgató fejemmel gondolkodom, én ellenállnék minden olyan kísértésnek, hogy az iskolában olyan gyakorlat folyjék, hogy alkalmatlan tanárok egy évben 70-80 órát tanítsanak. Ezzel kell szembesülnie egyébként a tanárképzésnek, amikor külső gyakorlólhelyeket vesz igénybe, hogy ha egy alkalmatlan tanárjelöltet küld ki az iskolába, akkor az a vezetőtanár a következő félévben vagy évben duplán meggondolja, hogy vállal-e gyakorlótanítást, mert nem akarja tönkretenni a saját tanítványait. Semmiképpen nem a gyakorlótanítás óraszámának a megemelése a megoldás, hanem más, új eljárások keresését kellene előtérbe helyezni: olyan gyakorlatokat, amik laboratóriumi körülmények között folytathatók stb. Túl kevés az idő, hogy ebbe részletesen belemenjek.

Ami a közoktatás óraszámait illeti, persze, nagyon jó lenne magasabb óraszámokban tanítani, de meggyőződésem, hogy nem lehet. A közoktatásnak alapvetően mégiscsak van egy feladata, amelyből az idegennyelv-tanítás csak egy. Amikor mi azt ösztönözzük, hogy az első idegen nyelvet ötben, a másodikat háromban, akkor abból az fog következni, hogy valami, ami érték, ott hátrányba kerül. Ezzel szemben inkább olyan megoldásokat kellene itt is találni, kilátásba helyezni, pénzzel megtámogatni, amelyek nagyon ritkák. Például az olyan intenzív szakaszokra biztatás, ahol ez az örült heti háromórás idegennyelv-tanítás akár egész tanévben, akár téli-nyári-tavaszi szünetben államilag finanszírozott módon lehetővé teszi a gyerekeknek, hogy egy héten keresztül csak nyelvet tanuljanak, vagy - uram bocsá' - két héten keresztül. Idegen nyelvi táborokat kellene pénzügyileg, projektekkal megtámogatni itthon és külföldön, ami a nyelvtanulást iszonyatos mértékben meg tudja lendíteni. Egy kéthetes, jól szervezett, pedagógiailag jól felépített nyelvi tábor felér egy év plusz heti két órájával.

Ezekben a módszerekben, eljárásokban kellene inkább gondolkodni, ezeket bevinni a továbbképzésbe, finanszírozásba, mintsem az óraszámokat megemelni. Sok olyan nyelvtanárt ismertem, aki esetében azt mondanám, semmit nem jelent, hogy két órával többet tanít: heti két órával többet fognak fordítani meg a könyvből tanítani - az anyagban is olvastam, ilyenek is vannak.

De tegyük hozzá, hogy egyre több tényleg jól képzett, alkalmas nyelvtanár van. Nekik köszönhető, hogy legalább húsz százalék már nyelvvizsgával megy a felsőoktatásba. Nem tudom, van-e adat arról, hogy húsz évvel ezelőtt mennyinek volt.

Végül az angollal kapcsolatban. Nagyon veszélyes dolog ezt így kimondani, hogy mindenki tanuljon angolt - bár egyetértek vele, hogy kívánatos lenne. De el kellene dönteni, hogy akkor egyértelműen a kötelező nyelv az angol lesz, viszont ehhez a feltételeket oda kell rendelni. Egészen más lesz akkor a tantervi konzekvenciája például egy középiskolában, ha biztos lehet abban, hogy angolt tanult gyerekek jönnek oda. Abban a pillanatban, ha ezt így kimondja akármilyen hivatalos, minisztériumi dokumentum, megpecsételődik az egyéb nyelvek sorsa. Megpecsételődik, nemcsak a hagyományos európai kultúrát jelentő francia, olasz, spanyol, hanem a környező népek nyelvée is. Hiába fogalmazza meg egy ilyen stratégia jó szándékú célként, egyszerűen nem lesz belőle semmi. Én jól emlékszem azokra az iszonyatos harcokra, amit a szülőkkel kellett vívni igazgató koromban a nyelvtanulásért. Nem lehetett meggyőzni őket még arról sem, hogy később fog nyelvet tanulni az öcsi, de most inkább francia csoportba tesszük. Ez tehát egy nagyon kemény döntés. Én óvakodnék ezt ennyire kijelenteni, de meg kell találni a megoldást. Magam sem tudom, hogy mit lehet tenni.

A felsorolásból kihagytam ilyeneket, hogy például idegen nyelvi lektorok alkalmazása. Ez is egy projekt lehetne. Persze, ennek is szakmai szűrőn kellene átmennie. Ez sem megy pénz nélkül. Néha azon bukik meg ezeknek az idegen nyelvi lektoroknak az alkalmazása, hogy az iskolának nincs módja megfelelő szolgálati lakást biztosítani. Hogy fog idejönni az a jól képzett francia nyelvtanár, amikor albérletbe kell mennie, amihez még hozzájárulást sem kap. Enélkül egyszerűen nem megy. Azért mondom, hogy ez az 500 millió nevetséges, mert ha szétszűjük az iskolák között, meg az igények között, akkor ez semmit nem jelent.

Végül az utolsó megjegyzésként - bocsánat, hogy hosszabb voltam, de valamikor nyelvtanár voltam, és ez tényleg szívügyem, bár most nem ebben dolgozom - a továbbképzések ellenőrizetlenségéről szeretnék csak fölvetni egy gondolatot. Rengeteg pénz megy a tanártovábbképzésekre is, és én nem látom, hogy működne egy olyan rendszer, ami egy kicsit megnyugtatna bennünket afelől, hogy ezek azért tényleg nagy százalékban jó célra mennek. Általában elfogadom, hogy a tanártovábbképzés mai rendszerébe ez nehezen illeszthető be, bár ott is biztosan volna mit csinálni. De ha van egy ilyen projekt, ami óriási pénzeket - és ennél még nagyobb pénzeket - kíván vagy fog tudni majd költeni, az idegennyelv-oktatásra, akkor nem hiszem, hogy elegendő a tanártovábbképzéseknek ez a mostani akkreditációs rendje. Elnök úr alakította még ki ezt az eljárást, és köztudott, hogy például a tartalmak ellenőrzésébe nem megy bele. Nem tudok egyetlen olyan továbbképzésről, amit valóban a helyszínen, folyamatában ellenőriztek volna. Egy csomó hamis bizonyítvány-kiállítás történik. Számszerűen el tudnak számolni, mert az órákat megtartották. Higgyék el, rengeteg továbbképzésre hívnak engem is előadónak: a következő héten már menni kell, de még nincs oktató, nincs program, ugyanakkor átment az akkreditáción. Annyi minőségileg nem megfelelő dolog van, hogy ha egyszer a társadalom ilyen nagy pénzeket tud és akar áldozni a nyelvoktatásra, akkor azt kézben kell tartani. Itt is üvegseb-programot kell csinálni. Megdolgozik valaki azért a pénzért, de nem mindegy, hogy hogyan. Itt egy nagyon szigorú, a mostaninál sokkal szigorúbb, kézben tartott ellenőrzést tartanék szükségesnek, hogy olyan menjen idegen nyelvi továbbképzésre, akinek ott a helye, és ne a könyvből olvasást és fordítást rágják heti harminc órában más címszó alatt.

ELNÖK: Kénytelen vagyok a következő felszólalókat az idő múlására figyelmeztetni.

DR. HADHÁZY TIBOR: Máris megfogadom elnök úr kérését, és csak öt mondatot szeretnék az anyaghoz kapcsolódóan mondani (*Nagy József: Egy. - Derültség.*)

Csatlakozom azokhoz, akik az előterjesztés kiválóságait méltatták. Egyetértek a bevezető oldalakon leírt értékítéletekkel, mind azokkal, amelyek a tanárképzésre, mind azokkal, amik a továbbképzésre vonatkoznak. Ugyanakkor folyamatosan sajnálom, és e sajnálatomnak most hangot is adok, hogy a hosszú évekig készülő, majd két évvel ezelőtt napvilágot látott bölcsész képzési követelmények elérték, hogy a felsőoktatásból a főiskolai szintű, hároméves nyelvtanárképzés eliminálódott. Panaszos mondatok, szavak hangzanak el a felkészületlen, kevésbé felkészült vagy abszolút hiányzó nyelvtanárokról. Amikor szükséges volt olyan

intézkedést hozni, hogy középfokú nyelvvizsgálóval bizonyos időhatáron belül taníthasson a közoktatásban valaki, akkor ez véleményem szerint nem szolgálta a nyelvi képzés színvonalának emelését, fenntartását sem.

Nem kifejtve tovább ezt, még egy gondolat:

Akár tetszik, akár nem, a körülöttünk lévő világ változásai azt érzékeltetik, hogy az angol nyelv kiemelkedő szerepet játszik mindennapjainkban. Dominanciája vitathatatlan. Lehet gondolkozni rajta, hogy miért, de tényszerűen azt kell tapasztalni, hogy első idegen nyelvként - nekem nincs országos statisztikai adat, csak gondolom - 70 százalék körül van. *(Dr. Hoffmann Rózsa: Kevesebb, mert általános iskolában német)*. A körülöttünk lévő világ azért is várja ezt el, mert ez lett a számítástechnika nyelve, és még sorolhatnám, hogy milyen más területeken jelenik meg. Kiemelt kezelését tehát fontosnak tartom. Azon el tudok viszont gondolkozni - és el is kell gondolkozni -, hogy a második idegen nyelv szerepe, jelentősége milyen módon hozható vissza a közoktatásba. Csak egy nagyon egyszerű példát mondok. Államtitkár úr is említette az informatika szerepét, jelentőségét, hogy milyen támogató rendszereket biztosít a nyelvtanításban. Jó lenne, hogyha Magyarországon a most már szinte teljesen kihalt német nyelvű szoftverekkel is működhetnének számítógépek. Nem kötelező angolul kommunikálni egy számítógéppel, lehet németül is. Vannak-voltak ilyenek. Ez azért lényeges, mert akkor legalább más nyugati nyelv is súlyosabban tudna megjelenni a mindennapi gyakorlatban. Mert így a mindennapi gyakorlat az, hogy angolul kell a számítógép információit fogadni, ha böngészek, ha kilépek a világhálóra stb., stb.

Sok gondolatom lenne még, de önkorlátozással nem mondom. Köszönöm.

ELNÖK: Köszönöm a fegyelmet.

DR. KARLOVITZ JÁNOS: Én is megpróbálok egész röviden szólani.

Lehetetlen anélkül szólani, hogy ki ne fejezném a lelkesedésemet: rég olvastam ilyen szárnyaló, lelkesítő, alapos és ugyanakkor reális, tehát kritikus anyagot. Ennek előterjesztése után csak három gondolatot mondanék el.

Nagyon örülök annak, hogy a nem nyelvszakos tanárok számára is nyílnak lehetőségek. A 9. oldal 2. pontjában az szerepel, hogy minden tanár sajátítsa el saját tanári hivatásának és tantárgyának szaknyelvét valamilyen formában. Ez nagyon érdekes gondolat. Ez majd a jövőben fog nyilván megvalósulni, nem rögtön.

A másik gondolat: a környező nyelvek. Nagyon örvendetes dolog. Csak itt is a realitás a kérdés. Vannak nálunk átjött román, horvát szakos tanárok, és nagyon szívesen tanítanak a környezet nyelvét - a probléma, hogy nincs rá vevő a diákok között. Ezt kellene valahogy végiggondolni, hogy lehetne a gyerekeket rávenni, lelkesíteni, hogy tényleg hogy lesz értelme ennek az idegennyelv-tanulásnak, amiben egyébként nagyon sok fantázia lenne, és nagyon szükséges dolog.

A harmadik, amivel tulajdonképpen segíteni szeretnék ennek a projektumnak a létrehozásában. Valószínűleg nem ismerték az előterjesztés készítői, hogy van Magyarországon egy Taneszköz-bemutatók Információs Egyesülete, és annak van harminc bemutatóhelye a megyeközpontokban. A Soros Alapítvány jóvoltából a környéken vannak felszerelések is, sőt, van alternatív tankönyvközpont. Amikor ilyen bázisokat építünk, akkor talán az elsőt nem iskolákba kellene építeni, hanem az ilyen központi helyekre, ahová már úgyis járnak a pedagógusok, és ott már van munkaerő is rá, van rá tapasztalat is, továbbképzések is. Gondolom, ezeket itt be lehetne emelni, fel lehetne használni, így meglévő alapokra építeni. Köszönöm szépen.

HORN GYÖRGY: Nekem tetszik a műfaj, a struktúra, a leírt struktúra is, különösen az, hogy pályázati projekteknél gondolkodik. Egyetértek az előttem szólókkal, hogy a közoktatás rendszerére vonatkozó mechanizmusai kétségesek. De most a projektekről szólnék, ami ebben a kiemelt.

Azt gondolom, van néhány olyan terület, ahol érdemes lenne újragondolni. Az egyik ilyen számomra a kétnyelvűség a tanításban. Szakmailag a magam részéről elhibázott programnak tartom - általában a kétnyelvű gimnáziumi hálózatot is. Itt egy hiánymechanizmus teremtett keresletet. Ez épp az, amiről beszélünk: a nyelv. Ehhez képest úgy ítélem meg, hogy attól vált elitképzéssé, mert egy hiányt finanszírozott. Ezt rendszerszerűvé tenni, mármint a projekteken keresztül a nagy rendszerbe bevinni, én ezt szakmailag legalábbis újragondolandónak javasolnám. Az adott keretek között most nem fejteném ki ennek az indoklását.

Tulajdonképpen ugyanerre vonatkozik ez a plusz év. Én ezt egy nagy dobásnak tartom, ügyes politikai alkunak. De meggondolandó, hogy egy ország, amely a 18 éves általános képzést - alig van olyan ország, ahol teljes körű, általános 18 éves képzés van - egyszer csak, pénzügyi alku során, egy 19 éves általános képzéssé alakítja. Ez a hatékonyság és az extenzív expanzió dilemmáját veti föl. Rövid távon én csak projektként tudom örömmel támogatni. Általában, hogy a 19 éves általános képzés kerüljön rendszerbe, az közoktatás-politikailag is egy meggondolandó dilemma.

Fontosnak tartanám, hogy jelenjék meg - hiszen már van is - az egynyelvű érettségi, ami egy nagyon erős, az én szememben új és nagyon fontos szakmai, módszertani váltást jelent a tanárokkal szembeni elvárásban, ugyanakkor a nyelvi képzést hatékonyabbá teszi. Erre valamilyen módon kellene utalni, hiszen ez egy másfajta érdemi képzést jelent.

Rózsa is fölvetette: néhány kreatív ötlet azért belefér. Ilyen volt például a nyelvi tábor mint projekt, ami ilyen lehet. Erre vannak egyébként EU-programok is.

Ugyanígy a kistélepülésekre vonatkozó, illetve a hátránykompenzáló intézményekre vonatkozó emelt pedagógusfizetések. Itt egy speciális átsorolási rendszert javasolnék. Erre van példa a magyar közoktatásban, tehát nem példa nélküli.

Érdemes lenne elgondolkodni, hogy a nyelvtanári képzést a felsőoktatásban általánosan is összekapcsolni a kétszakos képzéssel, a nem nyelvtanári képzéssel. Én egy elit gimnáziumot vezetek, de az a tapasztalatom, hogy nyelvtanárnak nálunk legalábbis a kudarcosok mennek. Azok lesznek nyelvtanárok, akiket nem vettek fel bölcsésznek, jogásznak, közgazdásznak - de beszélnek egy nyelvet. Tényleg úgy gondolom, hogy ebben van egy ilyen...

ELNÖK: Ez az államtitkárok kiválasztására nem vonatkozik!

MEDGYES PÉTER: Dehogynem! Azért lettem államtitkár!

HORN GYÖRGY: Azt akartamezzel mondani, hogy a nyelv-nem nyelv szakos rendszer meghirdetése vagy erősítése egy komoly előrelépést jelenthetne. Ezt annak hangsúlyozásával mondanám, hogy abszolút egyetértek azzal - a felsőoktatási szakemberek fognak rám nagyon haragudni -, hogy Magyarországon a nyelvképzés a közoktatásra koncentrált, és a felsőoktatás ebből a szempontból másodlagos. Én a felsőoktatást szakképzésnek tartom, ahol peremfeltétel a nyelvtudás, illetve a többlet-nyelvtudást magánberuházásnak tekinteném.

Fontosnak tartom a hátrányfinanszírozáskiemelését - itt egy hátránykompenzációról van szó, ezt nagyon lényegesnek látom. Azt gondolom, ehhez hozzá kellene rendelni néhány egyéb, a PISA által is felvetett lehetőséget.

Azt is támogatnám, hogy egy hosszabb távú prioritási rendszert hozzá kellene tenni. Azt gondolom, az 500 millió forint valójában kis összeg. Ha projekteket finanszírozunk, az rendszerben van, de hogyha az egész rendszer leíródik, éveken át nem jó. Hogy mennyire nem 500 millió? Ez a plusz egy év önmagában jó pár milliárd. Ez önmagában egy sokmilliárdos összeg: durván százezer gyereknek kétszázezer forint. Csak ez az egy.

Nekem nagyon tetszik a cél is, az eszközök is, meg a mértékletessége is. Köszönöm.

ELNÖK: Én is köszönöm. Három hozzászólásra fogok még lehetőséget adni, utána a zárszóra, mert a következő napirend kezdődik: Nagy Jóska volt, Laci és Vekerdy - most utólag emelkedett fel az Iréné.

DR. VÁGÓ IRÉN: Nem mondtad, hogy zárni fogod!

ELNÖK: Bocsánatot kérek, megpróbáljuk még egy picit túllépni - a vendégektől elnézést kérek, amiért egypár perc késéssel fog rátok sor kerülni. Bólintsatok legalább, hogy elfogadjátok az elnézést... *(Derültség.)* Köszönöm a lelkes egyetértést. *(Nagy József: Próbáltak volna mást mondani!)* Kiforszíroztam belőlük, pedig nem nagyon lehet, mert elég merev népség.

Akkor ki volt?

NAGY JÓZSEF: Két szóval jellemezném az anyagot: ambiciózus és tetszetős. Ebben benne van a negatív ítéletem is. Hosszú tervem volt, de megpróbálok rövidíteni.

Először ahhoz fűznék megjegyzést, hogy most már azért sokat fejlődtünk. Igaz, de minek köszönhetően? Lényegesen megnőtt annak belátása, hogy nagy szükség van a nyelvre, és a szülők alaposan motiválva vannak, ez pedig átáramlik a gyerekekre. Tehát a motivációban történt óriási változás. Ez az egyik ok. A másik ok, hogy aki teheti, különóra jár. Szinte mindenki különóra jár, aki a szebb eredményt eléri. Ezzel nem akarom azt mondani, hogy a harmadik tényezőnek nincsen szerepe, tehát az iskolában is haladunk valamire...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Na, jól van! *(Derültség.)*

HORN GYÖRGY: Ez az örületük, hogy az iskola, az semmi, amit a szülő külön, délután, az igen!

DR. HOFFMANN RÓZSA: Olyan elképesztő véleményetek van az iskoláról...

NAGY JÓZSEF: Kollégák, megszólják azokat, akik a saját kölykükre hivatkoznak: kilenc unokám van, és nagy, sok tapasztalatom van az elméleti izén is túl. Kétségbeejtő a tanárok pedagógiai kultúrája. Motivációs képességeik a nullával egyenlőek. A nyelvet még elég sokan tudják valamilyen szinten, valami kis módszertan is szorult beléjük. De én olyan tanárral is szembesültem az egyik unokámnál, aki fél éven keresztül szavakat diktált, angol szavakat, a gyerekek írták, ahogy tudták, és a következő órára meg kellett tanulni. Ebből állt a nyelvoktatás. Ez igaz!

DR. TRENCSENYI LÁSZLÓ: Ez direkt neked szólt, Jóska! A selejt bosszúja! *(Derültség.)*

HORN GYÖRGY: Ugyanezek a tanárok tanítanak a magániskolákban is. Aki délelőtt ezt csinálja, az délután is!

NAGY JÓZSEF: Azt én nem tudom, de ezt megjegyzem. A többi tanárról is, ha nem is ilyen szörnyű véleményem van...

DR. HOFFMANN RÓZSA: Kik képezték ezeket a tanárokat?

ELNÖK: A szegedi egyetemen...

NAGY JÓZSEF: A szegedi egyetemen a módszertant tanítóknak köszönhető, minden bizonnal.

Én tehát azt akarom mondani, hogy nem a tanárokkal van baj, hanem a módszertani kultúrával: a béka feneké alatt nem tudunk olyan mélyre ásni, hogy azt minősíteni tudjuk - tisztelet a kivételnek! Itt szemben ül velem egy nyelvtanár, akinek ismerem bizonyos munkáit, és ott vannak olyan dolgok, amik működőképesnek látszanak.

Miután lehúztam magunkról a vizes lepedőt, ebből mi következik: hogy a legfontosabb a tanárképzés és -továbbképzés. Ha rám lenne bízva, minden nyelvtanárt átvezetnék egy továbbképzésen. De nem az elméletet magyarázgatva, hanem videón megmutatni azokat a módszereket, amik működnek, és azt rögtön kipróbáltatni velük. A másik módszert, ami szintén működik, végignézni, megvitatni, csinálni velük - azokban a központokban, amiket mondtál, nem a gyerekek kárára.

Van tehát nagyon sok jó módszer, csak azok nem mennek át. Gyakorlatilag nem a kezükben van, nem a szívükben van, hanem esetleg csak hallottak róla, vagy még csak nem is hallottak. Ha nem tudjuk a módszertant gyakorlati képzés formájában működtetni, megszervezni, hiába. Én mindenkinek előírnék egy ilyen tanfolyamot, és egypár év alatt végigmenve oktatnám az egész országot. Egyszerűen tudatlanok. Nem igaz, hogy az a tanár, aki ezt a hülyeséget csinálta... Befejezem!

ELNÖK: Csak ezt ne ragozd!

NAGY JÓZSEF: A továbblépés. Tudom, te mindig azt mondd, hogy ne akarjam továbbképezni a népet, mert ez nem az a fórum. De mindig kitör belőlem a tanár.

HORN GYÖRGY: De mi tanulunk tőled.

NAGY JÓZSEF: Nem tudom, csak várom mindig, hogy mondd, hogy továbbképzést hagyjam abba. Jó, abbahagyom.

Még egy témát érintenek, ez pedig az idő kérdése. (*Közbeszólás: Hát ez az! - Derültség.*) A másik fő probléma az idő - az is, amit én most eltöltök, persze, meg az is, amiről itt már vitatkoztunk. Egy korábbi vita során elmondtam, hogy mi a véleményem arról, hogy két-három nyelvet tanulnak, és nem tudnak semmit - de nem vontam le a következtetést. Most - elnézést, szájba rágva - levonom: egy nyelvet kell megtanítani feltétlenül és jól. Aztán a másodikat már negyed idő alatt megtanulhatja, aki egyet tud. Vagyis én egy nyelvet tennék kötelezővé, és a másodikat szabadon választhatóvá. Az általános iskolában pedig csak egy nyelvet tanítanék, heti öt órában.

Az idő tehát az a probléma, amivel szembenézünk, és én nagyon pártolnám azt, hogy a nulladik évfolyam működjön, amíg ki nem vergődünk a nyelvtanulásnak ebből a szintjéből. Négy-öt év alatt nagy változást lehetne elérni jó tanárokkal, jobban felkészített tanárokkal. Utána, amikor az ország kezében van ez a kultúra, meg lehetne fontolni, hogy hogyan gazdálkodjunk tovább az idővel.

Sajnos, nincs több időm, elhasználtam, átadom másnak a szót.

DR. BREZSNYÁNSZKY LÁSZLÓ: Szeretném ott folytatni, ahol Nagy József professzor úr abbahagyta: szerintem is egy nyelvet nagyon meg kell tanulni - például az anyanyelvet. Ezzel azt a tendenciát szeretném erőltetni és hozzátenni, hogy hasonlóan ambiciózus és tetszetős programokra volna szükség ahhoz, hogy az a bizonyos kulturális alapkészség-fejlesztés megtörténjék, amelyre aztán idegen nyelvet is építhetünk. Én arra biztatnám részben a NAT-bizottságiakat, és mindenki mást, hogy fogjanak össze ezzel a nagyon konstruktív idegen nyelvi programmal, mert valószínű, hogy magában nem fog menni. Egyik ülésünkön azon panaszkodunk, hogy tizenéves korukban írni, olvasni, számolni nem tudnak, akkor miért tudnának angolul. Én tehát azt gondolom, javasoljuk azt, hogy ez a pályázat és az idegen nyelvi készségfejlesztés ne konkurenciaként jelenjék meg az anyanyelvi és ahhoz tartozó kommunikációs stb. készségek fejlesztése mellett, hanem szoros érdekszövetségben.

Erényeket nem kívánok felsorolni, hiszen alapvetően egyetértek: valóban konstruktív elképzelésnek, tervnek, sőt, nagyon operatív tervnek látom. Egyet hozzátennék a méltatásokhoz: kísérletet tesz arra, hogy ne pusztán nyelvtanítási problémaként kezelje, például az előbb említetteken túl, az iskola egészére próbálja az idegen nyelv használatának a szempontját, vagy a pedagógusoknak a nem nyelvtanár részét megszólítja stb. Nagyon fontosnak tartom, és azt gondolom, ez megint nagyon konstruktív megközelítése a dolognak.

Természetesen most jönnek a „de” című rövid megjegyzések:

Többen említették, hogy az 500 millió forint nem túlságosan sok. Valóban így van. A Pénzügyminisztérium talán még nem tudja, hogy ez többletköltségekkel fog járni, de a szülők már biztosan tudják.

A nulladik évfolyam külön költségeihez én mindenképpen hozzászámítanám azt, hogy ez azért szelektálni fogja a diáktársadalmat is a szociális háttere miatt. A tizenharmadik tanulmányi év megfinanszírozása egy masszív családi kiadást jelent. Valószínűleg nem ott fog gyümölcsözni, ahol az esélykiegyenlítés leginkább szükséges lenne.

Valószínűleg mégis csak többről van szó, mint 500 millió forintról, ha jól olvastam ezt a körbeadott pályázatot, hiszen itt 35 ezer forintos részvételi díjak is vannak. Ez tehát több, mint félmilliárd forint, amit megmozgathat ez a pályázati rendszer.

Végül ahhoz a vitához, hogy a felsőoktatás mit tud hozzátenni. Nekem kicsivel jobb tapasztalataim vannak, a képesítő vizsgán idegennyelv-szakos tanárjelöltekkel és módszertanosokkal együtt ülve más dolgokban is. Azt hiszem, hogy az angol, amerikai - vagy mondjuk így: nyugati - nyelvek módszertani kultúrájához hozzátenném: nem bánnam, hogyha a bölcsész szakmódszertanokat ugyanezzel a felszereltséggel, ugyanezzel a komolysággal művelnék. Azt hiszem, hogy a nyelvtanárképzés módszertanilag többet kiharcolt magának, mint amennyit esetleg a többi, tradicionális tárgynál a szakma elfogadott.

Ehhez kapcsolódik egy olyan javaslatom, amivel ebben a kétféle célkitűzésben találkozhatnának. Ahol ez minőségileg érdemes és szervezetenként lehetséges - Rózsa hozzászólására is reflektálva -, tehát ahol van kiépült, állandó mentortanár-hálózata a tanárképzésnek, azt gondolom, egy megcélzott csoportja lehetne a szövetségeseknek, a multiplikátor képzésnek egy nagyon bázisa lehetne. Több minőségben találkozunk a diákokkal, főiskolásokkal, egyetemistákkal és az iskolában tanulókkal is, ahol az ő ilyen módon felfrissített kultúrájuk valószínűleg jobban kamatozna, mintha egy iskola magányosan delegál egy-egy nyelvtanárt, és úgy próbálkozik. Ez nem kizárólagos, messze nem kizárólagos, de nagyon jó hídfőállása lehetne ennek a programnak. Azért mondom, mert az szokott történni, hogy valamiféle igazságossági szempontok miatt az úgynevezett kiemelt iskolákat nem mindig preferálják a pályázat elbírálói. Talán érdemes lenne ilyen módon figyelembe venni, hogy itt talán többszörös hozadékkal járhatna, mint egy „zöldmezős beruházás”. Köszönöm szépen.

DR. VEKERDY TAMÁS: Csak részmozzanatok szeretnék kiemelni, ami már előbukkant Rózsa hozzászólásában és a körbeadott anyagban is, de laikus módon én úgy érzem, sokkal nagyobb jelentősége volna, mint amit kapott. Ez pedig az, hogy a leendő tanárok töltenek-e idegen nyelvi környezetben tetemesebb időt: fél évet, egy évet. Az embernek külföldön az a benyomása, hogy az iskolások hat-nyolc iskolai év elvégzése után nemcsak azért tudnak egy idegen nyelven beszélni, mert nem finnugorról tanulnak indoeurópaira, hanem indoeurópairól, hanem azért is, mert a tanáraik beszélnek. Folyékonyan, hétköznapi szinten, tehát nem irodalmat, nem nyelvtant tanítanak, hanem beszélnek azt az idegen nyelvet. Azért beszélnek, mert fél-egy évet eltöltöttek abban a nyelvi közegben, amelyet tanítanak. Röviden az a kérdésem, hogy egy ilyen tetemes vagy csekély összegből - ezt nem tudom megítélni - nem volna-e értelmes, vagy a jövő tervezésében egy nagyobb összeget szánni a programnak erre a részére, hogy a leendő tanárok, a nyugat-európai mintának megfelelően, abban a nyelvi közegben minimálisan fél, de inkább egy évet töltsenek el, amelyet tanítani fognak. Az embernek az az érzése, hogy a gyerekek azért nem beszélnek ezeken az idegen nyelveken - még

akkor sem, ha vizsgáznak belőlük, hiszen ez két dolog -, mert a tanáraiknál sem áll ez olyan könnyen.

ELNÖK: Nagyon köszönöm. Irén?

LISKÓ ILONA: Nekem már csak fél percem maradt. Azt gondolom, hogy ez egy egészen kiváló, globális nyelvtudás-fejlesztési stratégia. Kérdezem, hogy szerepel-e a tervek között a közoktatásra vonatkozóan részletesebb fejlesztési stratégia. Projektpénzekről lévén szó, jól definiált kis részterületeket lehet ezekkel a pénzekkel megoldani: régi adósságokat, a kéttannyelvű iskoláktanész-köz-ellátását, szaknyelvtanácsadót stb. Azt gondolom, mindannyian tudjuk: amíg az általános iskolában olyan szintű nyelvtanítás folyik, hogy gyakorlatilag - kimondva-kimondatlanul - ez az anyag is úgy tekinti a helyzetet, hogy a középiskolában nulláról indul a nyelvtanítás, és ide próbál pénzeket pumpálni, hogy ezen a helyzeten változtatni lehessen, addig, azt hiszem, ez nem fogja megoldani a közoktatásból kikerülő tanulók idegennyelv-ismeretét. Ez lenne az egyik: ez egy kérdés.

A másik az idő. Nagy professzor úrral ellentétben én azt gondolom, hogy nem idő kérdése. Minden olyan dolog, ami idővel van megoldva - még több idő, még több idegennyelv-óra -, akár ebben a koncepcióban, akár a közoktatási törvény jelenlegi tervezetében, azt gondolom, hogy hibás lépés. Nem tudom, mikor rugaszkodunk neki, hogy egyszer megnézzük, az alapfok és a középfok között milyen egymásra épülés van a nyelvtanulás tekintetében; mikor rugaszkodunk neki annak a kérdésnek, hogy tudnak-e középfokon a tanulók tudásszintjéhez igazított, differenciált nyelvtanítást folytatni, hogy ne nulláról induljanak, hanem mindenki a fejlettségi szintjének megfelelően fejlődhesen. Mikor szánja rá magát a minisztérium, hogy ezt az egész két tanítási nyelvű hálózatnak - ahol a középiskolákban sok nagy érték halmozódott fel, de egészen horrorisztikus történetek vannak az általános iskolai képzésről - a minőségbiztosítása ügyében valamiféle lépéseket tegyünk? Mindannak, ami kifejezetten az egész programból a közoktatást érintheti, mikor rugaszkodunk neki?

A másik: szeretném, hogyha nem kerülnénk meg, hiszen nem hiszem, hogy attól bárkinek jobb lesz a nyelvtudása, hogy lehetőségektől fosztunk meg másokat. Attól nem fogják többen az első idegen nyelvet beszélni, ha mások nem kapnak lehetőséget a második idegen nyelv oktatására. Hihetetlen visszaesés van a második idegen nyelvben letett nyelvvizsgák számában, azon egyszerű intézkedés eredményeképpen, hogy a felvételin csak egy nyelvvizsga eredménye számít. Nem hiszem, hogy összeomlana a felsőoktatás, vagy bárkinek ebből olyan nagy hátránya származna, hogy aki ezért megdolgozott, tanult, befektetett éveket, kapna plusz három pontot. Ma már nem teszik le a második idegen nyelvtől a nyelvvizsgát a középiskolás gyerekek.

ELNÖK: Köszönöm. Államtitkár úr?

MEDGYES PÉTER: Köszönöm szépen a nagyon sokrétű észrevételeket. Én arra gondoltam, hogy ha van tíz percem, megpróbálok legalább a leglényegesebb pontokra reagálni, hogyha valakinek egyénileg is tudok esetleg választ adni, ami nem férne bele ebbe a tíz percbe, bármikor szívesen állok rendelkezésükre.

Először is köszönjük szépen az egész munkacsoport nevében a sok dicsérő szót. Ránk fér, mert időnként kedvünk kicsit alábbhagy, mert olyan nagy horderejű, olyan hatalmas méretű vállalkozásról van szó, hogy nem úgy néz ki, mintha nagyon bírnánk mindig lelkileg különféle terheket. Kiemelek néhány alapvető gondolatot abból, ami nyilván önöket is mozgatja.

Az egyik az volt, hogy milyen stratégiát akarunk létrehozni. Egy olyan stratégiát, ahol sarkítottan fogalmazunk, és valóban, a bizottság azt a véleményét próbálja írásban rögzíteni, ami annak a bizottságnak a véleménye, és akkor azt mondjuk, hogy ez egy markáns vélemény lesz, és valószínűleg jobbról-balról kapjuk majd a pofonokat? Ez az egyik lehetőség. A másik pedig, ami a rendszerváltás óta nagyon divatos szavá vált: a konszenzuskeresés, hogy megpróbálunk

mindenkinek a kedvében járni, ami valószínűleg lehetetlen vállalkozás, hiszen az itt ülők sem mind értenek egyet egymással, a nyelvtanárok sem értenek egyet egymással, és egyáltalán, úgy általában véve senki nem ért egyet senkivel. Tehát úgy gondolom, ez az egész stratégia valamiféle öszvére ennek a két alternatívának. Igyekeztünk azért figyelni a különböző lényeges véleményekre, másrészt mégis megpróbáltunk markánsan fogalmazni.

Hadd emeljek ki egy dolgot ezek közül, ami az angol kontra többi idegen nyelvet illeti. Fölvetődik az emberben, hogy az angol világnyelvvé vált, és teljesen uralja a terepet - Magyarországon még sokkal kevésbé egyébként, mint az összes többi országban. Az már túlhaladott dolog, hogy az általános iskolában a német volna a vezető, mert a 2001-2002-es tanévben - csak úgy mondom - 337 ezer gyerek tanult az általános iskolában angolul, szemben a 260 ezer németül tanulóval. A német visszaesése két év alatt egész egyszerűen drámai: 350 ezerről 260 ezerre csökkent két év alatt a németül tanulók száma. Ez mutatja azt, hogy az angol tényleg rettenetes mértékben fejlődik. A kérdés, hogy ezt a fejlődést még jobban meg kell-e nekünk nyomni minisztériumi lehetőségeinkkel. Ez megoldhatatlan vita, mert vannak olyanok, én tudom, az itt ülők körében is, akik azt mondják, hogy nyíltan be kell vallani, hogy az angol a kötelező, punktum. Aztán, ha netán jut még idő valami más nyelvre, ám tanulja a gyerek. Ez az egyik nagyon sarkos vélemény. A másik vélemény pedig az, hogy virágozzék száz virág, minden nyelvnek meg kell adni a lehetőséget, a minisztérium inkább adja meg a kis nyelveknek a lehetőséget - itt van rögtön az Élesztő programunk -, és igenis, szükség van arra is, hogy észtl tudjanak gyerekek, és hogy burundi nyelven is tudjanak a gyerekek. E két véglet között megtalálni a harmóniát borzasztóan nehéz.

Az egész stratégiánkban egyébként egyetlen mondat van, ami az angol nyelvet egyáltalán - ez most képzavar - kinyeríti a száján. Ez az egyetlen mondat úgy hangzik, hogy lehetővé kell tenni minden gyerek számára, hogy 18 éves koráig az angol nyelvet tanulhassa. Meg kell mondanom, megjelent nálam a német, a francia, az olasz nagykövet, és tiltakoztak ez ellen az egy mondat ellen, mondván, hogy ezzel tulajdonképpen az angolt kvázi kötelező nyelvvé tesszük. Én úgy gondolom egyébként, hogy még csak kvázi sem tesszük ezzel kötelezővé az angolt, csak kimondjuk azt, ami nagyon-nagyon sok ember, szülő és mások lelkében megfogalmazódik: ha én a gyerekemnek jót akarok tenni, akkor képtelenség, hogy 18 éves koráig ne találkozzék az angol nyelvvel. Egy 2000. évi statisztikát mondok: az Európában megrendezett tudományos konferenciák 97 százaléka angolul, csak angolul, vagy angolul és még egy nyelven folyik. *(Dr. Báthory Zoltán: És ezt angolul mondták a nagykövetek?)* Természetesen mindegyik nagykövet tud angolul.

Annak ellenére, hogy angoltanár vagyok, meg orosztanár, mellesleg - az orosz 0,4 százalék tanulja az országban, ami nevetségesen alacsony szám, és fölháborító, legalábbis véleményem szerint. *(Liskó Ilona: Annak is a fele cigány.)* Lehet.

Ugyanakkor hozzáteszem, hogy harmincegy országból tizenhatban kimondták, hogy az angol kötelező nyelv, és ebből nyolcban csak az angol a kötelező, a többi nem. Egyfelől tehát az Európai Unió sugallja ezt a „politically correct” dolgot, hogy mindenki egyforma, másfelől azért ők maguk a saját oktatási rendszerükben - mert ez nemzeti ügy - az angolt kötelezővé teszik.

Ennek ellenére én nem tenném kötelezővé - megyek előre, mert már csak öt percem van hátra -, de ez egy alapszabály.

A második a pénzügyek kérdése. Nem 500 millió forintról van szó, természetesen, hanem több pénzről. 500 milliót az OM a költségvetéséből kiharapott, de erre mindenféle egyéb források is vannak. Sári Lajos volt kedves itthagyni nekem egy papírt, hogy ők 260 millió forinttal külön a szakiskolai programot megtámogatják az idén. Ez nem a stratégia költségvetésében van, hanem külön. Vannak nyári táboroztatások a közoktatási költségvetésből. Ez az egyik része a dolognak, tehát több pénzről van szó.

Másrészt pedig azt reméljük, hogy amikor az Európai Unióba belépünk - ha belépünk, hiszen népszavazás lesz -, onnan kezdve az uniós strukturális alapokból további, mégpedig tetemes forrásokhoz juthatunk. Arról van szó, hogy Magyarország a nemzeti fejlesztési tervében

az idegen nyelvet prioritásként kezeli, tehát beletette a nemzeti fejlesztési tervbe. Általában úgy adódik össze az összeg, hogy az Európai Unió kétharmadot ad, a magyar költségvetés egyharmadot. Tehát ha még ennél a félmilliárd forintnál tartunk is, akkor is, ez 2004-2005-től másfél milliárdra növekszik. De ez is semmi, ha úgy vesszük, és ennél is sokkal több pénzre lenne szükség.

A NAT-tal harmonizáljon. Teljesen egyetértek. Meg fogom kérni a kollégáimat, hogy a NAT-bizottsággal vegyék fel a kapcsolatot, és próbáljanak ebben az ügyben valamit előrelépni.

A nemzetiségi nyelvek. Mi itt kifejezetten az idegennyelv-oktatás stratégiájáról beszélünk. Itt két dolog vetődik föl. Egyrészt, hogy mi van a többi nyelvvel, ami második nyelv Magyarországon? Mi történik az olyan nyelvekkel, amelyek úgymond holt nyelvek - bár a latint sokan beszélik mindmáig, úgyszólván nem tudom, mennyiben holt vagy nem, de, persze, holt, meg az ógörög, az eszperantó... Vannak itt eszperantisták? Isten őrizz, hogy valamit mondjak, mert ők keresztre feszítik az embert, ha egy rossz szót mond.

Ezen kívül, ami ennél sokkal fontosabb: a magyar nyelv. Mi nem akartuk belevonni az anyanyelvet ebbe az egészbe, mert akkor be kellett volna vonni egy csomó anyanyelvi szakértőt, amire egész egyszerűen nem volt időnk meg energiánk. Vitathatatlan tény, hogy az anyanyelv tanulása, meg az idegen nyelv tanulása egymást erősítő folyamatok. Ha valaki idegen nyelveket tanul, akkor jobban fog tudni magyarul, és fordítva, minél szofisztikáltabb valaki az anyanyelvén, nyilván annál könnyebben tanul idegen nyelveket is.

Egy-két dolgot még kiemelnék.

A 97/111-es rendelet az egyik, csak azért, mert itt most nem írásban, nem csak minisztériumi szinten gondolkodom. Megmondom őszintén, hogy a 97/111-es rendelet véleményem szerint borzalmas hatású, mert sajnos a pedagógia és pszichológia nem gyakorlati szakemberei, hanem elméleti szakemberei határozták meg a maguk számára, hogy mit kell majd tanulni ahhoz, hogy valaki tanár legyen. Persze, minden tiszteletem az elméleté - valahol én is elméleti szakember is vagyok -, ugyanakkor, ha valaki Tessedik Sámuelről többet fog tudni, sajnos, ettől még egyáltalán nem lesz jobb tanár. Nagyon távoli az elmélet és a gyakorlat között a kapcsolat.

Talán még annyit mondanék, hogy az idegennyelv-tanítás, illetve a tudás szintje Magyarországon rettenetes mértékben fejlődött az elmúlt tizenöt évben. Efelől kétségem nincs. Egyetértek abban Nagy professzor úrral abban, hogy ez nem elsősorban annak tulajdonítható, hogy a tanárok jobbak lettek, hanem annak, hogy a szülők és mindenki hihetetlen erővel nyomást gyakorol a gyerekekre, pénzt áldoz a gyerekek idegennyelv-tanulására. Ugyanakkor el kell mondanom az idegennyelv-szakos tanárok védelmében azt, hogy iránymutató az a módszertan, ahogy az idegen nyelveket tanítják Magyarországon, még akkor is, hogyha tudjuk, hogy nagyon sok rossz nyelvtanár van. Főleg az angol nyelv tanításának módszertana nagyon sok más tantárgyra, mindenekelőtt a többi idegen nyelv módszertanára, hihetetlenül hatott.

A tanárképzést, tanártovábbképzést magam is a legfontosabb területnek tartom, ugyanakkor hozzáteszem, hogy az idegen nyelvek tanárképzését vagy tanártovábbképzését sajnos nem lehet kiemelni az egész rendszerből. Én nagyon örülnék, hogyha lenne külön idegen nyelvi tanárképzés, teljesen másképpen, mint ahogy az zajlik a többi tantárgyban, a továbbképzésről nem is beszélve. Lehetetlen állapotok uralkodnak.

Nagyon jó lenne, hogyha kiküldenénk a tanár szakos hallgatóinkat külföldre, hosszabb időre, csak az a baj - és ezt Vekerdy tanár úrnak mondom -, hogy kiküldenénk, aztán nagy részük mégsem lesz tanár. Akkor pedig beléjük öltünk egy csomó pénzt. Hogyan tudjuk őket mégis a pályán tartani? Nagyon drága mulatság. Egyébként a programunkban van egy ilyen elem: a nyelvtanár-asszisztensi program keretében.

Talán az utolsó dolog, hogy újra kell gondolni mindent. Én úgy gondolom, igen, itt egy folyamatról van szó. Ez a stratégia nincs kőbe vésve, évről évre változni fog főbb vonalaiban, és főleg a projekteket tekintve. A 2003-as év kísérleti év olyan vonatkozásban, hogy meglátjuk, mi az, ami működik, mi az, ami működhetne jobban, mi az, amit meg kell szüntetnünk. 2004-re

elképzelhetően egy nagyon-nagyon sok szempontból megváltozott stratégia mentén próbáljuk előretolni az idegennyelv-oktatás szekerét.

Nem tudtam mindenkinek minden kérdésére válaszolni, nem engedi elnök úr, hogy többet beszéljek, úgyhogy köszönöm szépen.

ELNÖK: Én is nagyon szépen köszönöm. Hálátlan szerep ez, amibe én itt belekényszerülök, de rendkívül zsúfolt volt a mai napirend - és, ahogy látjuk előre, a következő ülés se lesz könnyebb.

Elnézést kérek a vendégektől, ugyanakkor kérem a kollégákat, hogy bár az időt túl fogjuk lépni, legyenek belátással és tisztelettel a vendégek iránt, és ne szaladjunk el négy órakor. Akinek el kell mennie, természetesen nem óhajtom morálisan kínos helyzetbe hozni, de elég nagy feladatokat kellett megoldanunk.

Kérem szépen Horn György urat, hogy mint előadó jelenjék meg, egyúttal kérem, hogy fáradjatok ide, Pósfai úr és Pála Károly.

MEDGYES PÉTER: Még egyszer köszönöm szépen a meghívást, az észrevételeket. További jó munkát kívánok!

ELNÖK: Pósfai Péter!

PÓSFAI PÉTER: Elnézést kérek elnök úrtól és a Tanács tisztelt tagjaitól: azért nem bólintottam az elején, amikor noszogattott bennünket, mert négy órakor muszáj elmennem egy tévés szereplés miatt. Pála Károly itt lesz, én addig itt hátul maradnék.

ELNÖK: Horn Gyuri!

HORN GYÖRGY: Csak azt gondoltam, átköltözhetnénk egy kisebb terembe...

ELNÖK: A lelkiismeretünket némileg könnyíti, hogy a mi bizottságunk szakemberei már megvitatták, és ez egy tájékoztató jellegű beszámoló, amit mi kapunk. Én hajlandó vagyok elfogadni, ha azt indítványozod, Gyuri, hogy ezt tegyük odébb. Az OKÉV működéséhez, ami miatt ennek ide kellett kerülni, az érdemi választ úgysem ez a bizottság adja meg, hanem az a bizottság adta meg, amelyik az OKNT megbízásából ebben az ügyben illetékes volt nyilatkozni. Tehát nem hátráltatunk, csak már nagyon szerettük volna tudni, hogy miről van szó.

HORN GYÖRGY: Nyolcan vagyunk itt a huszonháromból, miközben azért minden ülésen - Ica szerint egyre bővülő körben... *(Közbeszólások, rövid párbeszéd a távozni készülő tagokkal.)*

Azt gondolom, hogy a formális teljesítés miatt én hajlanék arra, hogy ezt ne most beszéljük meg általában. Az az előterjesztés, amit mindenki megkapott, az érettségi napirenden lesz a következő ülésen. Én azért kértem, hogy az előterjesztés egy kicsit tágabban merülhessen föl, hogy néhány alapelvet legalább az összegzés címszó alatt fölvehessenek, túl az egyedi tárgyak akkreditációján. Azért mégis belefognék, csak akkor március 13-án újra el kell mondani.

ELNÖK: És újra meg fogjuk hívni vendégeinket - ezennel megteszem szóban, és kérem Zsuzsát, ne feledje írásban megismételni, hogy úgy döntöttünk, akkor fogjuk az egész kétszintű érettségi problematikáját tartalmi szabályozási szempontból áttekinteni.

HORN GYÖRGY: Az Országos Érettségi- és Vizsgabizottság az elmúlt OKNT-ülés óta kétszer ülésezett. Nagyon sürgető és érdemi feladat van a 2005-ös érettségi bevezetésével kapcsolatos feladatoknál. Azt tapasztaltuk, láttuk - nem mondom, hogy megnyugodva, mert

nem tudjuk, hogy megnyugodhatunk-e -, hogy az államigazgatási eljárás, a KÁOKSZI, tehát a szakma nagy erőfeszítéssel, intenzíven, nagy ütemben, több mint 150 ember bevonásával dolgozik a 2005-ös érettségi tavaly közzétett negyvenöt érettségi tárgyának csökkentésén, és az eljárás megvalósításán.

Elkészült egy részletes próbaérettségi folyamat, meghallgattuk az ezzel kapcsolatos tájékoztatókat. Úgy tűnik, hogy egy kettős korrekciós rendszer alakult ki, amit tudomásul vett a bizottság, hogy idén és jövőre a harmadikosoknak szól.

A felsőoktatással való tárgyalás szakcsoportonként megtörtént. Sipos államtitkár úr, aki részt vett a második ülésen, erről tájékoztattott minket, illetve Bakos főosztályvezető úr, aki a tárgyalásokon az OM-et képviselte. Úgy tűnik, a felsőoktatás az emelt szintre általában nem tart igényt: a felsőoktatási intézmények mintegy 80 százaléka nem tart rá igényt. Ami ehhez az én kommentárom, hogy az „általában nem tart igényt a 80 százalék”, azt is jelenti, hogy 20 százalék igényt tart a kétszintű érettségire. Ez azt jelenti, hogy tíz gyerekből kettőnek kell emelt szinten érettségizni, ami azt jelenti, hogy 20 ezer gyerek.

DR. SZABADOS LAJOS: És abból mennyi nem fogadja ezt el, mert még szűrni kell? emelt szintű érettségivel megy, de annyival többen jelentkeznek, hogy még szűrni kell.

HORN GYÖRGY: Nincs ilyen. Világos és egyértelmű tájékoztatást kaptunk, és az érettségi bizottság el is fogadta, hogy 2005-re a közoktatási törvény általunk most már ismert módosításával együtt egyrészt sztetenderd, egységes érettségi lesz Magyarországon. Ez azt jelenti, hogy az ország összes középiskolájában ugyanazokkal a követelményekkel fognak érettségizni a gyerekek.

A felsőoktatási intézmények 2003 tavaszán, április közepéig, szakcsoportonként közzéteszik azt a bemeneti kritériumot, amelyet az adott szakcsoport elvár. Amennyiben ezt nem tenné - úgy tudjuk, hogy teszi, úgyhogy ehhez nem tennék hozzá semmit. Úgy tűnik, hogy a szakcsoportok elsősorban többsége csak középszintet vár, és a középszint alapján rangsorol.

A harmadik, hogy felvételi mint olyan, kizárólag a Testnevelési Egyetemen és a művészeti pályák gyűjtőfogalomban lehetséges, minden más felsőoktatási intézménynek megtiltja a törvény.

A következő elem, hogy az érettségi kimeneti követelmény, nem bemeneti követelmény, azaz azt követelheti meg mind a középszint, mind az emelt szint, amit ez év tavaszáig, illetve február 28-áig első menetben, ezt követően, az OKNT egyetértésével ez év tavaszáig követelményként az Oktatási Minisztérium rendeletben meghatároz. Ebben abszolút egyetértés van.

Dilemmák a következők voltak - nyilván egy csomó minden előkerült.

Az egyik dilemma az volt, hogy a szakcsoportok nagy hányada plusz pontokkal honorál. Ezt végülis elfogadtuk, ez a pluszpontrendszer megmarad az idegen nyelv vizsgáért - 2005-ben még van joguk a gyerekeknek a nyelvvizsgát érettségiként elfogadtatni, utána már csak az érettségi minősül nyelvvizsgának.

Felmerült nagyon komolyan, hogy meg kell oldani - és hosszú vita után a KÁOKSZI vezetője, Lukács Judit is elfogadta -, össze kell kapcsolni valami módon az emelt szintű érettségi és a középszintű érettségi teljesítését, tehát le kell fordítani egyiket a másikra. Lesznek olyan gyerekek, akik különböző felsőoktatási intézménybe jelentkezvén, tőlük az egyik az emelt szintet várja el, a másik a középszintet, tehát a kettőt valamilyen módon, technológiailag legalábbis össze kell hozni.

Megállapodás jött létre abban, hogy az öt fokozatú osztályzat általában nem alkalmas ilyen fajta rangsorképző rendszerre, tehát valamilyen százalékos normarendszer kialakítása szükséges. Ezt a KÁOKSZI vezetője, illetve a bizottság ott lévő tagjai is elfogadták.

Nagyon sokszor vannak kommunikációs problémák. Nagyon viharos vita után úgy tűnik, hogy alapszabályokban tulajdonképpen egyetértés volt. Abban is, hogy úgy tűnik, az emelt szint teljesen felesleges. Nagy József professzor úr is részt vett a vitában, anyagot is tett mellé.

Az megint egy közös megállapodás volt, hogy ezzel párhuzamosan, sürgősen és azonnal el kell kezdeni az egész érettségi rendszerének valamilyen újragondolását. Fölmerült az a változat, javaslat, hogy ne tárgyakénti, hanem bár tárgyakban megjelenő, de egységes érettségi eredmény, teljesítmény alapján rangsorolja az összes gyereket, és a jelentkezésétől függően kerüljön mindenki oda, ahová ő a saját rangsora alapján lépni akar. En úgy láttam, hogy az OKNT tagjai - Rózsa is, Gyuri is, én is - erősen preferáltuk, hogy ez nagyon jó lenne. Szakmailag nem volt tehát közöttünk ebben vita, ugyanakkor úgy tűnt, hogy ez most nem reális alternatíva a jelenlegi fázisban, mindenestre azt elfogadták, hogy ezzel foglalkoznunk kell.

Vita volt a plusz tárgyakról. Arról van szó, hogy van négy kötelező tárgy és az ötödik, amit mindenki választhat. A vita azon volt, hogy az ötödik tárgyra vonatkozóan milyen előírások szükségesek. Végül abban állapodtunk meg, hogy az érettségit fogjuk javasolni mindenhová, ahol az van, hogy középszint vagy emelt szint.

Azért nem írtam le csak ezt határozati javaslatban, mert a vitáról nem volt döntés, hanem két héten belül kétszer egymás után nagyon éles, nagyon hosszú, de szerintem igen tartalmas beszélgetés alakult ki a bizottságban.

Abban állapodtunk meg, hogy március 6-án megkapjuk a kész anyagot, illetve február 28-án lesz kész. Arról kaptunk tájékoztatást, hogy minden követelményt csökkentő bizottságban részt vesznek delegálással a nagy szakmai szervezetek képviselői. Úgy tűnik, hogy a TörténelemtanárokEgyletét kivéve - amelyik elhárította az ebben való részvételt, nem vállalván egyáltalán felelősséget ebben a dologban -, szakmai szervezetek is benne vannak az érettségi követelmények csökkentésében. Úgy tűnik, hogy együtt történik a kerettantervi csökkentés az érettségi követelményének csökkentésével, legalábbis erre előzetes garanciákat kaptunk.

Körülbelül ez volt az érettségi akkreditáción kívül az, amiről a jegyzőkönyvet és a jelenlévőket tájékoztatni tudom. Azt gondolom, hogy ez egy nagyon érdekes állapot, mert el is fogadtuk, hogy van, meg vitatjuk is, hogy legyen. Van egy ilyen felemás helyzet.

Magánvéleményként azt szerettem volna elmondani, hogy én arra kérem az összes OKNT-tagot, mindenkit arra kérek - ezt már máshol is elmondtam -, hogy ha lehet, talán erősítené az egyetértést, ha nem kétszintű érettségiről beszélünk a továbbiakban, hanem sztenderd érettségiről beszélünk, vagy kimeneti vizsgáról beszélünk a továbbiakban, aminek egy hat éve rögzített eleme miatt van egy olyan eleme, hogy ez most kétszintű. Szakmailag úgy tűnik, hogy az a része a leginkább vitatott. Sem a sztenderdizációt, sem a kimeneti kontrollt, sem azt, hogy a felvételi helyén van, nem vitatta a szakmában, az én környezetemben - sem az érettségi bizottságban, sem máshol - senki. Ha pedig ez így van, akkor jó lenne, ha ebben legalább az OKNT egyetértene.

Végül nagyon röviden: megkaptuk az OKÉV-től a nagyon részletes és pontos eljárási szabályt arra vonatkozóan, hogy az ötödik tárgyak közé nem államilag létrehozott helyi érettségi követelményeket hogyan lehet általános érettségi követelménnyé tenni. Itt volt egy komoly kommunikációs zavar. Én ezt a javaslatot legalább két hete elküldtem, Péternek is elküldtem, de valahogy ő nem kapta meg. Abban maradtunk korábban, hogy ezt beledolgozzák az anyagba, de néhány nappal ezelőtt derült ki, hogy nem kapták meg ezt a 10 pontos határozatot. Úgy derült ki, hogy én megkaptam az OKNT meghívóját, és abban benne volt az előterjesztés, és nem volt benne a 10 pontos anyag. Kiderült, hogy benne volt, csak én nem kaptam meg.

Most itt vagyunk. Ezt a határozatot egyhangú döntéssel hozta az OKNT. Köszönöm szépen.

ELNÖK: Karcsi, hogy látod a világot?

DR. PÁLA KÁROLY: Rózsaszínben.

Köszönöm, hogy napirendre tűztétek az anyagunkat. Hadd kezdjem rögtön azzal, hogy az az eljárásrend, illetve ahhoz kapcsolódó, az érettségi akkreditációs bizottság működését meghatározó belső szabályrendszer, illetve az érdemi szakértői munkát egyrészt irányító, másrészt nagyon pontosan, lépésről lépésre meghatározó adatlapsorozat, amely ennek a

csomagnak a három legfőbb eleme - most egyéb kísérő adatlapokat nem akarok említeni -, amelyről Horn György pozitív jelzőket mondott az imént, az a mi munkánk végterméke. Az alapanyaga 90 százalékban az, amit egy előkészítő bizottságtól kaptunk, és ez a nagyon gazdag anyag sok-sok egyszerűsítésen keresztülmenvén kapta meg ezt a végső formát. Az előkészítő bizottság munkáját jelentős részben Hoffmann Rózsa tevékenységének köszönheti, amit ezúttal hadd köszönjek meg.

Ami a kommunikációs zavart illeti, valóban fogalmam sincs, hogy miért pattant vissza ez e-mail, illetve a postai úton feladott anyag. Nem látok ebben különösebb problémát egyébként, mert ilyen szempontból nem vagyunk elkésve. Ezeket a javaslatokat végiggondoltuk, megbeszéltük. Természetesen lehet ezekkel vitatkozni, bár sok értelme nincs, hiszen teljesen ésszerű javaslatokról van szó. Azt hiszem, a korábbi anyagunkban benne volt, kikerült, mi úgy fogjuk fel, hogy az eredeti előterjesztés megfogalmazói ezeket a gondolatokat fontosnak tartják. Ilyenekre gondolok, hogy két szakértői vélemény jelenjék meg a beadott anyagokban, az akkreditációra bekértdokumentáció ne legyen ennyire túlduzasztott, például ne kelljen teljes pedagógiai programokat, helyi tanterveket adni, hanem az ésszerűség keretein belül.

Nem tudom, mi a dolog menetrendje a továbbiakban. Természetesen nagyon rövid úton be tudjuk dolgozni ezeket a javaslatokat az eljárásrendbe, amit el akarunk fogadni. A dolog lényege, hogy február 15-ével gyakorlatilag lezárul az akkreditációra ebben az évben benyújtható anyagok benyújtásának időszaka, lejár a határidő, és el kell kezdeni működni a bizottságnak. Magyarul, hogyha ez az akkreditációs eljárásrend és a bizottság működése ebben a formában elfogadhatónak találhatik - a módosítások, kiegészítések beépítésével -, akkor el fogunk kezdeni dolgozni, feltéve, hogy a bizottság tagjaiként jelölt, illetve általunk felkért szakemberektől megkapjuk a pozitív visszajelzést, amelyet Hoffmann Rózsától megkaptunk, és köszönjük szépen. Gyuri, tőled nem kaptunk.

HORN GYÖRGY: Ugyanott jeleztem.

DR. PÁLA KÁROLY: Természetesen a további tagok felkérésére ebben a pillanatban lépéseket teszünk. Az NSZI-től kaptunk javaslatot, a KÁOKSZI-tól nem.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Még egy dologgal kiegészíteném: véletlenül maradt ki, Gyuri, vagy van valami oka?

Hogyha valaki figyelmesen elolvassa ezt a javaslatot, akkor a 2. és a 3. pontja azt feltételezi, hogy a 100-as rendeletet módosítani kell. Mi egyetértően úgy foglaltunk állást, hogy az akkreditációnak az a kettős szintje, amit a rendelet pillanatnyilag előír, nem jó, mert egy házi érettségit és egy központi érettségit helyez kilátásba. Mi pedig arra az álláspontra helyezkedtünk - és erről szól a 3. pont -, hogy az érettségi állami, egységes, központi vizsga, függetlenül attól, hogy akkreditált tantárgyból vagy központi követelményekből folyik. Tehát az akkreditáció önmagában egy központi követelményt kell hogy jelentsen. A 100-as rendelet nem erről szól. Azt hiszem, nincs ilyenben egyetértési jogunk, de ha az OKNT ezt az álláspontot - amelyben, ismétlem, a hatfős Országos Érettségi- és Vizsgabizottság teljes mértékben egyetértett - nem támogatja, akkor talán segítene ezen az ügyön.

HORN GYÖRGY: Az a lényeg, hogy a tervezet általában megfelel, egyet is értünk, de javasoljuk ebből a szempontból áttekinteni a 100/97-est. Ezt jelenti.

ELNÖK: Ezt most az érdeklődő kibic pozíciójából tudom csak hallgatni - ami nem az attitűdömet illeti, hanem a kompetenciámat, lévén, hogy a bizottság nem rendelkezik e tárgyban egyetértési jogosítvánnyal, másrészt pedig azt se kérdezhetem meg - amit máskor szoktunk ilyenkor -, hogy az OKNT mint testület erről mit gondol. Az OKNT személyei vannak jelen, a testületi létszám alsó határát nem érjük el. Ebben a kérdésben eddig is - ezért merek erre

hivatkozni - azt az álláspontot foglaltuk el, hogy az Országos Érettségi- és Vizsgabizottság álláspontja a mi megbízásunkból fogalmazódott meg, és nem óhajtottuk akkor e felett szakmai kontrollt gyakorolni, nem volt rá kompetenciánk, nem is rendelkezünk minden fázisban olyan anyaggal. Most csak meghallgatjuk utólag ezt, és ami elhangzott, a magam részéről megnyugvással is hallottam, hogy itt egy egyetértéses vélemény született, és hogy ez még időben érkezett, tehát nem késtetek le operatív lépések megtételéről azért, mert az OKNT ezt nem tudta bepréselni.

NAGY JÓZSEF: Szükséges és működőképesnek ígérkező anyag.

ELNÖK: Én ezt azért bízom Nagy Józsefre, mert ő ért hozzá, én pedig csak odafigyeltem.

DR. PÁLA KÁROLY: Még egy mondatot szeretnék elmondani, talán kettőt.

Van itt egy ajánlás, amire én rá tudok bólintani, hogy mélyen egyetértek vele, de nem kompetenciám eldönteni - ez a 6. pont -, hogy a KÁOKSZI hogyan vonjon be a további munkálatokba a benyújtó iskola részéről embereket. Ezt mi közvetíteni tudjuk a KÁOKSZI-nak ajánlásként, de természetesen az ő döntése.

A másik a 9. pont: az akkreditációt szakmailag elbíráló szakértők számára az OKÉV szervezzen felkészítést. Hihetetlen nagy örömmel olvastam ezt a mondatot, amely teljesen egybeesik azzal a stratégiai elképzelésünkkel, hogy a szakértői munka - nem akarok senkit megbántani - minőségének általános emelése érdekében tematikus képzéseket fogunk szervezni minden olyan szakértői speciális feladatra, amelynek nincs jelenleg sztenderdizált eljárása.

Mindannyian tudják, hogy két vizsgálat folyik ezekben a hetekben az OKÉV szervezésében: a cigány kisebbségi program és az alapfokú művészeti oktatást végző intézmények vizsgálata. Ezeknek sarkalatos pontja, hogy olyan sztenderd rendszereket dolgozzunk ki, olyan vizsgálati és szabályrendszert, eljárásrendet és szempontrendszert, kérdőíveket és hasonló okmányokat, amelyek meghatározzák minden ilyen vizsgálatnak a kötelező, sztenderdizált, franchise-jellegű eljárásrendjét, és ezekre minden vizsgálatban részt vevő szakértőt felkészítünk a képzésen. Ezeket a továbbiakban rendszeres képzésként akarjuk meghirdetni oly módon, hogy feltétele is legyen a szakértői megbízásnak, hogy ilyen képzést nálunk vagy máshol elvégzett a szakértő.

ELNÖK: Nagyon szépen köszönöm a megjelenést. Kicsit bánt, hogy nem tudtunk több időt foglalkozni vele, de nem loptuk a napot - erre többen tanúk.

Mindenkinek köszönöm a jelenlétet, a szervezőknek a szervezést.

Befejezésül szeretnék szóban is gratulálni Liskó Icának a kitüntetéséhez - már megtettük írásban. *(Taps.)* A „Büszkék vagyunk Liskó Ilonára” feliratot majd legközelebb kirakjuk.

DR. HOFFMANN RÓZSA: Meg a pezsgőt is.

ELNÖK: Hoffmann Rózsa logikájának bukéja van.

(Az ülés végének időpontja: 16 óra 16 perc)

Tartalomjegyzék

Megnyitó.....	4
<i>Kosinszky Zsuzsa felkérése a bizottság ügyeivel való kizárólagos foglalkozásra.....</i>	<i>4</i>
<i>A napirend kibővítése Szakács Mihálynénak a tartalmi szabályozást követő bizottságba való megválasztásával.....</i>	<i>4</i>
<i>A következő ülés napirendjének meghatározása.....</i>	<i>4</i>
Javaslat a közoktatási törvény módosítására.....	11
<i>Kérdések.....</i>	<i>12</i>
<i>Dr. Szüdi János válaszai.....</i>	<i>17</i>
Szavazás Szakács Mihályné bizottsági tagságáról.....	29
Az idegennyelv-tudás fejlesztési stratégiája”f C M	42
<i>Medgyes Péter tájékoztatója.....</i>	<i>42</i>
<i>Hozzászólások, kérdések.....</i>	<i>45</i>
<i>Válasz az elhangzottakra.....</i>	<i>56</i>
Tájékoztató az érettségi tantárgyak akkreditációs rendjéről.....	59

I g a z o l á s

Igazolom, hogy a mai napon az **Országos Köznevelési Tanács 2002. február 13-án** megtartott üléséről *s ű r g ű s* határidővel elkészített szó szerinti jegyzőkönyvet elektronikus posta útján átvettem.

Budapest, 2003. február 17.